

Agenda Vitaal Platteland 2007- 2013

**Voor een veelzijdig en
vitaal Utrechts platteland**

Inhoudsopgave

1	MANAGEMENTSAMENVATTING	5
2	WERKCONFERENTIE AVP (20 SEPTEMBER 2006)	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Kort verslag werkconferentie AVP van 20 september 2006	7
2.3	Tegenbod vanuit de AVP-gebieden	9
3	DOEL EN STATUS AGENDA VITAAL PLATTELAND	11
3.1	Toelichting	11
3.2	Leeswijzer	11
3.3	Uitgangspunten	11
3.4	Doel AVP en GO-AVP	12
3.5	Status GO-AVP	14
3.6	Korte schets van de ontwikkelingen tot nu toe	14
3.7	Disclaimer	15
4	UITVOERINGSAMBITIE: EEN VEELZIJDIG EN VITAAL UTRECHTS PLATTELAND	17
4.1	Toelichting	17
4.2	Beleidskaders	17
4.3	Samenspel met AVP-gebieden	18
4.4	Uitvoeringsambitie voor een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland	22
4.5	Overzicht van de ambities per AVP-gebied	25
5	UITVOERINGSSTRATEGIE 2007-2013	33
5.1	Financieel kader	33
5.2	Uitleg van de systematiek	36
5.3	Uitwerking voor de AVP-gebieden	39
5.4	Prioritering	46
6	VERVOLGACTIVITEITEN	49
6.1	Stappenschema	49
6.2	Stap 2: groeien naar de gewenste situatie	49
6.3	Stappen 3, 4 en 5: naar een gebieds- en uitvoeringsprogramma	51

Bijlagen

1. Motie nr 16 PS (mei 2006)
2. Indeling in 5 AVP-gebieden
3. Gebiedsbeschrijvingen
4. Tabel Overig, provinciebreed
5. Gebiedsovereenkomst provincie Utrecht – Gebiedscoalitie
6. Lijst met afkortingen

Colofon GO-AVP

Schrijfteam

Ilse van den Berg, Ernst Ford, Astrid Porsius, Janine Spieksma, Gerda Zijm (RLU/RLO).

Aanleveren van informatie vanuit de sectoren

Berry van Arkel, Carola Berkelaar, Julia van Beukering, Annet van Biezen, Jeanet Bok, Henk Boom, Caroline Bugter, Frans van Diepen, Diederik Diepenhorst, Wim Dijkman, Jos Geenen, Bert Geerdes, Madeleine Gerretsen, Lodewijk le Grand, Jeroen Groothuismink, Noëlle van Herp, Marc Hoevenaars, Jan Hollestelle, Inge Huisinga, Jan de Jager, Saskia Kemperman, Chris Klemann, Ivo Kokje, Arnout Kruijshaar, Martin van der Lee, Arjan Niessen, Sandra van der Pas, Jaap de Pater, Frank van Pruissen, Onno Raymakers, Stef Roell, Marleen Simhoffer, Peter Smit, Christel Steentjes, Jaap van Till, Erik van Tooren, Reny Tuinstra, Matteo Visser, Erik Ypema, Nalda Zitter.

Aanleveren van informatie vanuit de gebieden

Simon Hofstra (DLG), Co de Jager (Gemeente Utrecht), Ellen Kok (Focus), Gerard van Santen (SVGV), Wim Schermerhoorn (DLG), Peter Smits (SVGV), Gijs van der Zwaan (Gemeente Houten).

Externe ondersteuning

Joris Bellenger (freelance illustrator), Robert Jan Jonker (Grontmij), Frans Kwadijk (Grontmij).

Uitvoeringsteam

Gerard Agterberg, Ilse van den Berg, Ies Bos, Jaap Bos, Ernst Ford (voorzitter), Jennie Houben (secretaris), Wim Jansen, Peter Leonhart (vanaf 01-05-06), Astrid Porsius (secretaris), Irene van der Puijl, Marianne Scheepstra, Peter Smit (tot 01-05-06), Janine Spieksma, Tom Tammens, Maaike de Wit, Gerda Zijm.

Afstemmingsteam

Gerard Agterberg, Ilse van den Berg, Carla Bisseling, Maarten Buruma, Rob Cortjens, Jos Geenen, Ernst Ford (voorzitter), Jaap Griffioen, Regina Horbach, Jennie Houben (secretaris), Ruurd Jonge Poerink (voorzitter vanaf 01-10-06), Johan Jorritsma, Henk Lenstra, Peter Leonhart, Johan Luiks, Hans Mankor, Astrid Porsius (secretaris), Irene van der Puijl (Prisma), Eric Valkonet, Alfons Vernooij, Erik Versloot, Bas Wijffels, Niels Wortman, Gerda Zijm.

Programmamanagement ILG/AVP

Ernst Ford, RLU (tot 1 oktober '06), Ruurd Jonge Poerink, RLU (na 1 oktober '06).

Ambtelijk opdrachtgevers

Corné Paris (directeur REG), Jaap Bos (sectorhoofd RLU).

Bestuurlijk opdrachtgever

Jan Pieter Lokker (portefeuillehouder Landelijk gebied).

1 Managementsamenvatting

Aanleiding

Met ingang van 2007 wordt landelijk gestart met een nieuwe sturing van de inzet van middelen in het landelijk gebied. De Wet Inrichting landelijk gebied (WILG) vormt hiervoor de basis. De nieuwe sturing betekent onder meer dat de provincie gaat zorgen voor een programmering voor een periode van 7 jaren, waarbij beoogde ambities, prestaties en de middelen van alle betrokken partijen op elkaar afgestemd worden. Om aan deze provinciale rol inhoud te kunnen geven wordt de Agenda Vitaal Platteland 2007-2013 (AVP) opgesteld. Dit is het provinciale meerjarenprogramma voor het landelijk gebied.

Thema's

De provincie heeft als overkoepelende doelstelling voor het landelijk gebied: *een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland*. De uitwerking daarvan in de AVP vindt plaats in een aantal hoofdthema's:

- Natuur (hieronder vallen ook milieu, bodem en water);
- Landschap en cultuurhistorie;
- Sociaal economische vitaliteit (hieronder vallen ook landbouw en recreatie en toerisme);
- Reconstructie.

AVP-gebieden

In het nieuwe sturingsmodel voor het landelijk gebied krijgen de gebieden een centrale rol bij de uitvoering van de AVP. In het samenspel met de gebieden wil de provincie met gebiedscommissies afspraken maken over te behalen doelen. Om de programmering hanteerbaar te maken wordt beoogd voor de AVP te werken met 5 AVP-gebieden. Op grond van onder meer de landschappelijke samenhang en het hebben van voldoende omvang, worden de volgende AVP-gebieden onderscheiden:

- **Eemland/ Gelderse Vallei**.
- **Utrechtse Heuvelrug** met het Nationale Park Utrechtse Heuvelrug en Hart van de Heuvelrug.
- **Kromme Rijngebied** met Landinrichtingen Groenraven Oost en RAK Kromme Rijn, Langbroekerwetering en een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Enveloppes Rhijnauwen, Vechten en Linieland).
- **Utrecht Midden** met Landinrichtingen Groengebied Utrecht West en Noorderpark, een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Kraag van Utrecht) en Vianen.
- **Westelijk Utrecht** met de Venen, een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Enveloppe Vechtstreek-Zuid) en de Stelling van Amsterdam (deels) en Groene Driehoek.

Bod en tegenbod

Wat nu voorligt is het Gebiedsonderhandelingsdocument AVP (GO-AVP). Dit is het richtinggevende deel van de AVP. Het vormt de onderbouwing van het provinciale bod aan de gebieden voor de periode 2007-2013. De provincie vraagt de AVP-gebieden op basis van het provinciale bod - *de gebiedsopgave* - met een antwoord - *een tegenbod* - te komen. Provinciaal bod en tegenbod per AVP-gebied wil de provincie tezamen met de gebiedspartners uitwerken in een gebiedsprogramma 2007 -2013 en een uitvoeringsprogramma 2007 – 2008.

Ambities en middelen

Om tot een bod te komen is bekeken wat de ambities zijn en welke middelen beschikbaar zijn.

Met de ambities is een bedrag gemoeid van ca. € 870 mln. Op dit moment is echter slechts een kleine € 245 mln gedekt vanuit het Rijk, EU en provincie (Basisvariant: de som van alle budgetten gekoppeld aan het rijksbod voor ILG van Rijk, EU en provincie). Bij een voortzetting van het huidige provinciale investeringsniveau voor het landelijk gebied kan dit worden verhoogd tot € 380 mln (Beleidsvariant: € 140 mln extra uit provinciale middelen). Naast de inzet van provincie, Rijk en EU zal er ook sprake moeten zijn van financiële inbreng door andere belanghebbenden in het landelijk gebied: gemeenten, waterschappen en marktpartijen. Ook zijn er incidenteel mogelijkheden bij private fondsen. In de Beleidsvariant wordt uitgegaan van een bijdrage vanuit deze partijen van ca 25-30% bovenop de inbreng vanuit provincie, Rijk, en EU.

Het totaalbudget in de Beleidsvariant komt daarmee op circa € 500 mln. In de Basisvariant zal waarschijnlijk de regionale cofinanciering ook beperkter zijn. Voor dit scenario is uitgegaan van een totaalbudget van € 300 mln.

Keuzes maken

Omdat de som van de ambities groter is dan de beschikbare budgetruimte is bij de programmering prioritering noodzakelijk. Niet alle ambities kunnen worden uitgevoerd. Aan de hand van diverse criteria is invulling gegeven aan deze prioritering. Dit is gebeurd in twee stappen. De eerste stap richt zich op de vraag wat *moet*. Vastgesteld beleid dat is gedekt krijgt de hoogste prioriteit.

Vastgesteld beleid dat ongedekt is en gewenst beleid waarvoor dekking ontbreekt komen in aanmerking voor stap 2. Daarin vindt een toetsing plaats aan de hand van criteria als haalbaarheid, samenwerking, draagvlak, meervoudigheid. De toets aan het criterium meervoudigheid gebeurt aan de hand van de bijdrage aan de hoofdthema's. Dat wordt getoetst aan het per AVP-gebied onderscheiden leidend en secundair thema.

Hoe verder

De prioritering heeft geleid tot het provinciaal bod per AVP-gebied zoals weergegeven aan het eind van hoofdstuk 6. De AVP-gebieden zijn nu aan zet om met een tegenbod te komen. Vervolgens moet gezamenlijk worden gekomen tot een gebiedsprogramma 2007-2013.

Ook wil de provincie per AVP-gebied gebiedsovereenkomsten sluiten. Het sluiten van overeenkomsten is nodig om heldere afspraken te kunnen maken over te leveren prestaties. De provincie en de gebiedspartijen leggen in de overeenkomsten vast hoe zij zich in de uitvoering van het gebiedsprogramma tot elkaar wensen te verhouden, welke doelen er worden nagestreefd en welke EU-, rijks- en provinciale middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld, naast de middelen die door de gebieden zelf worden ingebracht. De overeenkomst heeft het karakter van een bestuursovereenkomst op programmaniveau.

De eerste reacties van de AVP-gebieden op de GO-AVP zijn aan de orde gekomen tijdens de werkconferentie van 20 september jl.. In hoofdstuk 2 komen de eerste uitkomsten van deze conferentie aan de orde. Hierin is ook aangegeven wat nu al is verwerkt in deze PS-versie van de GO-AVP en waar straks in het traject naar de definitieve versie van december nog aandacht aan wordt besteed.

2 Werkconferentie Agenda Vitaal Platteland (20 september 2006)

De GS-versie van de GO-AVP is op 20 september 2006 besproken met de gebiedspartners. Omdat de GO-AVP op dat moment al aangeleverd was voor behandeling in GS, konden de opmerkingen niet meer in het stuk verwerkt worden. Daarom is ervoor gekozen dit hoofdstuk in te voegen, zodat recht wordt gedaan aan de resultaten van de werkconferentie.

2.1 Inleiding

De Provincie Utrecht heeft met de gebiedspartners drie werkconferenties over de Agenda Vitaal Platteland georganiseerd. De eerste werkconferentie van november 2005 stond in het teken van kennismaken met het Investeringsbudget Landelijk Gebied, met de Agenda Vitaal Platteland en de rol van de gebieden en gebiedscommissies bij de uitvoering. Op de tweede werkconferentie van 18 en 19 mei 2006 heeft de provincie de gebiedspartners over het Koersdocument geïnformeerd en gevraagd naar de uitvoeringsambities voor de periode 2007 – 2013 voor de AVP-gebieden. Deze uitvoeringsambities moeten gezien worden in het licht van het beschikbare (rijks)budget voor de doelen op het terrein van natuur, milieu, water, landbouw, recreatie, landschap, cultuurhistorie, bodem en reconstructie. Voorts is de visie gevraagd van de aanwezige partijen op de wijze waarop de provincie met de gebieden tot uitvoeringsafspraken zou moeten komen¹. De informatie is verwerkt in het GO-AVP.

De derde werkconferentie Agenda Vitaal Platteland (AVP) vond plaats op 20 september jl. Per AVP-gebied zijn een aantal bestuurders en hun ambtenaren uitgenodigd om antwoord te geven op de volgende vragen:

1. Wat is uw visie op de gebiedsopgave die de provincie als uitvoeringsopgave per AVP-gebied voorstelt;
2. Welke stappen moeten er gezamenlijk worden gezet om tijdig tot een realistisch gebiedsprogramma te komen;
3. Hoe kan de AVP-sturing in de gebieden worden ingevuld.

2.2 Kort verslag werkconferentie Agenda Vitaal Platteland van 20 september 2006

Met de gebiedspartners is met name gesproken over het gebiedsonderhandelingsdocument AVP (GO-AVP). De deelnemers zijn persoonlijk uitgenodigd. In de ochtend waren er alleen de ambtenaren, in de middag sloten de bestuurders zich bij hen aan. In totaal hebben 92 personen deelgenomen aan de conferentie.

Bij sommige deelnemers was aanvankelijk sprake van weerstand. Bij hen was de indruk ontstaan dat het provinciaal bod, zoals verwoord in de GO-AVP, een gegeven was, waarover geen discussie meer mogelijk was. Nadat duidelijk was gemaakt dat het doel van het bod juist is om een uitgangspunt te hebben voor overleg, ontstond er waardering en ontspon zich, per AVP-gebied, een constructieve discussie.

Daarbij bleek onder meer dat er bij de gebiedspartners waardering bestaat voor de wijze waarop de provincie de AVP oppakt. Zeker de aanpak van onder af, oogst lof. Door deze manier van werken is de betrokkenheid van de gebieden veel groter en is er als vanzelfsprekend draagvlak voor de agenda.

Duidelijk is dat de gebiedspartners de komende maanden hard willen werken aan het tot stand brengen van een gebiedsprogramma 2007-2013, een uitvoeringsprogramma 2007-2008 en een

¹ Het verslag van de bijeenkomst is te vinden op de provinciale website: www.provincie-utrecht.nl/AVP.

gebiedsovereenkomst. De wijze waarop dit vorm zal krijgen zal van gebied tot gebied verschillen. De aanpak zal worden afgestemd op de per gebied aanwezige structuren.

Uiteraard zijn er door de gebiedspartners ook meerdere kritische opmerkingen gemaakt over de GO-AVP. Toegezegd is dat hieraan de komende tijd aandacht zal worden besteed.

Een belangrijk punt van aandacht blijkt de vormgeving van de AVP-coalitie: het aanspreekpunt voor de provincie voor een AVP-gebied. Ideeën over de rol en de bevoegdheden van dat gremium zijn niet voor elk gebied overeenkomstig. Rode draad is echter dat de huidige gebiedscommissies, gemeenten en waterschappen huiverig zijn voor een extra laag met bevoegdheden. Gelet op het belang van dit aspect is de tekst in het GO-AVP zoals die wordt voorgelegd aan PS op dit punt reeds aangepast (met name in hst. 6).

Verder was opvallend dat de mogelijkheden voor cofinanciering van gebied tot gebied anders worden ingeschat. Gelet op ervaringen binnen de Reconstructie wordt binnen de Gelderse Vallei een cofinancieringspercentage van 50 % reëel geacht, terwijl in sommige andere gebieden 20% al als te hoog wordt ervaren. Belangrijk signaal is dat cofinanciering op basis van een programma moeilijk is. Concrete projecten bieden betere mogelijkheden.

Enkele highlights uit de deelsessies per AVP-gebied

In de deelsessie van het AVP-gebied **Gelderse Vallei / Eemland** bleek dat cofinanciering van 50% door de partners van de provincie mogelijk moet zijn. Amersfoort vindt dat de groen/blauwe structuur te laag geprioriteerd is. Tijdens de conferentie is afgesproken dat het gebieds- en het uitvoeringsprogramma in februari gereed kan zijn. Daarna kunnen de gebiedsafspraken ondertekend worden.

In de deelsessie van de **Heuvelrug** vond men dat de prioritering in de thema's zou moeten wijzigen. In het gebiedsonderhandelingsdocument werd sociaal economische vitaliteit (o.a. recreatie) als primair thema en natuur als secundair thema benoemd. De groep vond dat dit precies andersom zou moeten.

Gezien de uitbreidingsplannen van het Nationaal park, de aard van het Project Hart van de Heuvelrug en het feit dat een aantal delen van de Heuvelrug niet binnen een gebiedsproject liggen, zou er volgens de aanwezigen slechts een tijdelijke gebiedsovereenkomst gesloten kunnen worden. De leidraad 'Heel de Heuvelrug' zou een leidraad voor integrale ambities voor het gehele gebied moeten opleveren. Deze leidraad zou zowel inhoudelijk als ook organisatorisch vorm kunnen geven aan dit gebied.

Tenslotte zou er in de AVP meer aandacht moeten zijn voor educatie en communicatie.

Uit **Utrecht Midden** kwam het verzoek om de ambities voor Recreatie om de Stad en Nieuwe Natuur ook in de tabellen van het gebiedsonderhandelingsdocument terug te laten komen. De vraag werd opgeroepen waarom er voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie wel extra provinciaal geld en voor recreatie om de stad (Utrecht) geen extra provinciaal geld is opgenomen. Het bleek dat de gemeente Utrecht € 18 mln heeft gereserveerd voor de Kraag van Utrecht, waardoor voor dat onderdeel bij het maken van afspraken geen probleem zal zijn. Verder legde de groep de nadruk op flexibiliteit; je moet projecten kunnen terugtrekken ten gunste van andere als de doelen hier beter mee gediend zijn. Waterdoelen ontbreken nog in de overzichten. Contact met de waterschappen is daarom nodig om een totaal beeld te krijgen. Verder zijn er mogelijk kansen voor een combinatie van AVP- en ISV-gelden bij de overgang van stad naar platteland. Dit kan echter ook een bedreiging zijn: sommige projecten vallen mogelijk zowel buiten ISV als buiten ILG. Dit is een aandachtspunt bij het opstellen van de subsidieverordening. Ook vond de groep het ongewenst dat de enveloppe Linieland doorsneden wordt, zoals dat in de voorgestelde AVP-gebiedsindeling gebeurt. Midden Utrecht zou uitgebreid moeten worden tot de hele Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tenslotte kwam uit deze groep de idee om cofinanciering niet alleen met geld maar ook 'met handjes' mogelijk te maken, zoals dit ook bij LEADER-groepen gebeurt.

Over de aansturing is gezegd dat het aansluiten bij bestaande overleggen voorkeur heeft boven het maken van nieuwe. Derhalve is aan de orde geweest om de huidige Stuurgroep Groen de functie te geven van AVP-stuurgroep of -platform, mits ambtelijk goed ondersteund en er ook op gezette tijden een breed bestuurlijk overleg plaatsvindt.

In het **Kromme Rijn Gebied** bestond aanvankelijk weerstand tegen de nieuwe entiteit als AVP-gebied. Hoe kunnen we als gebied een tegenbod formuleren als er nog geen integrale visie ontwikkeld is? Gedeputeerde Lokker zegde toe dat er nog tijd is –zij het beperkte tijd– om een visie te ontwikkelen. Hierdoor kunnen zij een beter zicht krijgen op het bod en kan bovendien beter inzichtelijk worden gemaakt wat het gebied hier tegenover kan zetten.

In AVP-gebied **Westelijk Utrecht** is gesproken over de vraag of een AVP-stuurgroep wel wenselijk is voor dit gebied. Geconstateerd werd dat ambtelijke uitwisseling tussen het programmateam De Venen met ondersteunend ambtenaren uit de Groene Driehoek en de Vechtstreek wenselijk is. Zo kunnen de gebieden van elkaar leren. Mogelijk leidt dit tot structurele samenwerking of zelfs een programmateam voor het hele Westelijk AVP-gebied. Verder werd de noodzaak aangegeven om binnen de thema's verder te differentiëren. Ze werden als te breed ervaren. Gedeputeerde Lokker zegde desgevraagd toe dat er hier geen nieuwe stuurgroep, maar een overlegplatform West gevormd wordt.

Tenslotte

De werkconferentie verliep in een bijzonder constructieve sfeer. De ambtenaren en bestuurders van de partners bleken zeer betrokken bij de totstandkoming van een Agenda Vitaaal Platteland voor de provincie Utrecht.

2.3 Tegenbod vanuit de AVP-gebieden

Eén van de afspraken van de werkconferentie is, dat vanuit de AVP-gebieden een “tegenbod” volgt op het “bod”, dat de provincie met de voorgestelde gebiedsopgaven heeft gedaan. Vooruitlopend hierop volgt hieronder al een aantal opmerkingen die straks in dit tegenbod zullen staan. Deze punten zijn nog niet in deze versie van de GO-AVP verwerkt, tenzij anders is vermeld.

Punten genoemd in de werkconferentie die in het vervolg van het AVP-proces meegenomen zullen worden:

Nieuw Hollandse Waterlinie / minimumscenario

Het is onjuist dat € 21 mln van het minimumscenario elders te financieren zou zijn. Het door NHW voorgestelde minimumprogramma blijft op € 59 mln.

Groot Mijdrecht Noord / ambitie voor nog te kiezen alternatieven

Er is een bedrag van € 109 mln genoemd als gemiddelde van de nog te kiezen alternatieven binnen Groot Mijdrecht Noord.

Vechtstreek / leidend thema

Voor Vechtstreek is het leidend thema Landschap en Cultuurhistorie. Dit wijkt af van het leidend in de rest van Westelijk Utrecht.

GBS Amersfoort / gedekt beleid

Binnen de genoemde ambitie van GBS Amersfoort is De Schammer niet meegerekend, de € 20 mln in gedekt beleid komt echter wel op naam van De Schammer.

RodS en EHS / provinciale ambitie

In het document worden de ambities genoemd die gerelateerd zijn aan de bestuursovereenkomst met het rijk. Uitgangspunt hierbij is dat de provincie niet de verplichtingen van het rijk op zich wil nemen. Dit uitgangspunt is expliciet aan § 3.3

toegevoegd. In de tabellen met vastgesteld beleid niet gedekt zou dit nog toegevoegd moeten worden.

Heuvelrug / leidend thema en ecodeucten

In AVP-gebied Heuvelrug zou het leidend thema natuur en het secundaire thema Sociaal economische vitaliteit (recreatie) moeten zijn. Voor ecodeucten en faunapassages moet nog een bedrag worden opgenomen.

3 Doel en status Agenda Vitaal Platteland

3.1 Toelichting

Vanaf 1 januari 2007 wordt landelijk gestart met een nieuwe sturing van de inzet van middelen in het landelijk gebied. Provincies krijgen de regie en worden verantwoordelijk voor de programmering van middelen, waaronder die van het rijk. Gebiedscommissies dragen zorg voor de uitvoering, waarover zij met de provincie afspraken maken. Het gaat hier om een zeer grote decentralisatie-operatie, vanuit het rijk naar de provincies. Om aan de provinciale rol inhoud te kunnen geven wordt de Agenda Vitaal Platteland 2007-2013 (kortweg AVP) opgesteld, het provinciale meerjarenprogramma voor het landelijk gebied. Het nu voorliggende Gebiedsonderhandelingsdocument AVP (kortweg GO-AVP) is de volgende stap op weg naar de definitieve Agenda Vitaal Platteland.

3.2 Leeswijzer

De Agenda Vitaal Platteland 2007 – 2013 bestaat uit twee delen, het richtinggevende en het organisatorische deel. Dit is het richtinggevend deel, Het Gebiedsonderhandelingsdocument. (GO-AVP). Het organisatorisch deel komt in december 2006 aan de orde (zie verder § 3.4). In de GO-AVP worden de volgende vragen beantwoord:

Wat is samengevat aan de orde: de managementsamenvatting (hoofdstuk 1)?

Wat is er tijdens de werkconferentie van 20 september 2006 vanuit de gebieden naar voren gebracht (hoofdstuk 2)?

Wat is de status van dit gebiedsonderhandelingsdocument (hoofdstuk 3)?

Wat is de uitvoeringsambitie van de provincie Utrecht voor het landelijke gebied voor de periode 2007 – 2013; wat moet en wil de provincie? De eigen provinciale ambities, inclusief die van het Rijk, en de ambities van de gebieden zijn voor de Provincie Utrecht als geheel en per gebied op hoofdlijnen uitgewerkt (hoofdstuk 4).

Met wie wil de provincie gebiedsafspraken maken? De provincie Utrecht wil met een beperkt aantal AVP-stuurgroepen of -platforms tot afspraken komen in de vorm van gebiedsprogramma's 2007 – 2013 (hoofdstuk 4 en hoofdstuk 6). De provincie heeft het streven begin 2007 met de AVP-gebieden gebiedsafspraken te hebben over het gebiedsprogramma 2007 – 2013 en het uitvoeringsprogramma 2007 -2008.

Wat is de uitvoeringsstrategie en de opgave per gebied; welke resultaten kunnen partijen met de beschikbare middelen en overige instrumenten in deze periode realiseren? Wat zijn de kaders en de richting voor de uitvoering op het niveau van thema's en doelen? Het antwoord wordt in hoofdstuk 5 gegeven. Hier gaat het om het provinciale bod.

Tenslotte geeft hoofdstuk 6 aan hoe de provincie Utrecht met de AVP-gebieden de komende maanden tot gebiedsafspraken wil komen.

De gebruikte afkortingen en termen worden in bijlage 6 verklaard.

3.3 Uitgangspunten

Bij het opstellen van dit stuk zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

De AVP gaat over de uitvoering van beleid. Er wordt in dit stuk geen nieuw beleid gemaakt.

In de AVP worden de middelen van het Rijk, EU, provincie Utrecht en derden (o.a. gemeenten en waterschappen) voor het landelijk gebied gebundeld geprogrammeerd. Voor de inzet van gemeenten, waterschappen en andere gebiedspartners is een aanname gemaakt. Dit zal in de gebiedsovereenkomsten moeten worden geconcretiseerd.

Programmering en uitvoering gaat integraal over een beperkt aantal hoofddoelen.

Programmering en uitvoering loopt via een beperkt aantal AVP-stuurgroepen of -platforms. De bestaande gebiedscommissies zullen zich blijven richten op de uitvoering van projecten in hun gebied onder programmatische aansturing van de stuurgroepen of platforms. Dit samenspel kan per AVP-gebied verschillen.

Realisatie van doelen en prestaties met beschikbare middelen en binnen de afgesproken tijd is het credo. Er is ruimte voor maatwerk per gebied.

In de programmering moet financiële ruimte worden gereserveerd om de uitvoeringsplannen uitvoeringsgereed te krijgen. Bij complexe programma's en projecten moet toch wel rekening gehouden worden met ca. 20% uitvoeringskosten van de hoofdsom. Hierbij gaat het om drie soorten uitvoeringskosten:

- Inzet op draagvlak; de benodigde inzet om een voorstel gedragen te krijgen (communicatie, educatie, voorlichting);
- Programmakosten; de werkzaamheden die een programmabureau moet verrichten om een programma aan te sturen;
- Inzet om een projectvoorstel van idee tot uitvoerbaar en financierbaar project te krijgen (projectgebonden voorbereidingskosten). Op grond van ervaring moet met een percentage van ca. 15 % van de totaal som rekening worden gehouden.

Een provinciebrede thematische benadering blijft bestaan, omdat voor bepaalde doelen coördinatie op provinciaal niveau noodzakelijk is (denk bijvoorbeeld aan verdrogingbestrijding en grondverwerving). Wel is het zaak dat de AVP-stuurgroepen of -platforms hierbij zoveel mogelijk aansluiten.

Naast de financiering van uitvoeringsprogramma's loopt ook nog structurele financiering van Utrechtse maatschappelijke organisaties die in het landelijk gebied bezig zijn. Hier moet oog voor blijven.

Het rijk stelt voor een aantal doelen te weinig geld beschikbaar, zodat het lastig wordt om de totale ambitie binnen de afgesproken termijn te halen. Dit geldt onder meer voor nieuwe natuur, recreatie om de stad, nationale landschappen en reconstructie. De provincie is niet bereid de financiële verplichtingen van het rijk op deze punten over te nemen. Waar het rijk dus niet met voldoende geld over de brug komt in deze ILG-periode, wordt de eindtermijn van de doelen naar achteren geschoven.

De bedragen die in dit stuk worden genoemd zijn gebaseerd op wat nu (september 2006) aan informatie beschikbaar is gekomen uit de verschillende diensten en gebieden. In het samenbrengen van de getallen is geprobeerd overlappen tussen subprogramma's weg te werken. Maar de indruk bestaat, dat bij het concreet maken van de gebiedsprogramma's nog enige ruimte vrij zal komen voor nieuwe verplichtingen. In de toedeling van budgetten is nog niet met deze ruimte rekening gehouden.

3.4 Doel AVP en GO-AVP

Het doel van de AVP is:

Een richtinggevend en kaderstellend uitvoeringsprogramma te geven voor de ontwikkeling van het landelijk gebied in de Provincie Utrecht voor de periode 2007 - 2013. In dit programma zijn de uitvoeringsambities vastgesteld voor een beperkt aantal thema's en zijn de daaraan gerelateerde doelen en middelen op elkaar afgestemd. De prestaties voor deze periode zijn op het niveau van thema's en doelen in een beperkt aantal gebiedsprogramma's aangegeven.

Dit doel sluit aan bij de wens van de Staten, zoals deze is vastgelegd in de motie 16 bij de behandeling van het Koersdocument in mei 2006. De motie is in bijlage 1 opgenomen.

Het Gebiedsonderhandelingsdocument, GO-AVP, vult dit doel op de gevraagde hoofdlijnen in en is tegelijkertijd de inzet voor het overleg met de AVP-gebieden om tot

gebiedsprogramma's te komen. Voorts moet naast dit inhoudelijk deel het ondersteunende organisatorisch deel in de definitieve AVP worden opgenomen. Volgens planning zal de AVP in december aanstaande voor vaststelling in PS voorliggen. Dan ligt er dus een AVP met de hieronder in de toelichting gegeven opbouw.

Toelichting op opzet AVP

Op grond van de ontwerp-Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) heeft het rijk een Rijksmeerjarenprogramma (rMJP) voor het landelijk gebied opgesteld. Het rMJP geeft aan welke resultaten het Rijk in de periode 2007 – 2013 wil halen voor de thema's en doelen voor het landelijk gebied en welke middelen ze hiervoor beschikbaar stelt. Dit rMJP is in februari 2006 vastgesteld. Per provincie wordt op basis hiervan een Bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) opgesteld. De ondertekening van deze Bestuursovereenkomst staat medio december 2006 gepland. De onderhandeling over de prestaties en de bijbehorende middelen tussen het Rijk en de provincie Utrecht en tussen de provincie Utrecht en de andere provincies met het rijk, zijn voldoende ver gevorderd om al als inbreng te gebruiken voor de Utrechtse programmering.

Op basis van deze Bestuursovereenkomst en de eigen provinciale ambitie maakt de provincie Utrecht haar Meerjarenprogramma voor het landelijk gebied. Dit is de Agenda Vitaal Platteland 2007 -2013 (AVP). De AVP is een programmeringsdocument. Doelen en prestaties moeten helder en realiseerbaar zijn verwoord en bestaande verplichtingen moeten duidelijk zijn beschreven. De AVP is resultaatgericht. Periodiek moet de voortgang van de uitvoering zichtbaar worden gemaakt voor evaluatie en, zo nodig, eventuele aanpassing van de uitvoering.

In IPO-verband is begin van dit jaar afgesproken, dat de AVP minimaal voldoet aan de volgende eisen, het zogenaamde dwingend perspectief:

A. Inhoud meerjarenprogramma

- Vaststellen van de opgave landelijk gebied voor 2007-2013;
- Vaststellen van de provinciale bijdrage 2007-2013 in de begroting;
- Overleg met gebieden (waterschappen, gemeenten en maatschappelijke organisaties) over het meerjarenprogramma en nadrukkelijk ook bij de voorbereiding van de provinciale offerte;
- De inhoud van het meerjarenprogramma is geactualiseerd op grond van de uiteindelijke onderhandelingsresultaten over de financiering.

B. Financiering meerjarenprogramma

- Er heeft overleg plaatsgevonden (of beter: er zijn afspraken gemaakt) met gemeenten en waterschappen over de financiële bijdrage aan de uitvoering van het provinciaal meerjarenprogramma;
- De onderhandelingen met het rijk zijn intern voorbereid en uitgevoerd, de ILG-bestuursovereenkomst is ondertekend;
- De provinciale begroting is zodanig ingedeeld dat er met één ontschot budget van rijk en provincie kan worden gewerkt;
- De provincies hebben een overeenkomst gesloten met het Groenfonds over het financiële beheer van het ILG-budget;
- De provincies hebben een overeenkomst gesloten met betaalorganen over de werkwijze voor financiering uit POP.

C. Uitvoering meerjarenprogramma

- ILG-subsidieregeling is vastgesteld door GS;
- Het meerjarenprogramma is zodanig aangescherpt dat het voldoet als juridische subsidiebasis;
- De provincie beschikt over een uitvoeringsorganisatie voor het meerjarenprogramma, zowel intern (management van programma) als extern (wijze van uitvoering in gebieden);
- De provincie beschikt over een subsidieoket;

- De provincie heeft als opdrachtgever een prestatieovereenkomst gesloten met DLG én met DR voor uitvoering van het provinciaal meerjarenprogramma en
- De provincies hebben de boekhouding en administratie van het programmamanagement zodanig ingericht dat voldaan kan worden aan de monitor-informatie en verantwoording aan de Europese commissie en aan het rijk.

Onderdeel A is met name uitgewerkt in dit GO-AVP. De onderdelen B en C komen in de definitieve AVP in december te staan.

3.5 Status GO-AVP

Dit richtinggevend deel geeft de provinciale uitvoeringsstrategie voor het landelijke gebied voor de periode 2007 – 2013. In de uitvoeringstrategie zijn de kaders en de richting op thema's en doelen van het provinciaal beleid aangegeven. Voorts is er per AVP-gebied een gebiedsopgave op hoofdlijnen gegeven, waarover uiterlijk begin 2007 gebiedsafspraken worden vastgesteld. Aan de hand van dit richtinggevend deel van de AVP vindt overleg met de gebieden plaats.

Het GO-AVP is het gebiedsonderhandelingsdocument. PS stelt dit op voordracht van GS in oktober 2006 vast. Het is het bod van de provincie aan de AVP-gebieden. Zij worden gevraagd hierop te reageren en tezamen met de provincie op basis hiervan de gebiedsprogramma's 2007 – 2013 en de uitvoeringsprogramma's 2007 (-2008) op te stellen. Dit wordt begin volgend jaar in een bestuursovereenkomst per AVP-gebied vastgelegd. In hoofdstuk 6 wordt hier verder op ingegaan.

3.6 Korte schets van de ontwikkelingen tot nu toe

Contourennota 2004

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten hebben in de Contourennota 2004 een nieuwe manier van werken voor de uitvoering van het beleid voor het landelijke gebied afgesproken. Dit is inmiddels in de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) vastgelegd. De behandeling in de Tweede Kamer is onlangs afgerond. Per 1 januari 2007 zal de WILG naar verwachting in werking treden. Er is sprake van een nieuw financieringssysteem, een nieuwe werkwijze én een verandering in bestuurlijke verhoudingen ².

Kenmerken van de nieuwe werkwijze

Rijk en provincie Utrecht maken afspraken over de prestaties, die in een periode van zeven jaar (2007 – 2013) voor een beperkt aantal doelen voor het landelijk gebied geleverd moeten worden met de er bij behorende middelen. Dit leggen zij vast in een bestuursovereenkomst.

De provincie voert de regie over de uitvoering en krijgt daartoe de beschikking over de afgesproken rijksmiddelen in de vorm van één budget (ontschot rijksbudget).

De provincie maakt op haar beurt meerjarige uitvoeringsafspraken met de gebieden. De gebieden staan centraal in de uitvoering.

Eerste Agenda Vitaal Platteland 2005-2006

De invoering van deze nieuwe werkwijze is een forse operatie. De werkzaamheden zijn in de provincie Utrecht feitelijk al in 2004 gestart met de instelling van een op uitvoering gericht organisatieonderdeel bij de dienst Ruimte en Groen (sector Landelijk Gebied proces en uitvoering, RLU). Met het Rijk is reeds in 2005 een Uitvoeringscontract 2005 – 2006

² Zie voor meer informatie: www.ilg.nu

opgesteld om werkendeweg ervaring op te doen. Op basis hiervan heeft de provincie Utrecht in 2005 reeds een eerste provinciaal Meerjarenprogramma 2005 – 2006 opgesteld³.

Koersdocument en Bestuursovereenkomst ILG

In april en mei 2006 is het Koersdocument⁴ in respectievelijk GS en PS aan de orde geweest. Dit Koersdocument bevatte het provinciale tegenbod op wat het Rijk in haar rijksMeerjarenprogramma landelijk gebied 2007 – 2013 aan de provincie Utrecht voorstelde als prestaties voor het Utrechtse landelijk gebied te realiseren. Het Koersdocument gaf aan waar knelpunten verwacht kunnen worden op grond van de provinciale ambities voor de verschillende doelen en gebieden en hoe de provincie tot gebiedsafspraken wil komen. Ook zijn hierin de provinciale doelen voor het landelijk gebied opgenomen (zie bijlage III, Koersdocument AVP). Als aanvulling heeft de provincie haar milieutekorten in beeld gebracht. Een concept versie van het rapport Milieutekorten is aan het rijk toegezonden.

Op basis van het koersdocument en de aanvulling daarop heeft de provincie met het Rijk overleg gevoerd. Het resultaat van dit overleg wordt vastgelegd in de Bestuursovereenkomst ILG. In die overeenkomst tussen Rijk en provincie worden de prestaties, budgetten en verplichtingen vastgelegd voor het budget dat het rijk ontschot overdraagt aan de provincie. De overeenkomst wordt volgens planning medio december 2006 ondertekend. Het resultaat van de onderhandelingen met het Rijk geeft nu reeds voldoende inzicht om in dit GO-AVP aan te geven wat er waarvoor aan rijksbijdrage kan worden verwacht. In hoofdstuk 4 wordt hier verder op ingegaan.

In het GO-AVP is de aanzet uit het Koersdocument concreter en systematischer uitgewerkt in de uitvoeringsambitie en uitvoeringsstrategie (hoofdstukken 4, 5 en 6). De eerder genoemde motie nr 16 van PS (mei 2006), zie bijlage 1, wordt met het GO-AVP beantwoord.

3.7 Disclaimer

Bij het opstellen van deze GO-AVP zijn de gebruikte getallen nog voortdurend in beweging. Aan de ene kant komt dit doordat bijvoorbeeld de onderhandelingen over de Bestuursovereenkomst met het rijk nog niet zijn afgerond. Aan de andere kant ontdekken we ook nog regelmatig onnauwkeurigheden in de provinciale cijfers en de cijfers vanuit de gebieden. Tot slot ontstaan er soms ook verschillen door afronding van de cijfers. Dit alles zorgt ervoor dat de cijfers in dit document soms nog niet helemaal sporen. De cijfers die nu zijn gepresenteerd, geven wel de orde van grootte aan.

Wij vragen hiervoor uw begrip en doen ons best de verschillen zoveel mogelijk weg te werken in de definitieve versie van de AVP.

Tweede Kamer steunt vereenvoudiging aanpak landelijk gebied

De Tweede kamer heeft met algemene stemmen het voorstel voor de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) goedgekeurd. Hiermee is de wettelijke basis gelegd voor het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). De stemming was de formele afronding van het kamerdebat over de WILG op 31 augustus van dit jaar. Belangrijk rode draad toen was de balans tussen voldoende sturing door het Rijk versus voldoende ruimte voor de provincies bij de vormgeving en realisatie van het gebiedsgerichte beleid. De hele Tweede Kamer kan zich nu vinden in de in WILG voorgestelde aanpak, die provincies een belangrijke regierol geeft.

Bron: min L.N.V., www.ilg.nu/content/nieuwsoverzicht, (sept 2006)

³ Vastgesteld in PS in mei 2005.

⁴ In GS van 25 april 2006 vastgesteld als uitgangspunt van onderhandelingen met het rijk en voor overleg met de gebiedscommissies, gemeenten, waterschappen en andere gebiedspartners.

4 Uitvoeringsambitie: een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland

4.1 Toelichting

De provincie Utrecht heeft als overkoepelende doelstelling: een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland. De uitwerking hiervan gebeurt in de hoofdthema's natuur, landschap en cultuurhistorie en sociaal-economische vitaliteit. Deze worden in nauwe samenwerking met de betrokken gebiedscommissies, Landinrichtingscommissies, Reconstructiecommissie, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties verder uitgewerkt in gebiedsprogramma's voor de periode 2007 - 2013.

In dit hoofdstuk gaat het om de ambities van het rijk, de provincie Utrecht en de gebieden (*moeten en willen*). Doorgaans overstijgen deze ambities onze mogelijkheden. Daarom is het van belang onderscheid te maken tussen zaken die echt moeten (bijv. zaken die in de wet staan en die zijn afgesproken) en zaken die partijen wel graag willen, maar waarover nog geen harde afspraken zijn gemaakt.

In hoofdstuk 5 wordt dan verder ingegaan op de vraag wat we ook daadwerkelijk *kunnen*.

4.2 Beleidskaders

Voor de Agenda Vitaal Platteland gelden verschillende beleidskaders. Deze geven aan wat we *moeten* en voor een deel ook wat we *willen*. De beleidskaders zijn geformuleerd op rijks- en provinciaal niveau. Hierbij horen ook de kaders vanuit de EU.

Rijkskader

Het rijksmeerjarenprogramma landelijk gebied en in het bijzonder de voorgenomen Bestuursovereenkomst ILG tussen het Rijk en de provincie Utrecht geven respectievelijk het rijkskader en het onderdeel hiervan, dat de provincie Utrecht als prestatie zal leveren voor het Utrechts deel van het ILG-budget. Op dit moment (medio september 2006) wordt de laatste hand gelegd aan de ILG-Bestuursovereenkomst. De ondertekening van de Bestuursovereenkomst is in december aanstaande voorzien. In tabel 4.1 in § 4.4 is weergegeven wat aan prestaties en bijbehorend budget vastligt.

Provinciaal beleidskader: platteland in ontwikkeling

De provincie heeft haar visie op het landelijk gebied in juni 2006 vastgesteld in 'Visie en activiteitenprogramma Plattelandsontwikkeling Utrecht 2006-2009. Platteland in ontwikkeling'. De provincie zet in op een *veelzijdig en vitaal Utrechts platteland* (zie verder: kader Platteland in ontwikkeling).

Platteland in ontwikkeling vormt een van de belangrijke kaders voor de AVP. Belangrijke andere provinciale beleidskaders zijn het Streekplan, het Provinciaal Milieubeleidsplan, het Waterhuishoudingsplan en het Strategisch Mobiliteitsplan. De AVP voorziet in de uitvoering van de diverse thematische beleidsplannen van de provincie, voor zover ze betrekking hebben op het landelijk gebied en de thema's natuur, landschap en cultuurhistorie en sociaal economische vitaliteit. Een nadere toelichting op de hoofdthema's staat in § 4.4.

Op de kaarten 4.1 t/m 4.6 is het provinciale- en rijksbeleid weergegeven. Dit komt nader aan de orde in § 4.3.

Kader: Platteland in Ontwikkeling

De ambitie voor onze mooie provincie is om uiteindelijk een Veelzijdig en Vitaal Utrechts Platteland te realiseren. Deze ambitie is vastgelegd in het document “Platteland in Ontwikkeling, Visie en activiteitenprogramma Plattelandsontwikkeling Utrecht” van juni 2006. Door de uitvoering van doelen voor de fysieke inrichting van het landelijk gebied te programmeren in de Agenda Vitaal Platteland werken we op een efficiënte en gebiedsgerichte manier aan een “Veelzijdig en Vitaal Platteland”.

De ambitie van een “Veelzijdig en Vitaal Utrechts platteland, balans tussen behoud en ontwikkeling”, komt voort uit het feit dat het platteland van Utrecht bijzonder is. Utrecht ligt weliswaar in de Randstad en is een verstedelijkte provincie, maar het platteland beschikt over veel aantrekkelijk groen met waardevolle natuur.

Als kleinste provincie herbergen we vijf nationale landschappen met daarnaast de Utrechtse Heuvelrug. De rijke cultuurhistorie van ondermeer de waterlinies, ligt klaar om ontdekt te worden. Agrariërs onderhouden bijna zestig procent van Utrechts totale grondgebied. Bossen, natuur en recreatiegebieden vormen het attractieve decor voor een kleine 18 procent van de provincie. Ongeveer een vijfde van de Utrechtse bevolking woont op het platteland, de bijna één miljoen stedelingen van Utrecht hebben dit platteland binnen handbereik. Het veelzijdige en hoogwaardige groen op het platteland van Utrecht zorgt voor een aantrekkelijk investeringsklimaat. Het maakt Utrecht tot een provincie waar mensen graag wonen, werken en recreëren. In groter verband hangt de ontwikkeling van het platteland van Utrecht samen met de versterking van de internationale concurrentiepositie van de Randstad. Daarom willen we zorgvuldig omgaan met de schaarse open ruimte van Utrecht.

Een veelzijdig en vitaal platteland bestaat naar ons idee uit veel verschillende landschappen, aantrekkelijke natuur, voldoende en goede vrijetijdsvoorzieningen, aangename gebieden om te recreëren, bloeiende woonkernen en een gezond functionerend ecosysteem. En niet te vergeten ondernemers die geld kunnen verdienen met de productie van voedsel of nieuwe producten en diensten van het platteland.

(Uit Platteland in Ontwikkeling).

EU-kaders

Vanuit de EU zijn de volgende programma's en richtlijnen met name van belang: het Plattelands Ontwikkelingsprogramma 2 (kortweg POP2), Structuurfondsen D2 (vanuit het directoraat Economie), de Kaderrichtlijn Water (kortweg KRW) en de Vogel- en Habitatrichtlijn (kortweg VHR). In de AVP worden de geldstromen vanuit POP2 en D2 zoveel mogelijk meegeprogrammeerd. De KRW en de VHR zijn van een andere orde. De gebieden waarop de VHR van toepassing is, krijgen bijvoorbeeld prioriteit bij de bestrijding van verdroging. In de eerste jaren van de ILG-periode worden de doelen van de KRW opgesteld. Dit wordt vertaald in maatregelen, waarvoor dekking gezocht moet worden, zowel bij rijk, provincie, waterschappen als andere partijen. Uitvoering van deze maatregelen gaat via de AVP lopen en moet ingepast worden.

4.3 Samenspel met AVP-gebieden

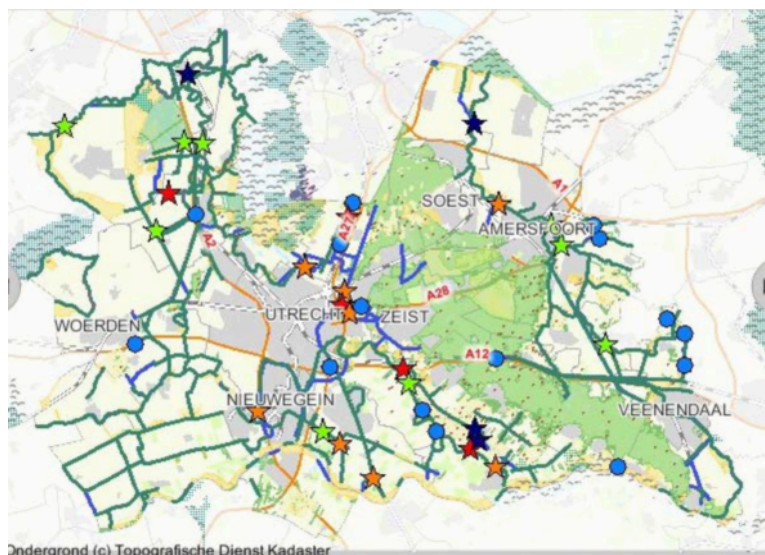
De gebieden centraal

In het provinciaal Meerjarenprogramma landelijk gebied 2005- 2006⁵ is al vastgelegd, dat de provincie met gebiedscommissies in de vorm van gebiedsovereenkomsten afspraken wil maken over de te behalen doelen. Dit is verder uitgewerkt in het Koersdocument van mei 2006⁶. Voorts is dit punt op werkconferenties met de gebiedspartners besproken⁷.

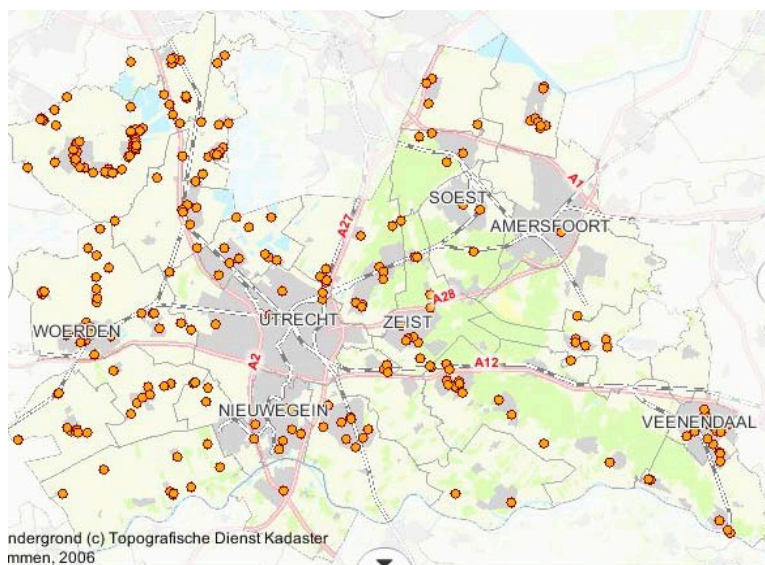
⁵ Commissie REG 23 mei 2005 (nr 2005REG38).

⁶ Zie Koersdocument (nr. PS2006REG07).

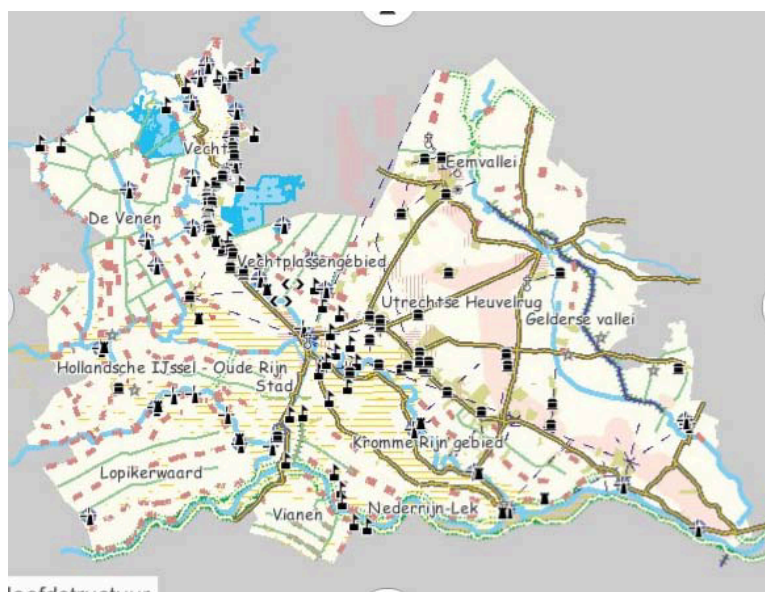
⁷ Provinciale werkconferentie met de gebiedspartners van 18/19 mei en 20 september 2006.

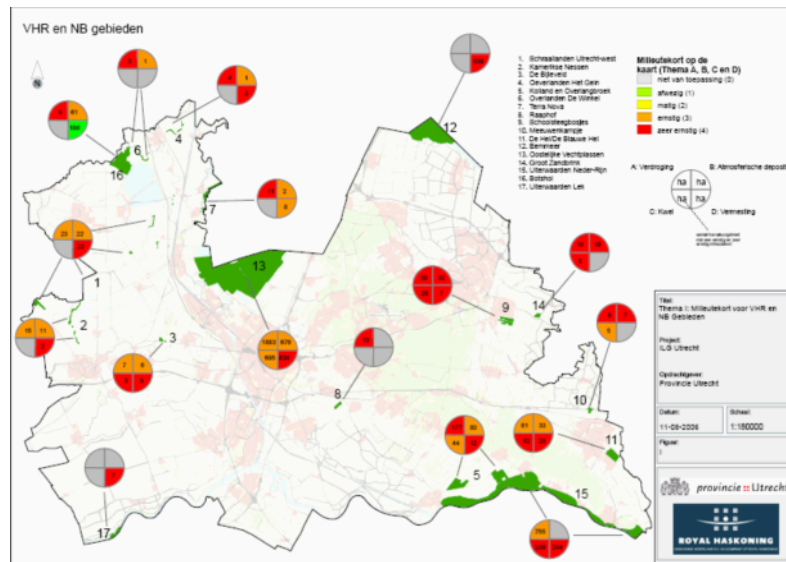
Kaart 4.1 Ecologische Hoofdstructuur inclusief verbindingzones

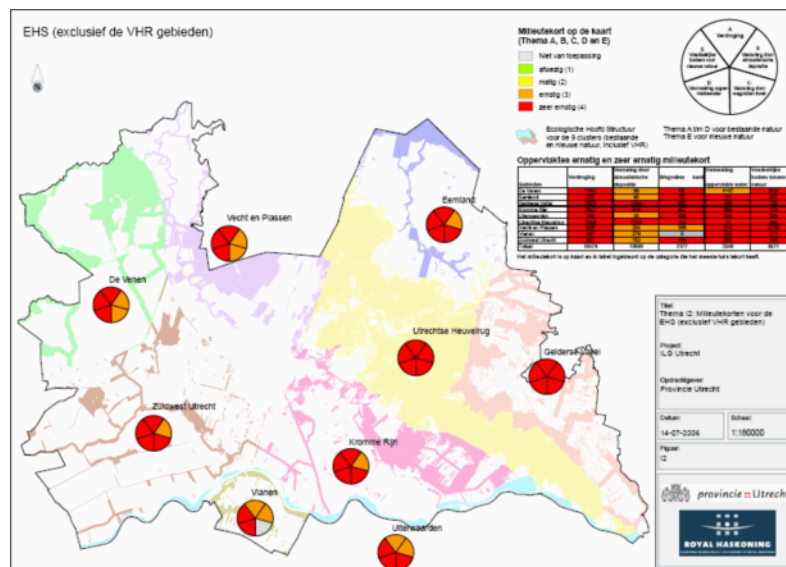
Kaart 4.2 Bodemsaneringslocaties

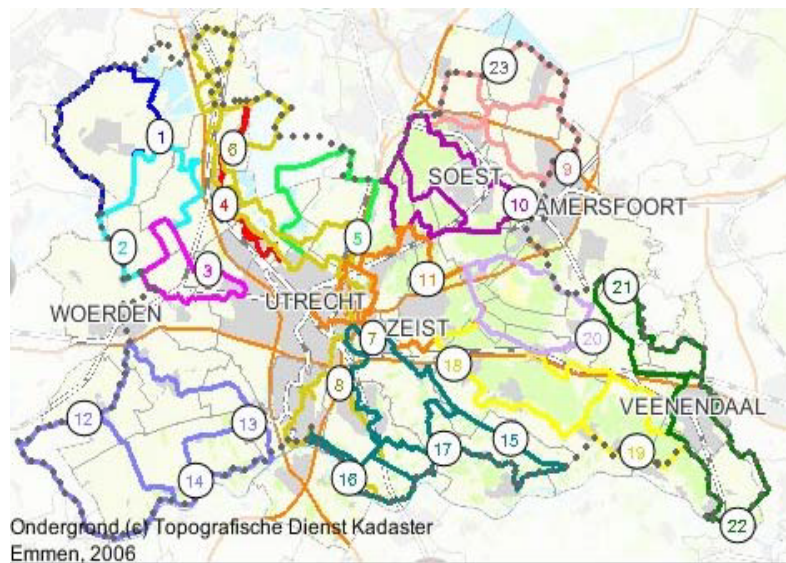
Kaart 4.3 Cultuur Historische Hoofdstructuur

Kaart 4.4 Milieutekort in VHR- en NB-gebieden

Kaart 4.5 Milieutekort in EHS (exclusief VHR-gebieden)

Kaart 4.6 Routen netwerk (fietsroutes exclusief wandelroutes)

De AVP-gebieden

De provincie wil deze gebiedsovereenkomsten aangaan met een beperkt aantal grotere samenhangende gebiedseenheden, de AVP-gebieden. Aan de hand van de volgende criteria zijn vijf AVP-gebieden geselecteerd.

Landschappelijke samenhang. De uitvoering is gericht op de verbetering van de fysieke kwaliteit en de sociaal economische vitaliteit van het betrokken gebied. Eenheid van landschap leidt tot het formuleren van eenduidige uitvoeringsopgaven. De prioriteiten en de uitvoering liggen voor de doelen natuur, landschap en cultuurhistorie en sociaal economische vitaliteit voor bijvoorbeeld de Utrechtse Heuvelrug anders dan voor het Kromme Rijngebied. De gekozen indeling sluit aan bij de indeling van het Beheersgebiedplan Provincie Utrecht (herziening 2004) en de Natuurgebiedsplannen.

Voldoende omvang voor een integrale aanpak van de gebiedsopgave. De discussie over de uitvoeringsambitie op de schaal van deze gebieden leidt er toe, dat de in deze gebieden opererende partijen (gemeenten, waterschappen, gebiedscommissies, landinrichtingscommissies, maatschappelijke partijen) tot betere samenhang en synergie komen bij de uitvoering van gebiedsactiviteiten.

Waar mogelijk aansluiten bij de bestaande indeling van de (grotere) gebiedscommissies. Bij de indeling is sterk rekening gehouden met de gebieden van voldoende omvang waarvoor al gebiedsambities zijn geformuleerd, zoals De Venen, de Landinrichtingen, de Nationale Landschappen (Groene Hart, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Eemland en Rivierengebied) en het Reconstructiegebied.

Waar mogelijk de indeling in Streekplangebieden volgen vanwege samenhang in bestuurlijk opzicht. Deze indeling is als volgt: Stadsgewest Utrecht, Gewest Eemland, Utrecht Zuidoost en Utrecht West.

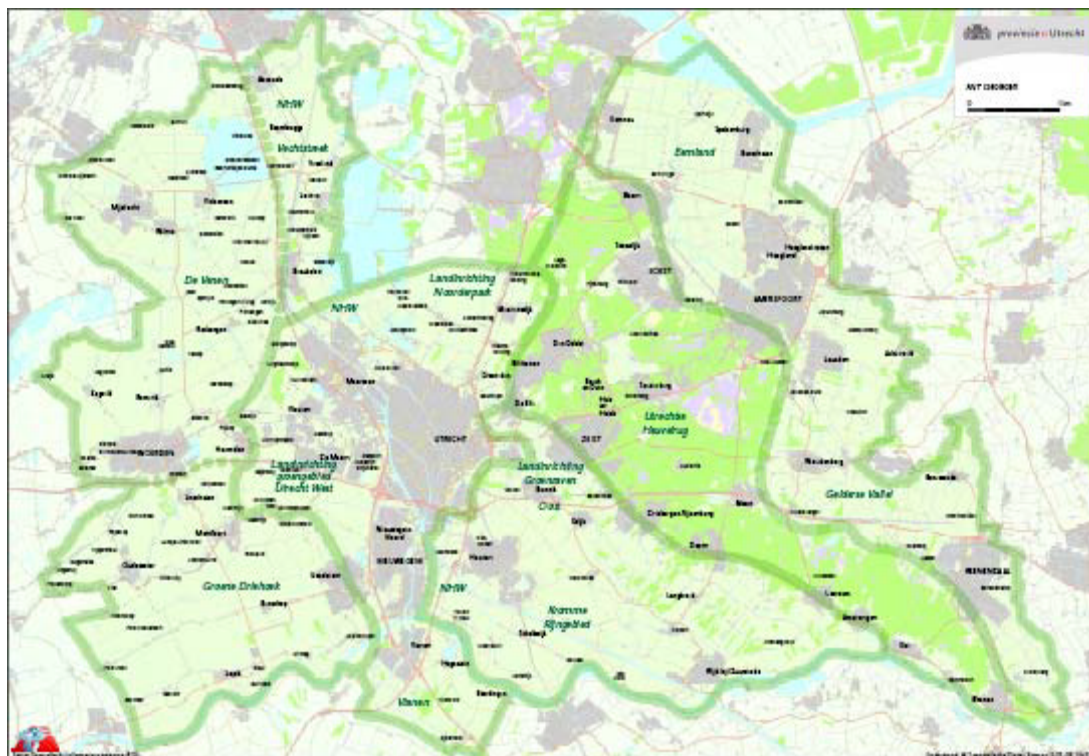
Op grond van deze criteria wordt voor het aangeven van de gebiedsopgaven in het kader van de AVP uitgegaan van de volgende vijf AVP-gebieden:

1. **Eemland/ Gelderse Vallei.**
2. **Utrechtse Heuvelrug** met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Hart van de Heuvelrug.
3. **Kromme Rijngebied** met Landinrichtingen Groenraven Oost en RAK Kromme Rijn, Langbroekerwetering en een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Enveloppen Rhijnauwen Vechten en Linieland).
4. **Utrecht Midden** met Landinrichtingen Groengebied Utrecht West en Noorderpark, een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Kraag van Utrecht) en Vianen.
5. **Westelijk Utrecht** met de Venen, een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Enveloppe Vechtstreek-Zuid) en de Stelling van Amsterdam (deels) en Groene Driehoek (met Linschoterwaard).

Bij deze indeling past de volgende opmerking. De indeling is **geen** bestuurlijke indeling. Het is een ordening die er toe bijdraagt dat de doelen en gewenste resultaten, die voor het landelijke gebied zijn gesteld, optimaal gerealiseerd kunnen worden. In de ordening is zoveel mogelijk de landschappelijke samenhang gecombineerd met bestuurlijke samenhang. Ook deze indeling heeft zijn beperkingen. Hiervan worden in bijlage 2 een aantal voorbeelden gegeven.

Voor de AVP die nu wordt opgesteld, wordt gewerkt met deze indeling. **Voortschrijdend inzicht en verdere ervaring met de uitvoering kunnen tot een aanpassing leiden.** De

begrenzing van de vijf AVP-gebieden op kaart 4.7 is daarom bewust met grove lijnen geschetst.

Kaart 4.7: AVP-gebiedsindeling

4.4 Uitvoeringsambitie voor een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland

Doelen en thema's

In de AVP gaat het om integrale uitvoering van beleid in het landelijk gebied. De overkoepelende doelstelling uit de beleidsnota "Platteland in ontwikkeling" is een veelzijdig en vitaal Utrechts platteland. De uitwerking hiervan vindt plaats in vier hoofdthema's:

Hoofdthema's Agenda Vitaal Platteland		
Natuur		
	inclusief	Milieu en bodem
		Water
Landschap en cultuurhistorie		
Sociaal economische vitaliteit		
	inclusief	Landbouw
		Recreatie en toerisme
Reconstructie		

Onder het hoofdthema *natuur* valt de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), met daaraan gekoppeld de thema's milieu, bodem en water. Aan deze laatste drie thema's zijn namelijk vaak de randvoorwaarden verbonden (noodzakelijke basiskwaliteiten) om de natuur ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Vanuit het rijk wordt vooral op dit thema ingezet.

Bij het hoofdthema *landschap en cultuurhistorie* gaat het om visueel ruimtelijke samenhang en historische beleefbaarheid. Dit thema omvat onderdelen van de Nationale landschappen, zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie en ook de Grebbelinie. De provincie geeft veel aandacht aan dit onderwerp.

Onder *sociaal economische vitaliteit* zijn de economische functies in het landelijk gebied gebundeld, zoals landbouw, recreatie en toerisme. Hier speelt ook leefbaarheid (o.a. in kleine kernen) een grote rol. De doelen uit 'Platteland in Ontwikkeling' komen vooral hier terug.

Ook dit hoofdthema speelt sterk in Utrecht. Dit is de afgelopen jaren o.a. terug te zien in de Agenda 2010 projecten, zoals wandelen en fietsen.

Bij het hoofdthema *Reconstructie* gaat het om de extra inspanningen in de zandgebieden, om dit gebied leefbaar te houden. Het gaat dan om het oosten van de provincie Utrecht, het zogenaamde reconstructiegebied.

Overzicht afgesproken en gewenste prestaties per hoofdthema

De afspraken uit de verschillende beleidskaders van het rijk en de provincie zijn in tabel 4.1 samengevat. Tabel 4.1 geeft hiermee een overzicht van de afgesproken prestaties en de bij behorende budgetten over een periode van zeven jaar. In dit overzicht komt de nieuwe werkwijze, die met ILG wordt ingevoerd, nadrukkelijk naar voren. Een veelal sectoraal of thematisch overzicht voor een beperkt aantal jaren vooruit, wordt vervangen door integraal overzicht op hoofddoelen voor zeven jaar. Daarnaast wordt door koppeling van doelen en middelen over een periode van 7 jaar duidelijk welk deel van het beleid gedekt is. Hierdoor wordt duidelijk dat er een gradatie in hardheid van de afspraken is. Er zijn drie rubrieken onderscheiden:

1. **Vaststaand beleid met financiële dekking.** Binnen deze rubriek valt al het beleid, dat voortvloeit uit wettelijke verplichtingen, vastgelegd is in PS of afgesproken in GS en waarbij tevens afspraken zijn gemaakt over de financiering. Dit zijn de spijkerharde afspraken, waarvoor de uitvoering direct ter hand genomen kan worden. Vanuit het verleden zijn dit bijvoorbeeld de klassieke landinrichtingen. Naar de toekomst zijn het de afspraken met het rijk die vastgelegd worden in de ILG-Bestuursovereenkomst tezamen met de provinciale cofinanciering die nodig is om het volledige rijksbod binnen te halen.
2. **Vaststaand beleid zonder financiële dekking.** Naar hardheid is deze rubriek dezelfde als de voorgaande, maar er is nog geen financiële dekking afgesproken. Onder deze rubriek vallen de zaken waarover op planniveau afspraken zijn gemaakt, maar waarvan de dekking nog geregeld moet worden. Voorbeelden zijn de Grebbelinie en de Nationale Landschappen.
3. **Gewenst beleid of ‘claims’.** Hieronder vallen alle overige ambities voor het landelijk gebied. Er zijn ideeën, er is een gebiedsvisie, mogelijk gebiedsplannen, maar de besluitvorming hierover moet nog worden afgerond en er moet ook nog financiële dekking worden gevonden. Hierin staan bijvoorbeeld ook de ambities van de waterschappen (naast hun reguliere taken).

De drie rubrieken geven natuurlijk ook een volgorde van prioriteit. Onder de rubrieken ‘vaststaand beleid’ staat wat *moet*. Waarbij de zaken die ook nog financieel gedekt zijn een hogere prioriteit krijgen, dan zaken die niet gedekt zijn.

Bij het overzicht in tabel 4.1 passen de volgende opmerkingen:

Voor de periode 2007-2013 liggen financieel gedekte afspraken vast voor een bedrag van ca. € 258 mln (ca €183 mln van het rijk⁸ plus ca. € 58 mln van de provincie plus €17 mln van de EU). In de provinciale middelen zit ruim € 42 mln provinciale cofinanciering op het rijksbod. Voor de overige € 16 mln gaat het deels om uitfinanciering van lopende verplichtingen, bijvoorbeeld voor de Agenda 2010-projecten. Voor de eerste jaren binnen de periode 2007-2013 ligt al veel vast. De meeste Agenda 2010-projecten worden bijvoorbeeld in 2008 afgerond, de MAP-Streekplan-projecten in 2007.

⁸ Dit gaat uit van de huidige stand van zaken van de concept-Bestuursovereenkomst.

Utrecht periode 2007- 2013	vaststaand beleid			vaststaand beleid			extra ambities
	prestaties	gedekt		prestaties	niet gedekt		
		budget	in mln €		budget	in mln €	
	rijk	prov	rijk	prov	rijk	prov	rijk
natuur							
ha ehs	verwerving	1303	42,77	8,66			
	robuuste						
	verbinding	191	7,66	1,50			
	inrichting (incl rob.verb.)	2030	19,57				
faunapassages		5	0,06	17,50	13	57,50	
evz				0,71			
soortenbescherming			0,69				
nationaal park			1,88				
milieutekort	algemeen		1,88			2,60	21,61
	verdroging	2651	7,85	2,19		1,77	
	dz						
	bodemgebruik	3 pilots, 1 visie	0,45	0,48		1,50	
	bodemsanering	10 saneringen, 10-20 onderzoeken	5,64				
reconstructie	duurzaam		4,62	0,70		10,25	6,23
	waterbeheer						
Totaal Natuur			93,07	31,74		0,00	73,62
Landschap en cultuurhistorie							
realisering NL		4 uitv.prog	7,40	7,40			
prov.landsch.st.			1,92				
overig cultuurhistorie				1,90		35,25	
Totaal L&C			9,32	9,30		0,00	35,25
Sociaal economische vitaliteit							
landbouwstructuurverbetering		4244	1,32	1,32			
duurzame bedrijfsvoering	10 pilots		0,83	0,83		0,50	1,00
overig pio (w.o. leefbaarheid)						3,45	10,85
reconstructie			13,08	13,10			
groen rond Amersfoort					60	20,00	
rods	verwerving	367	26,70				
	inrichting	152	4,10	1,86			
land.routenetw.	wandelen	216	0,12				
	fietsen	250	0,43				
	varen	40	1,90				
recreatie overig						30,40	
Totaal SEV			48,48	17,11		3,95	62,25
Uitfinancieren lopende verplichtingen			31,86				
Totaal			182,73	58,15		3,95	171,12

(bron: concept Bestuursvereenkomst ILG rijk-provincie en input vanuit provinciale beleidssectoren)

Tabel 4.1: overzicht huidige dekking van provinciaal beleid voor het landelijk gebied 2007-2013

Voor vastgelegd beleid zonder dekking staat een bedrag van € 175 mln. (ca. € 171 mln. provincie + ca. € 4 mln. rijk). Hier wordt duidelijk dat er voor de komende jaren een claim ligt van ruim € 171 mln. aan provinciale middelen. Het gaat om recente plannen, waarvoor de dekking nog geregeld moet worden, zoals de Grebbelinie.

Deze categorie moet nog beter tegen het licht gehouden worden, voordat hier scherp in geprioriteerd kan worden. Deels omdat er overlap is met de ambities en plannen uit de gebieden, deels omdat het onderscheid tussen vaststaand beleid en extra ambities scherper kan. Dit zal de komende maanden gedaan worden.

In tabel 4.1 zijn de bedragen weggelaten die de provincie graag extra van het rijk uit het ILG-budget zou willen ontvangen, voor bijvoorbeeld EHS, Recreatie om de Stad, Nationale Landschappen en reconstructie. Deze bedragen stonden in het koersdocument wel expliciet vermeld. Het rijk had eerder al aangegeven dat het rijksbod niet groter zou worden. De onderhandelingen met het rijk hebben zich dan ook vooral gericht op het in evenwicht brengen van beschikbaar geld en prestaties (minder geld, betekent dus ook minder prestaties t/m 2013). Een deel van de benodigde € 100 mln komt mogelijk nog beschikbaar uit andere budgetten.

4.5 Overzicht van de ambities per AVP-gebied

In deze paragraaf volgt een korte beschrijving van de ambities per AVP-gebied. Iedere omschrijving sluit af met een grafiek, waarin de kosten van de ambities van het gebied over de hoofdthema's zijn verdeeld. Daarbij zijn ook de organisatie- of uitvoeringskosten meegenomen als aparte rubriek (zie § 3.3 voor uitleg). In bijlage 3 zijn de uitgebreide gebiedsbeschrijvingen te vinden.

Gelderse Vallei – Eemland

In het AVP-gebied zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden: Eemland, Amersfoort en Gelderse Vallei. Dwars door deze deelgebieden loopt de Grebbelinie.

Het centrale open gebied van Eemland, samen met het gebied Arkemheen in Gelderland, is aangewezen als Nationaal Landschap. Voor het behoud van de landschappelijke kwaliteiten is behoud van de agrarische structuur onontbeerlijk.

In het gebied rond Amersfoort is de herstructurering en de aanleg van 'groene' recreatief toegankelijke gebieden van groot belang. Deze groene gebieden zijn ook van belang vanuit natuur, landschap en waterberging.

Het landschap van de Gelderse Vallei is kleinschalig met afwisseling van natuur, landbouw, landgoederen, houtwallen en stelsels van beken. Het is een dynamisch gebied waar in de praktijk de functies natuur, wonen, werken en recreëren elkaar regelmatig in de weg zitten. Dit geldt in het bijzonder voor de intensieve veehouderij in relatie tot natuur. In het gebied is als onderdeel van de EHS de aanleg van de Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug voorzien.

Om de problemen in dit gebied op een samenhangende manier aan te pakken is het Reconstructieplan GelderseVallei/ Utrecht Oost opgesteld. Het Reconstructieplan heeft niet alleen betrekking op de Gelderse Vallei, maar ook op Eemland en de gehele Utrechtse Heuvelrug.

Stand van zaken / uitvoeringsstrategie

Het **reconstructieplan** is in januari 2005 door PS van Utrecht en Gelderland vastgesteld en de uitvoering is voorzien voor de periode 2004-2015. De uitvoering is goed op gang gekomen: de planning voor 2005-2006 is nagenoeg volledig uitgevoerd.

Draagvlak voor de uitvoering van het Reconstructieplan is gebaseerd op de integrale aanpak van de problemen in het gebied.

Doelen:

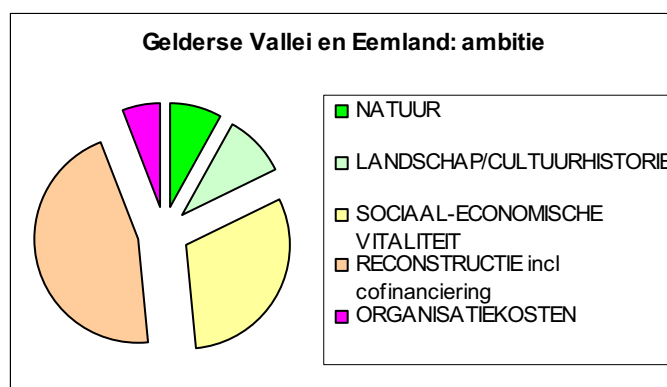
1. Komen tot een duurzame en concurrerende landbouw. Dit betreft o.m. het ontwikkelen van het in het Reconstructieplan aangewezen landbouwontwikkelingsgebied voor de intensieve veehouderij (LOG),

- structuurverbetering van de grondgebonden landbouw en verbreding van de landbouw;
2. Realisatie van de EHS, incl. Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug;
 3. Versterking van landschap en cultuurhistorie;
 4. Vergroten van de recreatieve toegankelijkheid van het landelijk gebied;
 5. Maatregelen op het gebied van water, bodem en lucht. Dit betreft o.m. de realisatie van waterbergingsgebieden en het terugdringen van de verzuring, vermesting en verdroging;
 6. Maatregelen op het gebied van economie, werkgelegenheid en leefbaarheid.

Voor het **Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland** is een visie en een gebiedsprogramma 2007-2013 opgesteld. De verwachting is dat de planvorming eind 2006 met de ondertekening van een intentieverklaring door betrokken partijen kan worden afgerond. Het gebiedsprogramma kan tevens worden gezien als een nadere uitwerking van het Reconstructieplan voor het gebied Arkemheen-Eemland. De aanwijzing als Nationaal landschap heeft echter wel tot gevolg dat op verschillende thema's een hogere ambitie dan in het Reconstructieplan benoemd is. Deze extra ambitie heeft betrekking op het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het Nationaal landschap en het bewust maken en laten beleven van deze kernkwaliteiten.

In 2004 heeft **Amersfoort** de Beleidsvisie **Groen Blauwe Structuur (GBS)** en bijbehorend Uitvoeringsprogramma vastgesteld. In het Streekplan is deze ambitie in grote lijnen overgenomen. Amersfoort heeft de afgelopen jaren de nadere planuitwerking en/of de uitvoering van de meeste projecten opgepakt. Voornemen is onder meer in en rond Amersfoort ca. 400 ha extra stedelijk uitloopgebied te realiseren en vele kilometers recreatieve routestructuren.

De **Grebbeleinie** vormt één van de vijf strategische gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten van het Meerjarenactieprogramma (MAP) Streekplan. Voor de Grebbeleinie is door de provincie samen met betrokkenen uit het gebied het afgelopen jaar de gebiedsvisie 'Grebbeleinie boven water' en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma opgesteld. De uitvoering is voorzien in de periode 2005-2015. Hoofddlijn van de gebiedsvisie is: de Grebbeleinie ontwikkelen tot de ruggengraat voor ontwikkeling in de Gelderse Vallei. Dit geldt met name op toeristisch recreatief vlak.

Utrechtse Heuvelrug

Het landschap van de Heuvelrug wordt vooral gekenmerkt door gesloten opgaande bossen die recreatief veel worden gebruikt. Circa 50% van de gronden is eigendom van natuurbeherende organisatie en Domeinen/Defensie, 25% is particulier landgoed en de resterende 25% is eigendom van gemeenten en kleine particuliere eigenaren.

Hoewel het versterken van de Heuvelrug als één gebied al jaren veel steun krijgt, is dit nog maar in beperkte mate opgepakt. Momenteel zijn er twee samenwerkingsverbanden: het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH) ten zuiden van de A12 (ca 6000 ha) en het Bestuurlijk Platform Hart van de Heuvelrug (ca 12.000 ha). Daarnaast bestaat het voornemen het NPUH in noordelijke richting uit te breiden tot de A28, en zo ook invulling te geven aan de aanwijzing in het Streekplan van de gehele Heuvelrug als provinciaal landschap en een gebiedsgericht project op te starten voor de noordelijke Heuvelrug. De uitdaging is om de komende jaren hier meer samenhang in aan te brengen, om daadwerkelijk te komen tot één aanpak voor heel de Heuvelrug.

Stand van zaken / uitvoeringsstrategie

In 2003 is het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (kortweg NPUH) ingesteld door de minister van LNV. Het door de minister goedgekeurde Beheers- en inrichtingsplan (BIP) is opgesteld door betrokken partijen.

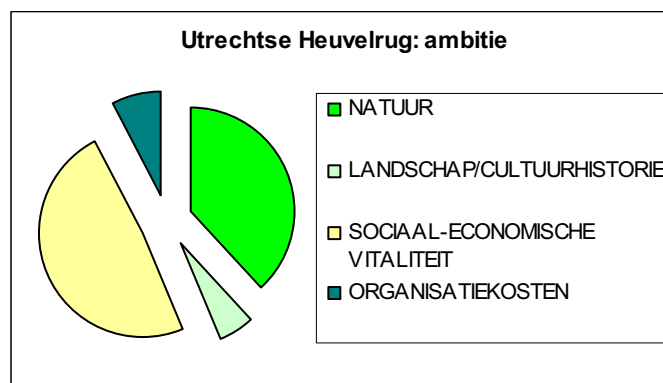
Doelen waar het NPUH zich op richt zijn:

- verhogen van de natuurkwaliteit;
- vergroten van de mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie;
- natuureducatie;
- landschap en cultuurhistorie.

Hart van de Heuvelrug is als gebiedsgericht project ontstaan vanuit de gedachte dat de eenheid van de Heuvelrug als groen gebied hier dreigde te verdwijnen door versnippering. Diverse overheden, grondeigenaren en zorginstellingen hebben een visie voor het gebied ontwikkeld. Centraal daarin staat dat door een saldobenadering een drietal groene corridors worden gerealiseerd. Om de kosten voor de groene herinrichting van het gebied te kunnen financieren, wordt in het gebied tegelijkertijd ook een aantal ‘rode’ projecten met woningen en bedrijven gerealiseerd. De uitvoering vindt plaats in clusters, twee clusters zijn inmiddels geconcretiseerd en worden uitgevoerd. Binnen het project Hart van de Heuvelrug is slechts beperkt aandacht voor andere AVP thema’s dan natuur.

Heel de Heuvelrug

In het streekplan is de gehele Heuvelrug aangewezen als provinciaal landschap. De ambities die daaruit voortvloeien worden maar gedeeltelijk opgenomen in NPUH en Hart van de Heuvelrug. De noodzakelijke aanvullende investeringen zullen vooral betrekking hebben op de thema’s natuur, recreatie en landschap en cultuurhistorie. Een uitvoeringsorganisatie voor deze ambities ontbreekt vooralsnog.

Kromme Rijn

Het Kromme Rijngebied beslaat het Landelijk gebied van de gemeenten Houten, Bunnik, Wijk bij Duurstede, de zuidkant van de gemeente Utrechtse Heuvelrug en delen van de gemeenten Nieuwegein, De Bilt en Zeist. In het Kromme Rijngebied liggen de enveloppes

Linieland en Rhijnauwen-Vechten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de landinrichtingsprojecten Groenraven Oost en RAK Kromme Rijn. Ook ligt in het gebied het Nationaal Landschap Rivierengebied, waarvan de begrenzing (provinciegrens overschrijdend) eind 2006 helder zal zijn. Het gebied kenmerkt zich door een hoger gedeelte waar de landgoederen zijn gevestigd en een lager gedeelte richting rivier met voornamelijk agrarische bedrijven. Het gebied is relatief onontgonnen voor recreanten.

Stand van zaken / uitvoeringsstrategie

Momenteel wordt onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep Kromme Rijn gewerkt aan een samenvoeging van de vele bestaande visies voor het gebied. Daar waar onvoldoende informatie beschikbaar is, vindt een verdiepingsslag plaats. Vooruitlopend op deze verdiepingsslag en rekening houdend met de betekenis van het Nationaal Landschap zijn de volgende ambities op het gebied van toepassing:

1. Verbetering van de belevingsmogelijkheden in het Nationaal Landschap;
2. Behoud en versterking van de landschappelijke (kern)kwaliteiten.
3. Behoud en beleefbaar maken van de cultuurhistorie.

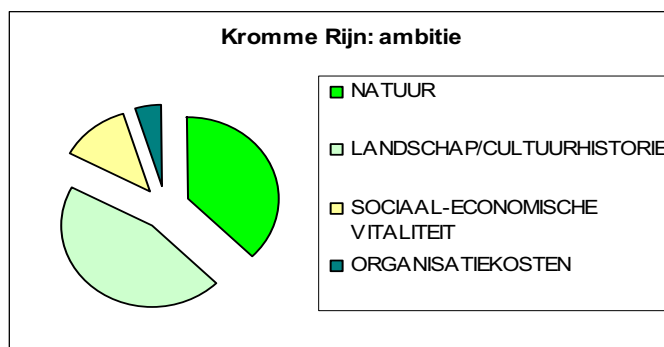
Vanuit die ambitie zullen doelen benoemd worden in de thema's: recreatie (met name routestructuren), natuur, landschap en cultuurhistorie, sociaal economische vitaliteit en landbouw.

Op dit moment zijn er diverse projecten in uitvoering in het gebied. Met de partijen in het gebied wordt hard gewerkt aan een integrale gebiedsaanpak die met name bottum up is ingestoken. De afstemming en samenwerking tussen partijen en projecten wordt steeds duidelijker en zal eind 2006 tot een voorstel voor een gebiedsorganisatie leiden.

Groenraven Oost is een klassiek landinrichtingsproject, dat in principe in 2009 wordt afgerond. In Groenraven Oost vindt realisatie van een deel van de opgave van Recreatie om de Stad Utrecht plaats.

RAK Kromme Rijn, een ander landinrichtingsproject verkeert in de laatste fase van uitvoering: 2007 zal het laatste jaar zijn.

De twee enveloppes van de **Nieuwe Hollandse Waterlinie** richten hun ambities voornamelijk op het vlak van Cultuurhistorie en Natuur. Met Nationaal Landschapsgeld worden momenteel enkele projecten gefinancierd die zijn opgenomen als Quick Wins 2006, een deel van die Quick Wins is reeds uitgevoerd. Het meerjarenprogramma voor de enveloppe **Rhijnauwen** is reeds vastgesteld en dat van **Linieland** zal eind dit jaar vastgesteld worden.

Langbroekerwetering is een gebiedsgericht project, waarvoor in 1996 het Plan van Aanpak is vastgesteld. De uitvoering onder verantwoordelijkheid van de gebiedscommissie is

begonnen in 2001. Op dit moment is nog niet duidelijk of dit huidige uitvoeringsorgaan onder de gebiedscommissie Kromme Rijn zal worden ondergebracht, of daar helemaal in zal opgaan

In het Kromme Rijngebied loopt ook een **LEADER+-project**, waar vanuit de Plaatselijke Groep van onderop diverse gebiedsprojecten gericht op leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit zijn uitgevoerd.

Utrecht Midden

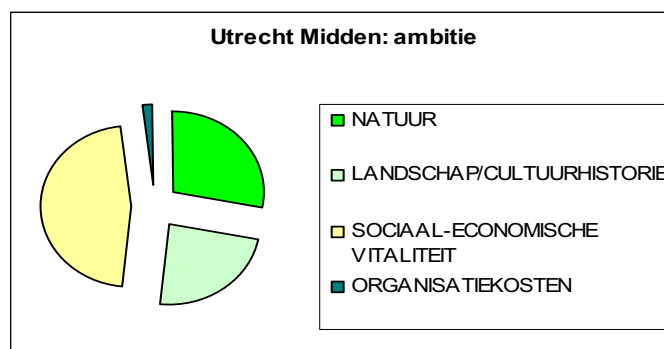
Het gebied rond Utrecht is een stadsrand zone, met een belangrijke functie in het stedelijk netwerk van Utrecht en de omliggende steden en dorpen. Het gebied staat echter onder grote ruimtelijke druk. Dit kan worden tegengegaan door het gebied veel beter bruikbaar en toegankelijk te maken. Er ligt hier een belangrijke opgave voor Recreatie om de Stad.

Kenmerkend is de spanning tussen het drukke stedelijk gebied met hier duidelijk voelbaar de dynamiek van de stad Utrecht en daarnaast de rust van het plassengebied Vechtstreek dichtbij. Binnen dit gebied lopen twee landinrichtingsprojecten: Noorderpark en Utrecht West. De opgave voor Recreatie om de Stad is vastgelegd in het gebiedsperspectief Groot Groengebied Utrecht (1996, gebaseerd op SGR) en het gebiedsperspectief recreatief groen stadsgewest Utrecht (2002, gebaseerd op VINAC). Deze gebiedsperspectieven zijn vastgesteld door PS en goedgekeurd door het rijk. De afspraken zijn nog eens bevestigd in het convenant Woningbouwafspraken Regio Utrecht 2005-2010, vastgesteld door Rijk, Provincie, Gemeente Utrecht en BRU.

Stand van zaken / uitvoeringsstrategie

In **Noorderpark** is de herinrichting sinds 1995 in uitvoering en voor een groot deel gerealiseerd. De opgave voor verwerving en inrichting EHS valt buiten de landinrichting. De restantopgave Recreatie om de Stad betreft de aanleg van een aantal recreatiepaden en de uitvoering van het recreatiegebied Ruigenhoek.

In landinrichtingsproject **Utrecht West** is inmiddels op basis van het Raamplan Utrecht West voor het deelgebied Haarzuilens een landinrichtingsplan voorbereid en in 2006 door GS vastgesteld. De uitvoering kan na vaststelling van de module dit jaar starten. Voor de rest van het groengebied zal het Raamplan verder worden uitgewerkt en uitgevoerd. De uitvoering zou volgens de afspraken met het rijk in 2013 afgerond moeten zijn. Maar op basis van het rijksbod ILG en het uitgangspunt van de provincie om geen verplichtingen van het rijk over te nemen, zal de uitvoering tot na 2013 doorlopen.

Voor de NHW-enveloppe **Kraag van Utrecht** zijn de volgende set ambities benoemd: behoud, veiligheid en herstel van aanwezige waarden, het vergroten van de beleefbaarheid, het vergroten van de toegankelijkheid en het vergroten van de maatschappelijke betekenis van het liniegebied. Achter de projectenagenda ligt een gebiedsvisie die onderscheid maakt tussen de opgave in het stedelijk gebied en in het landelijk gebied. In het landelijk gebied staat

landschappelijke kwaliteit in samenhang met de linie-elementen voorop. De verbinding tussen beide gebieden wordt bevorderd door het bieden van uitlooptmogelijkheden (linie-ommetjes). Daarnaast wordt de NHW ingezet als voornaam onderdeel van duurzaam waterbeheer rondom Utrecht.

Westelijk Utrecht

Het gehele westelijke deel van Utrecht behoort tot het Nationaal Landschap Groene Hart en kent verschillende deelgebieden: De Venen, met daarbinnen Groot Mijdrecht Noord, De Groene Driehoek met daarbinnen de Linschoterwaard en de Hollandse IJssel, en tot slot de Vechtstreek.

Het gebied bestaat uit een afwisseling van veenweidegebieden, droogmakerijen, laagveenmoerassen en plassen en belangrijke structuurbepalende wateren als de Lek, de Hollandse IJssel en de Vecht. Water is een essentiële factor voor het duurzaam voortbestaan van het veenweidegebied. De melkveehouderij is hier de belangrijkste grondgebruiker. Het gebied is landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol, waarbij te denken valt aan oude ontginningspatronen, lintbebouwingen, delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en buitenplaatsen langs de Vecht. Er ligt een belangrijke opgave voor water ('functie volgt peil'), nieuwe natuur zoals de robuuste ecologische verbinding Natte As. Het Groene Hart is van grote betekenis voor de recreatie vanuit de grote steden.

Stand van zaken / uitvoeringsstrategie

Het **Groene Hart** (waartoe ook het gebied rond de stad Utrecht behoort) is een rijksprogramma in het kader van de Nota Ruimte. De regie ligt bij de drie provincies. Met het rijk is een bestuurlijke inspanningverplichting aangegaan om gezamenlijk, ook met andere partners 1 miljard aan het Groene Hart te besteden. Door PS van de drie provincies is in januari 2006 het Ontwikkelingsprogramma Groene Hart vastgesteld. Het totale pakket aan visie, ambitie en uitvoering komt in het Uitvoeringsprogramma Groene Hart, dat in het najaar 2006 door PS wordt vastgesteld. Het gaat hierbij om ontwikkelingsperspectieven op de lange termijn, de investeringsstrategie en de uitvoering van met name 10 iconen die het boegbeeld voor het Groene Hart vormen. Iconen zijn voor Utrecht: De Venen, Groot Mijdrecht-Noord, de Natte As, het Venster Bodegraven-Woerden, recreatieve routenetwerken en merk&marketing. Het Uitvoeringsprogramma biedt een extra impuls voor de uitvoering van gebiedsprojecten, in het bijzonder de iconen.

Voor **De Venen** is in 1998 een Convenant over het Plan van Aanpak gesloten door de betrokken overheden en maatschappelijke organisaties. De centrale doelstelling van het Plan van Aanpak is: het tot stand brengen van een samenhangend gebied voor natuur en recreatie, waarbij in de blijvende landbouwgebieden wordt gestreefd naar handhaving en verdere versterking van een duurzame landbouw, en het bereiken van een water- en milieukwaliteit behorend bij de aanwezige of te realiseren functies. De uitvoering loopt vanaf 1998. In 2004 is geconstateerd dat de uitvoering versterking behoeft en aanvulling met nieuwe opgaven. Met het oog daarop zal in het najaar van 2006 de Herijking van het Plan van Aanpak De Venen worden vastgesteld. Realisering van de Natte As, optimalisatie van het waterbeheer ('functie volgt peil' met maatwerk toepassen), versterking van de recreatiemogelijkheden en structuurversterking van de landbouw zijn de hoofdthema's. De uitvoering begint inmiddels op stoom te komen.

Parallel aan het Plan de Venen vindt voor **Groot Mijdrecht Noord** de verkenning duurzame strategieën water en ruimte plaats. Dit naar aanleiding van geconstateerde waterproblemen. Besluitvorming over voorkeursstrategieën wordt begin 2007 voorzien en zal na verdere planvorming nog in de AVP-periode tot nieuwe investeringen kunnen leiden.

Voor de **Groene Driehoek** is een gebiedscoalitie in ontwikkeling, geïnitieerd vanuit de gemeenten Montfoort, Oudewater en Lopik. Er ligt nu nog geen integraal plan, dat door de provincie Utrecht is vastgesteld. Wel zijn verschillende relevante (deel)gebiedsplannen vastgelegd. Zoals het Startdocument en Intentieverklaring **Linschoterwaard**, vastgesteld door de provincie Utrecht en betrokken overheden en organisaties voor de periode 2005-2010. Hierin zitten projecten gericht op recreatie, landschap/cultuurhistorie, natuur, water, landbouw, recreatie en sociaal economische vitaliteit. De uitvoering van projecten is inmiddels gestart.

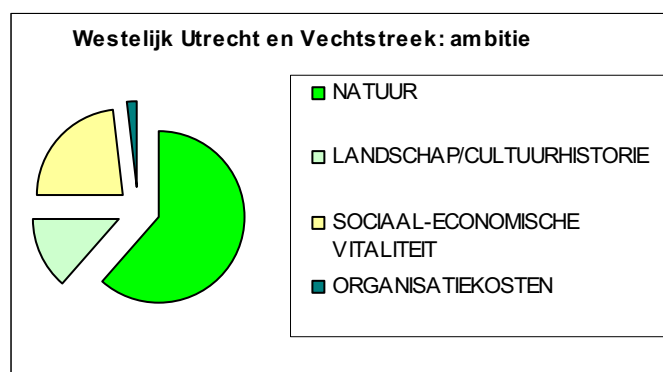
Daarnaast is het **Integraal Ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel** en bijbehorende gebiedsovereenkomst 2005-2020, in 2005 vastgesteld door de provincie Utrecht en andere betrokken overheden. Hierin zitten projecten gericht op recreatie, landschap/cultuurhistorie, natuur en water. De uitvoering van projecten kan starten en is deels ook al gestart.

De 3 gemeenten hebben het **Landschapsontwikkelingsplan en Uitvoeringsprogramma Groene Driehoek** voor de komende 10 jaar vastgesteld, in samenspraak met het hoogheemraadschap en maatschappelijke organisaties (2005). Hierin zitten projecten gericht op de recreatie, landschap/ cultuurhistorie, natuur, water, en landbouw. De provincie is ambtelijk betrokken geweest.

De klassieke landinrichtingen **Lopikerwaard** en **Bodegraven** zijn in de afrondende fase.

Een belangrijk deel van De Venen en de Groene Driehoek betreft het **LEADER+-project Weidse Veenweiden**, waar vanuit de Plaatselijke Groep van onderop diverse gebiedsprojecten gericht op leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit zijn uitgevoerd.

Naar aanleiding van het Restauratieplan voor de Vecht hebben Gedeputeerde Staten in december 2005 besloten een integrale visie voor de Vechtstreek op te stellen. Deze beslissing is ondersteund door een motie die in mei 2006 door Provinciale Staten is vastgesteld. De **gebiedsvisie Vechtstreek** zal een overkoepelend kader bieden voor lopende projecten binnen het gebied (zoals de enveloppe Vechtstreek-Zuid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, kandidaat-icoonproject Groene Hart, ontwikkeling van de Natte As, De Groene Uitweg en andere projecten). In de integrale Visie voor de Vechtstreek zullen thema's als ecologische en recreatieve structuren, economische activiteit, bouwen en cultuurhistorie samenkomen.

5 Uitvoeringsstrategie 2007-2013

5.1 Financieel kader

In hoofdstuk 4 zijn de uitvoeringsambities beschreven (wat *willen* we en wat *moeten* we). In dit hoofdstuk worden de ambities vanuit het provinciaal beleid zoveel mogelijk gekoppeld aan de AVP-gebieden. Waarbij gekeken wordt hoeveel budget er ook daadwerkelijk beschikbaar is of kan komen. Dit begrenst de mogelijkheden en het geeft aan wat ook daadwerkelijk kan.

Basisvariant

In de basisvariant wordt het budget gevormd door het bod van het Rijk (ca € 183 mln), de beschikbare EU-subsidies (ca € 17 mln) en de voor beide noodzakelijke provinciale cofinanciering (ca € 42 mln, dit is ca € 6 mln per jaar). Er is zo in totaal ca € 240 miljoen euro beschikbaar voor de periode 2007-2013.

Basisvariant voor 2007 – 2013 (in mln euro)	
Bod rijk	183
EU subsidies	17
Verpl. Provinciale cofinanciering	42
TOTAAL	240

Beleidsvariant

In de beleidsvariant wordt de provinciale financiële inzet in projecten in het landelijk gebied voor de periode 2007-2013 ongeveer gelijk gehouden aan de inzet zoals die in de periode 2004 - 2006 in de praktijk is geweest. Deze inzet (via verschillende programma's inclusief Agenda 2010) is in deze periode circa € 26 miljoen euro per jaar geweest. Hiervan is 6 miljoen euro de reeds eerder genoemde verplichte cofinanciering (basisvariant). Bij het continueren van de totale inzet ontstaat dus €20 miljoen euro per jaar vrij te programmeren budget; voor de ILG-periode 2007-2013 is dit 140 miljoen euro. Bij continuering van dit beleid in de periode 2007-2013 is opgeteld bij het budget van de basisvariant €380 miljoen euro beschikbaar.

Beleidsvariant voor 2007 – 2013 (in mln euro)	
Bod rijk	183
EU subsidies	17
Verpl. Provinciale cofinanciering	42
Prov. te programmeren budget	140
TOTAAL	380

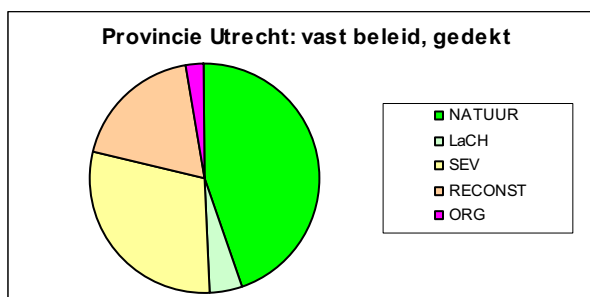
Budget versus ambitie

Afgezet tegen de som van de ambities komt het tekort, in beide scenario's, helder naar voren. Voor de basisvariant is dit aangegeven in tabel 5.1.

AVP-gebied	Ambitie (mln euro , zie hoofdstuk 4)	Beschikbaar budget in de basisvariant (mln euro)
Eemland/Gelderse Vallei	318	67
Utrechtse Heuvelrug	52	10
Kromme Rijngebied	154	25
Utrecht Midden	81	52
Westelijk Utrecht	188	69
Overig (provinciebreed)	43	10
Overig (uitfin. lop. verpl)	32	32
Totaal	867	263

Tabel 5.1 Ambitie en verplichtingen per AVP-gebied

In onderstaand schema is aangegeven hoe dit beschikbare budget verdeeld is over de verschillende hoofdthema's:

In de basisvariant is een nadere prioritering vanuit de provincie niet mogelijk. Het beschikbare budget voldoet om alles wat is toegezegd uit te voeren. Budget voor extra realisatie zal vanuit de gebieden (gemeenten, waterschappen, marktpartijen) zelf moeten komen.

In de beleidsvariant bestaat bovenop de basisvariant een ruimte van 140 miljoen euro. Afgezet tegen de na realisatie van de basisvariant resterende ambitie van $867-263=604$ miljoen euro is er dus, zonder cofinanciering vanuit de gebieden voor circa 25% dekking van de vraag mogelijk.

Cofinanciering in de beide scenario's

Naast de inzet van provincie, Rijk en EU zal er ook sprake moeten zijn van financiële inbreng door andere belanghebbenden in het landelijk gebied: gemeenten, waterschappen en marktpartijen. Ook zijn er incidenteel mogelijkheden bij private fondsen. Vooralsnog gaan wij in de beleidsvariant uit van een bijdrage vanuit deze partijen van ca 25-30% bovenop de inbreng vanuit provincie, Rijk en EU.

Het totaalbudget in de beleidsvariant komt daarmee op circa 500 miljoen euro. In de basisvariant zal waarschijnlijk ook de regionale cofinanciering beperkter zijn. Voor dit scenario is uitgegaan van een totaalbudget van 300 miljoen euro.

Basisvariant voor 2007 – 2013 (in mln euro)	
<i>Met regionale cofinanciering</i>	
Bod rijk	183
EU subsidies	17
Verpl. Provinciale cofinanciering	42
25 – 30 % regionale cofinanciering	60
TOTAAL	300

Beleidsvariant voor 2007 – 2013 (in mln euro)	
<i>Met regionale cofinanciering</i>	
Bod rijk	183
EU subsidies	17
Verpl. Provinciale cofinanciering	42
Prov. te programmeren budget	140
25 – 30 % regionale cofinanciering	120
TOTAAL	500

De cofinanciering wordt niet betrokken in de verdeling van de schaarse middelen over de gebieden. In het gebied waar de cofinanciering wordt opgebracht kan deze ook worden besteed. Er is geen sprake van koppelingen over of verevening tussen gebieden. Wel speelt het perspectief op cofinanciering een rol bij de prioriteitsstelling voor de inzet van de provinciale middelen; die worden bij voorkeur daar ingezet waar de kans op cofinanciering het grootste is.

Verdeling van middelen

Verdeling van de schaarste is de essentie van dit hoofdstuk. In principe kan dit op verschillende manieren:

1. op basis van beleids- en andere criteria, bewust verdelen over gebieden en/of programma's;
2. pondsgewijs verdelen over gebieden of thema's;
3. (twee)jaarlijkse tenderregeling tussen gebieden of programma's die uitgaat van concurrentie op kwaliteit.

Gekozen is voor de eerste benadering. Dit biedt vanuit de provincie goede mogelijkheden om haar rol als regisseur van de ontwikkelingen in het landelijk gebied waar te maken (voordeel boven benadering 2) en het biedt de gebieden langjarige zekerheid over welke projecten kunnen worden gerealiseerd (voordeel boven benadering 3).

Bewust verdelen op basis van ondermeer beleidscriteria vraagt een systematische aanpak. Immers, richting provinciaal bestuur en richting gebieden moet inzichtelijk worden gemaakt waarom het ene gebied/programma meer budgetruimte krijgt dan het andere.

Er moeten keuzes worden gemaakt; keuzes over de deelgebieden; keuzes over de beleidsthema's; keuzes in de tijd. WILG dwingt de provincie om bewuster vooruit te kijken: wat willen we in ieder geval bereiken, waarom en hoe gaan we dat doen. De gehanteerde systematiek bestaat uit twee stappen en is toegelicht in de volgende paragraaf. In de paragrafen daaropvolgend is de systematiek voor de vijf deelgebieden concreet uitgewerkt.

5.2 Uitleg van de systematiek

Criteria

In de prioritering van programma's en projecten is gebruik gemaakt van normatieve, procesmatige en inhoudelijke criteria. De gehanteerde criteria zijn benoemd in tabel 5.2 en vervolgens nader toegelicht.

Thema	Criterium
Normatief	Noodzaak vanuit wetgeving
	Afspraak met het Rijk en /of andere overheden
	Afspraak/Besluit van PS
	Afspraak/Besluit van GS
	Spreiding over de provincie
Procesmatig	Draagvlak, samenwerking
	Partnership
Inhoudelijk	Concreetheid, uitvoerbaarheid
	Doelmatigheid, kosteneffectiviteit
	Integraliteit, meervoudigheid
	Aansprekendheid, identiteit, zichtbaarheid, beleefbaarheid

Tabel 5.2 Criteria voor prioritering

Normatieve criteria

Wat moet, moet. Maar niet alles wat moet weegt even zwaar. Voorop staan wettelijke verplichtingen en verplichtingen op basis van concrete afspraken die de provincie met het Rijk en met andere overheden heeft gemaakt. Daaronder komen de provinciale plannen en de besluiten van PS respectievelijk GS met betrekking tot gebiedsplannen e.d. . Deze prioritering is opgenomen in **stap 1**.

Een normatief criterium van andere orde is het uitgangspunt dat er geen witte vlekken op de kaart zijn. De provincie wil in alle vijf AVP-gebieden uitvoeringsgericht aan de slag.

Op basis van de procesmatige en inhoudelijke criteria kan de mate van inzet wel sterk verschillen. En ook de inhoudelijke focus (Natuur, Landschap en cultuurhistorie, Sociaal Economische Vitaliteit) zal per gebied verschillen.

Procesmatige criteria

Van belang bij de prioritering is de mate waarin een programma/project ook echt in de betreffende regio wordt gedragen en of er samenwerking kan worden georganiseerd om de uitvoering daadwerkelijk op gang te krijgen. De eigen inzet van de streek is dus van belang.

Programma's en projecten waar via cofinanciering vanuit het gebied daadwerkelijk partnership ontstaat, hebben daarbij de voorkeur.

Partnership is niet alleen een kwestie van geld; ook de inzet van beschikbare beleidsinstrumenten speelt hierbij een rol .

Inhoudelijke criteria

Concreetheid en uitvoerbaarheid spreekt voor zich; voor 2013 zal een forse stap in de uitvoering gezet moeten zijn. Voor doelmatigheid en kosteneffectiviteit geldt hetzelfde. Het zijn alle elementen van haalbaarheid.

Integraliteit / meervoudigheid en aansprekendheid (identiteit, zichtbaarheid, beleefbaarheid) hebben meer te maken met de inhoudelijke kwaliteit van het programma of project.

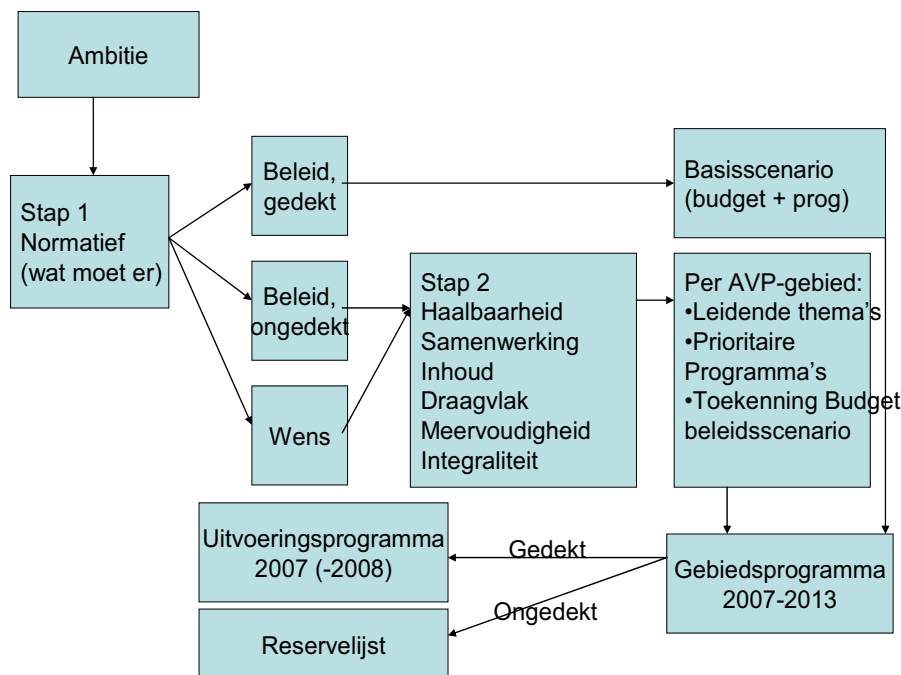
Projecten die uitgaan van een integrale en meervoudige probleemanalyse en die oplossingen bij meerdere thema's kunnen bieden, hebben de voorkeur boven projecten die vooral op één thema zijn gericht.

Dat geldt ook voor projecten die de identiteit of beleefbaarheid van een gebied helpen versterken of anderszins een nieuw aansprekend accent in een gebied kunnen toevoegen.

Toepassing van deze criteria in **stap 2** leidt tot provinciale prioriteiten (financieel en beleidsmatig) per AVP-gebied.

Samengevat: prioritering vindt plaats in twee stappen. De eerste stap is gebaseerd op de normatieve criteria, de tweede op procesmatige en inhoudelijke criteria.

In schema:

Stap 1 Beleidskader en verplichtingen

De vrijheid om keuzes te maken wordt beperkt door bestaande verplichtingen. Er zijn wettelijke taken en programma's, en de provincie heeft al veel programma's en projecten in langjarige afspraken met het Rijk vastgesteld.

In hoofdstuk 4 is de volgende driedeling gemaakt.

- 1 Vaststaand beleid, budget toegekend (Beleid = geld)
- 2 Vaststaand beleid, budget nog niet (geheel) toegekend (Beleid > geld)
- 3 Gewenst beleid of "claims" (vanuit sectoren en/of deelgebied), nog geen budget (Geen vaststaand beleid, geen geld)

Vaststaand beleid kan verschillende achtergronden hebben. Een afspraak met het Rijk, een vastgelegde intentie met aan aantal gemeenten, e.d. Om zicht te krijgen/geven op deze achtergronden is het relevante beleid per AVP-gebied in het volgende schema gezet:

Status	€	Ja	Deels	Nee
Wettelijk kader				
Rijksbeleid		Project 2		
PS-besluit				
GS-besluit			Project 1	

Tabel 5.3 Basismodel positionering programma's

Prioritering op basis van de status van de afspraken loopt van boven naar beneden, en van links naar rechts. Dus een programma linksboven heeft de hoogste prioriteit; een programma rechtsonder de laagste.

Stap 1 leidt tot een overzicht van investeringen die binnen de periode 2007-2013 in ieder geval moeten worden gedaan om aan bestaande verplichtingen te voldoen. Daarnaast geeft deze stap inzicht in de omvang en inhoud van het wel afgesproken, maar nog niet financieel geregelde beleid, en van de daarnaast bestaande wensen en ambities vanuit gebieden of vanuit beleidssectoren.

De bedragen voor de provincie als geheel zijn uitgesplitst over de drie hoofdthema's (Natuur, Landbouw en cultuurhistorie, Sociaal Economische Vitaliteit en indien relevant Reconstructie) en over de vijf AVP-gebieden. Thema's en gebieden zijn benoemd en toegelicht in hoofdstuk 4.

Stap 2: aanzet tot gebiedsprogramma's

Als tweede stap is op basis van de procesmatige en inhoudelijke criteria een aanzet gegeven voor de gebiedsprogramma's die in de komende maanden door en met de vijf AVP-gebieden moeten worden opgesteld. Een deel van de gebiedsprogramma's is vastgelegd op basis van bestaande afspraken. Een ander deel kan door de gebieden nader worden ingevuld, op basis van de prioriteiten zoals de provincie die hier aangeeft.

Zoals aangegeven is daarbij uitgegaan van:

Programma's en projecten waar via cofinanciering vanuit het gebied daadwerkelijk partnership ontstaat hebben de voorkeur.

Projecten die uitgaan van een integrale en meervoudige probleemanalyse en oplossingen op meerdere thema's kunnen bieden hebben de voorkeur boven projecten die vooral op één thema zijn gericht.
--

Per gebiedsdeel is geanalyseerd op welke van de thema's (Natuur, Landschap en cultuurhistorie, Sociaal Economische Vitaliteit) de provinciale inzet zich vooral zou moeten richten. Dit heeft per gebied geleid tot een voorstel voor een leidend thema en een secundair thema.

Dit betekent niet dat alle projecten in een AVP-gebied binnen deze thema's moeten vallen, maar wel dat in de programmering van de AVP-gebieden deze thema's een centrale plaats zal moeten krijgen.

Dit geldt feitelijk alleen indien uitgegaan wordt van de beleidsvariant. In de basisvariant is de vrijheid van programmeren zo beperkt dat prioritering op basis van eigen inhoudelijke doelstellingen niet aan de orde is.

Haalbaarheid 2007-2013

De ambities vanuit het beleid en vanuit de regio's houden niet op na de planperiode van dit AVP. Veel beleid is uitgezet voor langere periodes, 2018, 2020 of nog later. Ook programma's zoals EHS en Waterlinie reiken verder in de tijd.

In de AVP is een inperking gemaakt tot die ambities die in principe (bij voldoende budget) in de planperiode tot 2013 haalbaar en uitvoerbaar zijn. Daarbij is uitgangspunt dat projecten in de categorie "vastgesteld beleid + budget" per definitie haalbaar zijn. Dat is immers vastgesteld bij het toekennen van de middelen.

Voor de prioritering binnen de categorie vastgesteld beleid, geen budget is de haalbaarheid binnen de planperiode 2007-2013 een belangrijk criterium.

5.3 Uitwerking voor de AVP-gebieden

Eemland/Gelderse Vallei

Positionering van de programma's

dekking	Ja	deels	Nee
Status			
Wettelijke basis	Reconstructie		
Rijksbeleid	N.L. Arnhem/Eemland		
PS	Schammer	Grebbelinie	
GS		GBS Amersfoort	

Basisvariant: beschikbaar uit vastgesteld budget

Voor Eemland/Gelderse Vallei is voor de periode 2007-2013 66,5 mln euro beschikbaar vanuit de gedekte middelen. De verdeling van dit budget over de thema's is als volgt:

DOEL	AMBITIE	GEDEKT
Natuur	25,8	8,1
EHS Verwerving	5,7	5,7
EHS Inrichting	1,4	1,2
Evz+faunapassages	6,7	0,0
Programmabeheer, agr. natuurbeheer	2,8	0,0
Overig natuur	7,4	0,0
Verdroging	In reconstructie	Rec
Milieukwaliteit	In reconstructie	Rec
Natuur en water in NL A-E	0,7	0,1
Bodem	1,1	1,1
Landschap/Cultuurhistorie	30,5	1,6
Landschap in NL-AE	0,5	0,1
Grebbelinie	30,0	1,5
Sociaal-economische vitaliteit	98,8	21,3
Landbouw in NL-AE	3,1	0,5
GBS Amersfoort	91,0	20,0
Recreatie in NL-AE	4,7	0,8
Reconstructie	144,6	31,5
Organisatie	18,5	4,0
Totaal	318,3	66,5

Beleidsvariant: inhoudelijke prioriteiten

Leidend thema: Reconstructie

Deze prioritering is gebaseerd op de wettelijke status van het Reconstructieplan en de in dit kader gemaakte afspraken met het Rijk en de andere betrokken overheden. Beschikbaar budget inclusief de afgesproken cofinanciering is onvoldoende om aan alle ambities tegemoet te komen. Aan de regio wordt gevraagd om met voorstellen te komen voor een nadere prioritering binnen dit programma. Welke projecten hebben prioriteit in de periode 2007-2013? Welke kunnen eventueel later worden gerealiseerd zonder de doelstellingen van het Reconstructieplan wezenlijk gewond aan te doen?

Secundair thema: Landschap en cultuurhistorie

Deze prioritering is vooral gebaseerd op de ambitie om de Grebbelinie tot een herkenbaar structurend element in de regio te ontwikkelen. Hiermee wordt naast de landschappelijk cultuurhistorische waarde ook de recreatieve waarde van het gebied ontwikkeld, met inachtneming van de ecologische kansen. Het project kent nadrukkelijk een meervoudige doelstelling en er zijn goede kansen om in samenwerking met gebiedspartners een forse slag in de uitvoering te maken.

Ook de ontwikkeling van het Nationaal Landschap Arkenheem-Eemland (uitwerking rijksbeleid, Nota Ruimte en vastgelegd in het Streekplan) wordt binnen deze prioriteit ingevuld.

Voor de overige thema's zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Natuur

De belangrijkste natuurdoelen voor het gebied zijn opgenomen in het Reconstructieplan, en daarmee element van het leidend thema. De robuuste verbindingzone Veluwe-Heuvelrug zal voornamelijk vorm worden gegeven middels overeenkomsten met landgoedeigenaren en agrariërs. Grootschalige aankoop van gronden voor dit doel is niet voorzien.

Sociaal economische vitaliteit

Een belangrijk accent voor het gebied ligt in de ontwikkeling van een groen-blauwe structuur rond Amersfoort. De provincie heeft met het opnemen van het Plan Schammer binnen Agenda 2010 daarin al een belangrijke impuls gegeven. De provincie is bereid tot medefinanciering van verdere ontwikkelingen in de groen-blauwe structuur vanuit AVP, afhankelijk van financiering vanuit de regio en Amersfoort zelf.

Utrechtse Heuvelrug

Positionering van de programma's

dekking	Ja	deels	Nee
Status			
Wettelijke basis			
Rijksbeleid		Nationaal Park	
PS		Hart van de Heuvelrug	Overige Heuvelrug + Prov. L.Sch.
GS			

Basisvariant: beschikbaar uit vastgesteld budget

Voor AVP gebied Utrechtse Heuvelrug is voor de periode 2007-2013 ca 9,5 mln euro beschikbaar vanuit de gedekte middelen. De verdeling van dit budget over de thema's is als volgt:

DOEL	AMBITIE	GEDEKT
Natuur	19,7	3,1
EHS Verwerving	0,9	0,9
EHS Inrichting	0,8	0,7
Overig natuur	15,0	0,0
Verdroging	0,3	0,3
Milieukwaliteit	1,6	0,1
Water		
Bodem	1,1	1,1
Landschap/Cultuurhistorie	2,9	0,2
Nationaal Park	1,5	0,2
Overig Heuvelrug	1,4	0,0
Sociaal-economische vitaliteit	25,1	4,7
Landbouw	0,0	0,0
Sec. econ. vitaliteit	0,0	0,0
Recreatie	25,1	4,7
Organisatie	4,0	1,5
Totaal	51,7	9,5

Beleidsvariant: inhoudelijke prioriteiten

Leidend thema: sociaal economische vitaliteit: recreatie

Het gebied is een belangrijk recreatiegebied voor inwoners uit de stadsregio's Utrecht en Amersfoort, maar ook voor grotere delen van de Randstad. Vanwege de infrastructurele barrières in en langs het gebied is de bereikbaarheid en toegankelijkheid een probleem. Binnen deze prioriteit zijn maatregelen voorzien om toegankelijkheid en routestructuren te verbeteren, uiteraard binnen de randvoorwaarden die vanuit de ecologische waarden van het gebied zijn gesteld.

Door het verbeteren van de toegankelijkheid ontstaan kansen voor marktpartijen om inkomsten vanuit recreatie binnen het gebied te vergroten. Daartegenover kan een grotere bijdrage van deze partijen aan beheer en ontwikkeling van landschaps- en natuurwaarden in het gebied worden verlangd. Het gebied wordt gevraagd deze kansen in het gebiedsprogramma verder uit te werken.

Secundair thema: natuur

Vrijwel het hele gebied valt onder de bescherming van de EHS. Voor versterking van de natuur is primair van belang dat de barrières van infrastructuur en bebouwing worden opgeheven of gemitigeerd, zowel binnen als buiten het Nationaal Park. Uitbreiding van het Nationaal Park is een belangrijke ambitie.

Op lokaler niveau gaat het om transformaties van natuurdoeltypen, ondermeer van bos naar heide, en het herstel van het grondwaterpeil. In het op te stellen plan voor het Provinciaal Landschap moeten op deze elementen kansen en prioriteiten worden aangegeven.

Voor de overige thema's zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Landschap en cultuurhistorie

De ambitie is het versterken van de samenhang op de Heuvelrug om integraal en gebiedsgericht te kunnen werken aan behoud, herstel en versterking van de waarden van het gebied als één Heuvelrug. De noemer waaronder dit plaats vindt is de ontwikkeling van het Provinciaal landschap Utrechtse Heuvelrug. De ontwikkeling van het Plan voor dit Provinciaal Landschap valt samen met de ontwikkeling van het gebiedsprogramma in het kader van AVP.

Sociaal economische vitaliteit: overige subthema's

Voor de overige onderwerpen binnen het thema sociaal economische vitaliteit zijn geen prioriteiten gesteld.

Kromme Rijngebied

Positionering van de programma's

dekking	Ja	Deels	Nee
Status			
Wettelijke basis			
Rijksbeleid	LI Groenraven-Oost		NHW-enveloppes RAK Kromme Rijn
PS		Langbroekerwetering	
GS			

Basisvariant: beschikbaar uit vastgesteld budget

Voor AVP gebied Kromme Rijngebied is voor de periode 2007-2013 24,9 mln euro beschikbaar vanuit de gedekte middelen (inclusief de enveloppen van Nieuw Hollandse Waterlinie). De verdeling van dit budget over de thema's is als volgt:

DOEL	AMBITIE	GEDEKT
Natuur	28,0	15,7
EHS Verwerving	5,8	5,8
EHS Inrichting	4,5	3,6
Natuur Groenraven-oost	2,4	2,4
Natuur RAK Kromme Rijn	0,5	0,5
Overig natuur	4,9	0,0
Verdroging	0,8	0,8
Milieukwaliteit	2,4	0,2
Water en bodem	6,8	2,4
Landschap/Cultuurhistorie	4,9	1,0
Kromme Rijn	4,2	0,3
Groenraven Oost	0,7	0,7
Sociaal-economische vitaliteit	19,3	5,3
Landbouw en soc econ vit	5,0	0,4
Recreatie	8,4	0,6
Groenraven-oost recr + landbw	3,4	1,8
Landbw RAK KR	2,5	2,5
Organisatie	4,7	0,0
Totaal	54,1	22,1

Specifiek voor de NHW komt daar het volgende bij.

DOEL	AMBITIE	VAST BELEID tm 2013 <i>gedekt</i>
NATUUR	30,4	0,9
natuur binnen NHW	30,4	0,9
LANDSCHAP/CULTUURHISTORIE	66,2	2,0
NHW Linieland/Rhijnauwen Vechten	66,2	2,0
SOCIAAL-ECONOMISCHE VITALITEIT	0,0	0,0
ORGANISATIEKOSTEN	2,8	0,0
TOTAAL	99,4	2,8

Beleidsvariant: inhoudelijke prioriteiten

Leidend thema: landschap en cultuurhistorie

De prioritering is gebaseerd op de positie van de NHW-gebiedsenveloppen (Rijnauwen-Vechten en Linieland) en het Nationaal Landschap Rivierengebied binnen dit AVP-gebied. In het op te stellen gebiedsprogramma moeten de relaties en de afstemming tussen de Nationale Landschappen helder worden. Van daaruit kan tot een nadere prioritering van de beschikbare middelen over projecten worden gekomen.

Secundair thema: sociaal economische vitaliteit

De landbouw en de fruitteelt zijn belangrijke dragers van de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Er zijn goede kansen voor de verdere ontwikkeling van directe relaties tussen producenten in het gebied en de economie (restaurants, winkels, consumenten) van stad en regio Utrecht (Tuin van Utrecht). Deze kansen moeten binnen dit thema specifiek worden benoemd en uitgewerkt.

De uitwerking van de visie op basis van het leidend thema, in combinatie met de nog te realiseren maatregelen van het landinrichtingsprojecten Groenraven-oost en RAK Kromme Rijn leiden tot een aanzienlijke versterking van de recreatieve kracht van het gebied.

Voor de overige thema's zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Natuur:

Binnen de enveloppen van de NHW zijn ambities en projecten voor natuur opgenomen. Belangrijke aandachtspunten in dit gebied zijn de verdrogingsbestrijding en het versterken van de kwaliteit van de Kromme Rijn als centrale verbindingzone door het gebied.

Utrecht- midden

Positionering van de programma's

dekking	Ja	deels	Nee
Status			
Wettelijke basis			
Rijksbeleid	LI Noorderpark		NHW-Kraag van Utrecht LI Utrecht-west
PS			
GS			

Basisvariant: beschikbaar uit vastgesteld budget

Voor AVP gebied Utrecht midden is voor de periode 2007-2013 68,6 mln euro beschikbaar vanuit de gedekte middelen. De verdeling van dit budget over de thema's is als volgt:

DOEL	AMBITIE	GEDEKT
Natuur	22,2	20,5
EHS Verwerving	9,7	9,7
EHS Inrichting	3,9	3,1
Verdroging	6,6	6,6
Evz en faunapassages	0,9	0,0
Water		
Bodem	1,1	1,1
Landschap/Cultuurhistorie	0	0
Sociaal-economische vitaliteit	36,8	30,3
Landbouw	0,0	0,0
Soc econ vital	0,0	0,0
Recreatie	36,8	30,3
Organisatie	0,0	0,0
Totaal	59,0	50,7

Specifiek voor de NHW komt daar het volgende bij:

DOEL	AMBITIE	VAST BELEID tm 2013 <i>gedekt</i>
NATUUR	0,0	0,0
LANDSCHAP/CULTUURHISTORIE	16,8	1,2
NHW Kraag van Utrecht	16,8	1,2
SOCIAAL-ECONOMISCHE VITALITEIT	3,5	0,1
recreatie binnen NHW	3,5	0,1
ORGANISATIEKOSTEN	1,4	0,1
TOTAAL	21,7	1,4

Beleidsvariant: inhoudelijke prioriteiten

Leidend thema: sociaal economische vitaliteit (recreatie)

De prioritering is gebaseerd op de afspraken die met het Rijk zijn gemaakt over de realisatie van de recreatieve groengebieden Utrecht-west en Noorderpark. Realisatie binnen de gestelde termijnen staat onder druk door het lage rijksbod. Naast voldoende budget zijn vooral planologische duidelijkheid en de bereidheid om de beschikbare instrumenten uit het RO- en grondbeleid in te zetten essentieel om de doelen te realiseren.

Cofinanciering van de recreatieve groengebieden zijn afspraken gemaakt in de Stuurgroep Groen.

Samen met de NHW en landinrichtingsprojecten in het AVP-gebied Kromme Rijn waarborgen de projecten in Utrecht-midden een landschappelijke, groene ring rondom de stad. Deze groene ring is belangrijk voor de recreatie rond de stad, maar ook om vanuit de stad het landschap te kunnen blijven ervaren. Aan de gebiedspartners wordt gevraagd in te gaan op de mogelijkheden die zij zien om deze ring mede te realiseren.

Secundair thema: landschap en cultuurhistorie

De prioritering is gebaseerd op het belang van de NHW-enveloppe Kraag van Utrecht voor de onder het leidend thema aangegeven landschappelijke ring rond de stad.

Voor de overige thema's zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Natuur:

De natuurlijke prioriteiten in dit gebied liggen vooral in de ontwikkeling van het rivierengebied bij Vianen (kader: Ruimte voor de rivier), en in natuur (ondermeer aanpak verdroging in Noorderpark) als mede-drager van de hiervoor aangegeven recreatieve groengebieden.

Sociaal economische vitaliteit: overige subthema's

Voor de overige onderwerpen binnen het thema sociaal economische vitaliteit zijn geen prioriteiten gesteld.

Westelijk Utrecht

Positionering van de programma's

dekking	Ja	Deels	nee
Status			
Wettelijke basis			
Rijksbeleid		Groene Hart	NHW-enveloppes
PS		De Venen	Vechtstreek
GS			Groene Driehoek

Basisvariant: beschikbaar uit vastgesteld budget

Voor AVP gebied Westelijk Utrecht is voor de periode 2007-2013 52 mln euro beschikbaar vanuit de gedekte middelen. De verdeling van dit budget over de thema's is als volgt:

DOEL	AMBITIE	VAST BELEID tm 2013 <i>gedekt</i>
NATUUR	111,3	55,9
LANDSCHAP/CULTUURHISTORIE	24,1	3,0
SOCIAAL-ECONOMISCHE VITALITEIT	46,6	9,7
ORGANISATIEKOSTEN	3,6	0,1
TOTAAL	187,	68,6

Beleidsvariant: inhoudelijke prioriteiten

Leidend thema: sociaal economische vitaliteit

De prioritering is gebaseerd op het Nationaal Landschap Groene Hart en de afspraken met gebiedspartners inclusief het Rijk over het plan De Venen. De ontwikkelingen in het gebied Westelijk Utrecht zijn vooral geïnitieerd door de veenweideproblematiek. Grondverwerving vanuit het thema natuur (EHS, Natte As, bodemdaling) in combinatie met het zoeken naar kansen om de landbouw als drager van de structuur van het landschap te behouden zijn daarbij essentieel. De financiële basis wordt geleverd door het Rijk. De provincie ziet zich meer dan het Rijk geconfronteerd met de sociaal-economische gevolgen van de aanpak van de veenweideproblematiek. Op basis daarvan is de sociaal economische vitaliteit geprioriteerd als leidend thema voor dit gebied. Het gaat daarbij om het versterken en

ontwikkelen van economische dragers voor het behoud van leefbaarheid/werkgelegenheid en de bijzondere kwaliteit van landschap en cultuurhistorie. De versterking van de recreatieve mogelijkheden en netwerken hoort daar onlosmakelijk bij.

Het accent van de investeringen binnen dit thema zal gezien de problematiek en de afspraken in het Plan de Venen vooral in het deelgebied de Venen moeten liggen. Het Uitvoeringsprogramma Groene Hart biedt een extra impuls voor de uitvoering van de Venen als icoon van het Groene Hart.

Secundair thema: Natuur

Het westelijk deel van de provincie heeft potenties voor belangrijke en voor Nederland unieke natuurwaarden. De inzet is gericht op de realisatie van de EHS en de Natte As voor het nationaal landschap Groene Hart.

Voor de overige thema's zijn de volgende aandachtspunten van belang:

Landschap en cultuurhistorie

In de ontwikkeling van het leidend thema is het behoud en de ontwikkeling van de bijzondere kwaliteit van landschap en cultuurhistorie als belangrijk element aangegeven. Hier ligt een eigen ambitie om ontwikkelingsgericht landschap en cultuurhistorie te versterken en daarmee het karakteristieke open landschap te behouden. Onder meer met kleinschalige landschapselementen. Cultuurhistorie komt specifiek tot uiting in de Stelling van Amsterdam en de Vechtstreek als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

5.4 Prioritering

In hoofdstuk 4 is aangegeven welke ambities de gebieden hebben op de verschillende thema's. In dit hoofdstuk zijn de financiële en beleidsmatige kaders en prioriteiten daaraan toegevoegd. Het startpunt voor de prioritering is samengevat in onderstaande tabel. In bijlage 4 is terug te zien wat onder de categorie 'Overig, provinciebreed' valt.

AVP Gebied	Budget in basisvariant	Vastgesteld beleid, niet gedekt
Eemland-Gelderse vallei	67	219
Utrechtse Heuvelrug	10	19
Kromme Rijngebied	25	109
Utrecht midden	52	22
Westelijk Utrecht	69	65
Overig, provinciebreed	10	34
Overig, uitfinan. lopende verplicht.	32	32
Totaal	265	500

Tabel 5.4: Basisvariant en vastgesteld beleid – niet gedekt per gebied

Inhoudelijk startpunt vormen de leidende thema's per deelgebied:

AVP-Gebied	Leidend thema	Secundair thema
Eemland/Gelderse Vallei	Reconstructie	Landschap en cultuurhistorie
Utrechtse Heuvelrug	Sociaal Economische Vitaliteit (Recreatie)	Natuur
Kromme Rijngebied	Landschap en cultuurhistorie	Sociaal Economische Vitaliteit
Utrecht midden	Sociaal Economische Vitaliteit (Recreatie)	Landschap en cultuurhistorie
Westelijk Utrecht	Sociaal economische vitaliteit	Natuur

Aangegeven is dat programma's op basis van een wettelijk kader de hoogste prioriteit hebben, gevolgd door programma's op basis van rijksbeleid. Dat heeft meegewogen in de aanduiding

van deze leidende thema's. Het gaat dan om de volgende programma's:

- Reconstructie /Gelderse Vallei;
- Nationaal landschappen Groene Hart, NHW, Arkemheen-Eemland en Rivierengebied, Stelling van Amsterdam
- Nationaal Park;
- Landinrichtingen inclusief Recreatie om de Stad.

De landinrichtingen zijn (vrijwel) geheel opgenomen in de basisvariant, en behoeven in de beleidsvariant geen verdere aandacht.

Een tweede ordening heeft plaatsgevonden op de in § 5.2 aangegeven inhoudelijke criteria. Projecten met een meervoudige doelstelling, en met een organisatie in partnership, gaan voor meer sectorale projecten.

Op basis van provinciale prioriteiten zijn twee prioritaire programma's toegevoegd: Grebbelinie en Plan de Venen. De overwegingen hierbij zijn als volgt.

De Grebbelinie is een programma waarin de gewenste meervoudige doelstelling (landschap en cultuurhistorie, natuur, recreatie, sociaal economische vitaliteit) bij uitstek aan de orde is. Het project kan daarbij profiteren van de kennis en belangstelling die in het kader van het project NHW over en voor verdedigingslinies is ontstaan en groeit. Dus mede om enigszins gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de NHW wordt gehecht aan budgettaire ruimte voor de Grebbelinie.

Voor Plan de Venen geldt dat de investeringen die in het verleden zijn gedaan in inhoud, proces en organisatie een vervolg moeten krijgen. De benoeming van het Plan tot icoonproject in het Uitvoeringsprogramma Groene Hart vraagt een blijvende provinciale inzet. Onderdeel van De Venen vormt tevens Groot Mijdrecht Noord, de besluitvorming over dit project kan gevolgen hebben voor prestatieafspraken en afspraken over beschikbare middelen, ook in de periode 2007 – 2013.

Concluderend zijn de prioritaire programma's voor de periode 2007-2013:

Eemland-Gelderse vallei:

- Reconstructie /Gelderse Vallei;
- Grebbelinie.

Utrechtse Heuvelrug:

- Nationaal park.

Kromme Rijngebied:

- NHW.

Utrecht-midden:

- NHW.

Westelijk Utrecht:

- Groene Hart;
- Plan de Venen.

Voor de verdere prioritering is van belang dat er vanuit het programma NHW een minimumprogramma is aangegeven. Indien er onvoldoende ruimte is om dit te realiseren staan de doelstellingen van het project als geheel onder druk, en wel zodanig dat de ambitie om de Linie op de Werelderfgoedlijst te krijgen vooralsnog onhaalbaar wordt.

Voor de andere grotere prioritaire programma's (Reconstructie) bestaat er feitelijk ook een minimumprogramma, maar dit is voor deze programma's al ingevuld in de basisvariant.

Voor het Groene Hart zijn vanuit de drie betrokken provincies bestuurlijk inspanningsverplichtingen met het Rijk afgesproken voor € 1 miljard, waarvan € 200 mln ILG en € 100 mln provinciale middelen. Het minimumprogramma voor Utrecht betekent een

inspanningsverplichting in de orde van grootte van € 80 mln ILG en € 40 mln uit provinciale middelen. Voor het Groene Hart/Plan de Venen is mogelijk financiering vanuit de FES-Veenweiden vanuit het Rijk aan de orde (pm uitkomst kabinetsbesluit)

Daarom is het voornemen om een minimumprogramma voor de NHW te dekken vanuit de beschikbare ruimte in het kader van dit AVP.

Het minimumprogramma voor de NHW is als volgt opgebouwd:

AVP-gebied	Projectenveloppe	Minimumprogramma (mln € 2007-2013)	Minimumprogramma vanuit AVP (mln €)
Kromme Rijngebied	Rhijnauwen-Vechten	21, waarvan 12 elders te financieren (restauranten en grotere infrastructuur)	9
	Linieland	22, waarvan 9 elders te financieren (grotere infra en grondaankoop natuur)	13
Utrecht midden	Kraag van Utrecht	6	6
Westelijk Utrecht	Vechtstreek zuid	6	6
Overig, provinciebreed	Programmaorganisatie	4	4
Totaal (mln euro)			38

Honorering van deze € 38 mln resulteert in een nog te verdelen ruimte van $140 - 38 = € 102$ mln (€ 140 mln is de voorgestelde provinciale inzet voor 7 jaar, naast de verplichte provinciale cofinanciering), over de AVP gebieden Eemland-Gelderse Vallei, Utrechtse Heuvelrug en Westelijk Utrecht.

Gezien schaal, complexiteit, problematiek en kansen komt het merendeel van dit budget ter beschikking van de gebieden Eemland-Gelderse Vallei en Westelijk Utrecht. Daarbij krijgt Eemland-Gelderse Vallei een extra accent uit deze middelen.

Het Groene Hart (AVP-gebieden Westelijk Utrecht en Utrecht Midden) omvat in de beleidsvariant € 150 mln (excl. Nieuw Hollandse Waterlinie). Daarmee is met deze invulling in de beleidsvariant voorzien in het minimumprogramma voor het Groene Hart.

Resumerend leidt dit tot de volgende inzet voor de uitvoering van de AVP. In de tabel is ook de gewenste cofinanciering vanuit de gebieden aangegeven.

AVP-gebied	Ambitie	Basisvariant (belangrijkste programma's)	Beleidsvariant (aanvullend aan basis)	Cofinanciering gebied	Totaal	Leidend thema	Prioritaire programma's (aanvullend aan basis)
Eemland/Gelderse Vallei	318	67 (reconstructie)	50	53	170	Reconstructie	Reconstructie Grebbelinie
Utrechtse Heuvelrug	52	10 (Nationaal Park)	10	5	25	Sociaal Economische Vitaliteit (Recreatie)	Nationaal park
Kromme Rijngebied	154	25 (groenraven-Oost)	22 (NHW)	14	61	Landschap en cultuurhistorie	NHW
Utrecht Midden	81	52 (Urecht-west; Noorderpark)	6 (NHW)	18	76	Sociaal Economische Vitaliteit (Recreatie)	NHW
Westelijk Utrecht	188	69 (De Venen)	36 (waarvan 6 NHW)	31	136	Sociaal economische vitaliteit	Groene Hart De Venen
Overig (provinciebreed)	43	10	16 (waarvan 4 NHW)	7	33		
Overig (uitfin lop. verpli)	32	32			32		
Totaal	867	231	140	128	532		

Tabel 5.5: Samenvattende tabel Basisvariant en verdeling beleidsvariant en cofinanciering per AVP-gebied

6 Vervolgactiviteiten

6.1 Stappenschema

In onderstaand schema zijn de vervolgactiviteiten aangegeven. Deze worden in dit hoofdstuk toegelicht. De eerste stap is met dit GO-AVP gezet.

Stappenschema vervolgactiviteiten

stappen	inhoud	verantwoordelijk	Indicatief tijdsad
1. GO-AVP	Het provinciale bod: Provinciale opgave en gebiedsopgaven voor 2007 - 2013	Provincie	Gereed; behandeling in PS: oktober '06)
2. Afspreken AVP-aansturing per AVP-gebied	Vormgeven aan het aanspreekpunt voor de provincie per AVP-gebied (AVP-platform of stuurgroep)	Provincie en beslissers en betalers uit AVP-gebied	Oktober tot januari '07
3. Opstellen tegenbod door AVP-gebied	AVP-platform of stuurgroep i.o. geeft zijn tegenbod op het provinciale bod	Gebiedspartners (met name bestaande gebiedscommissies)	Start werkconferentie 20 september '06 Uitwerking oktober – november '06
4. Vaststellen gebiedsprogramma 2007 - 2013	Concreet te realiseren doelen en daarvoor beschikbare middelen in een programma bij elkaar brengen	Provincie + AVP-platform of stuurgroep	Oktober '06 tot maart '07 (afhankelijk van AVP-gebied)
5. Vaststellen uitvoeringsprogramma 2007 - 2008	Concreet programma van projecten waarvoor dekking beschikbaar is en die in deze periode worden uitgevoerd	Provincie + AVP-platform of stuurgroep	Oktober '06 tot maart '07 (afhankelijk van AVP-gebied)
6. Realiseren uitvoeringsprogramma	Uitvoeren van de projecten	De organisatie die de projectopdracht heeft aangenomen onder algemene aansturing van de stuurgroep	Verschilt per project

6.2 Stap 2: groeien naar de gewenste situatie

In paragraaf 4.3 is aangegeven, dat de provincie met vijf AVP-gebieden tot gebiedsafspraken wil komen. De gebiedsafspraken zullen dan met vijf AVP-stuurgroepen gemaakt kunnen worden. Op de werkconferentie met de gebieden van 20 september 2006 kwamen de volgende twee punten naar voren:

In overleg met de gebiedspartners zal mogelijk nog tot een aanpassing van een enkel AVP-gebied gekomen moeten worden.

De aansturing van de uitvoering verschilt per AVP-gebied. In een aantal AVP-gebieden lijkt de stap naar een AVP-stuurgroep nu al realiseerbaar, in andere AVP-gebieden ligt het mogelijk meer voor de hand om voorlopig uit te gaan van een AVP-platform, dat voor de integraliteit zorgdraagt en een coördinerende rol vervult. Aangezien het moeilijk is met een coördinerend platform bindende gebiedsafspraken te maken, zullen deze afspraken dan met de verschillende in dit platform samenwerkende gebiedscommissies gesloten moeten worden. De provincie wil per AVP-gebied met de gebiedspartners en de bestaande gebiedscommissies afspreken, hoe de aansturing van de uitvoering per AVP-gebied er uit gaat zien en met welke commissie als stuurgroep gebieds- en uitvoeringsprogramma's afgesproken gaan worden. Dit zal in de komende drie maanden gerealiseerd moeten worden om de ontwikkeling van de gebiedsprogramma's op tijd af te kunnen ronden.

Uitgaande van het voorstel uit dit document wil de provincie op korte termijn per AVP-gebied met de gebiedspartners (beslissers en betalers van de uitvoering) afspreken, hoe de aansturing van de uitvoering vorm wordt gegeven, opdat bindende gebiedsafspraken gemaakt kunnen worden. De SVGV opzet kan hierbij model staan.

De provincie heeft eerder aangegeven niet tot opheffing over te willen gaan van goed functionerende gebiedscommissies. Deze gebiedscommissies zullen dus goed in de nieuwe situatie ingepast moeten worden.

AVP-aansturing en mandaat

De provincie wil de aansturing van de uitvoering laten lopen via een kleine stuurgroep, die verantwoordelijk is voor het opstellen van het gebiedsprogramma en voor de vertaling van het gebiedsprogramma in een jaarlijks uitvoeringsprogramma met projecten, met een meerjarige doorkijk voor langlopende projecten en vooral als mede verantwoordelijke instantie voor het realiseren van de afgesproken uitvoering. Hiervoor is aangegeven, dat de wijze waarop dit wordt georganiseerd nog per AVP-gebied met de gebiedspartners zal worden vastgesteld. Hieronder wordt het begrip stuurgroep in functionele zin gebruikt.

In de stuurgroep participeren de bestuurlijke vertegenwoordigers van de partijen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma. De stuurgroep wordt het aanspreekpunt voor de uitvoering en bestaat uit een beperkt aantal bestuurlijke deelnemers die de beslissers en betalers vertegenwoordigen. Voor de provincie betekent dit, dat zij meerjarige zekerheid moet geven over de inzet van budgetten op het niveau van gebieden. Hierdoor wordt maximaal ingezet op samenhang, synergie en samenwerking in het gebied. Een sterk organiserend vermogen vanuit het AVP-gebied is een belangrijke succesfactor. Tezamen met de provincie neemt deze stuurgroep de bestuurlijke verantwoordelijkheid op zich om met het beschikbare budget de afgesproken resultaten te realiseren.

Het mandaat dat de leden, die in bijvoorbeeld de stuurgroep zitten, van hun organisaties in eerste instantie nodig hebben is de opdracht om namens hun organisaties een gebiedsprogramma, een uitvoeringsprogramma en de gebiedsovereenkomst op te stellen. De stuurgroep legt zijn uitvoeringsvoorstellen vervolgens ter besluitvorming voor aan de betrokken partijen. In dit voor te leggen besluit zit ook het voorstel om de uitvoering van het gebiedsprogramma door de stuurgroep te laten realiseren. Hiermee krijgt de stuurgroep in tweede instantie het mandaat als stuurgroep de uitvoering te realiseren. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de stuurgroep gaan zo ver als in de gebiedsovereenkomst wordt afgesproken (zie bijlage). Om de uitvoering goed te kunnen realiseren is een rechtspersoon aan te bevelen.

Op verschillende plaatsen is in de Provincie Utrecht de afgelopen periode al ervaring opgedaan met een dergelijke opzet. Bijvoorbeeld:

De SVGV. De SVGV is in het reconstructiegebied in deze zin een stuurgroep met rechtspersoonlijkheid (stichting), een uitvoerend apparaat (programmabureau SVGV) en de opdracht het reconstructieplan uit te voeren.

De Venen. Het DB De Venen fungeert als stuurgroep voor de uitvoering (Stichting Ontwikkeling de Venen). In het DB zitten één wethouder namens de gemeenten, één waterschapsbestuurder namens de waterschappen en één gedeputeerde namens de drie provincies. Ook de Venen heeft een uitvoeringsapparaat, het Programmateam de Venen.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Enveloppecommissies voor de vier Utrechtse enveloppen (Vechtstreek Zuid, Kraag van Utrecht, Rijnauwen-Vechten en Linieland) ontlenen hun mandaat aan de Enveloppeovereenkomsten (gebiedsovereenkomsten) die in maart van dit jaar zijn ondertekend. Ook hier is een uitvoeringsapparaat opgericht.

6.3 Stappen 3, 4 en 5: naar een gebieds- en uitvoeringsprogramma

De provincie wil tezamen met de gebiedspartners de opgave per AVP-gebied uitwerken en vastleggen in een gebiedsprogramma per AVP-gebied voor de periode 2007 - 2013 en een uitvoeringsprogramma 2007 - 2008.

Het gebiedsprogramma en het uitvoeringsprogramma zullen uiterlijk maart 2007 moeten worden vastgesteld.

Stap 3: tegenbod op provinciaal bod per AVP-gebied

In het vorige hoofdstuk geeft de Provincie Utrecht aan wat in de periode 2007 – 2013 op hoofdlijnen uitgevoerd kan worden binnen de nu beschikbare mogelijkheden. De opgave valt uiteen in een aantal uitvoeringsactiviteiten die provinciebreed worden opgezet, zoals routenetwerken, bodemsanering, grondverwerving en algemene ondersteunende activiteiten (bijvoorbeeld voorlichting) en uitvoeringsactiviteiten per AVP-gebied. Hiervoor is per AVP-gebied een gebiedsopgave opgesteld. Dit is het provinciale bod per AVP-gebied waar inbreng en samenspel in de uitvoering met de gebiedspartners uit het betrokken AVP-gebied wordt gevraagd.

De provincie vraagt de AVP-stuurgroepen (i.o.) op basis van het provinciale bod -de gebiedsopgave- met een antwoord -een tegenbod- te komen. Provinciaal bod en tegenbod per AVP-gebied wil de provincie tezamen met de gebiedspartners uitwerken in een gebiedsprogramma 2007 -2013 en een uitvoeringsprogramma 2007 – 2008.

Stappen 4 en 5: gebiedsprogramma, uitvoeringsprogramma en trekkingsrechten

Het gebiedsprogramma omvat de concreet te realiseren doelen in de periode 2007 – 2013 en de daarvoor beschikbare middelen. De middelen zijn beschikbaar in de vorm van financiële ruimte die over de planperiode wordt gereserveerd. Hiermee heeft de stuurgroep trekkingsrechten op de afgesproken middelen. De concrete toedeling vindt pas plaats bij het vaststellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de vertaling van het gebiedsprogramma in een jaarlijks uitvoeringsprogramma met projecten, met een meerjarige doorkijk voor langlopende projecten. De provincie honoreert uitvoeringsgerede projectaanvragen, voor zover die passen binnen de kaders van het vastgestelde uitvoeringsprogramma. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het verwerven, beoordelen en begeleiden van uitvoeringsgerede projectaanvragen.

Gebiedsovereenkomst

Het sluiten van overeenkomsten is nodig om heldere afspraken te kunnen maken over te leveren prestaties. In de overeenkomsten wordt vastgelegd hoe de provincie en de gebiedspartijen zich in de uitvoering van het gebiedsprogramma tot elkaar wensen te verhouden, welke doelen er worden nagestreefd en welke EU-, rijks- en provinciale middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld, naast de middelen die door de gebieden zelf worden ingebracht. De overeenkomst heeft het karakter van een bestuursovereenkomst op programmaniveau. Een opzet voor een gebiedsovereenkomst is als bijlage 5 bijgevoegd. In de gebiedsovereenkomst worden ook de relevante uitvoeringsbesluiten van waterschappen, gemeenten, derden meegenomen.

M 16

Motie Koersdocument Vitaal platteland

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 15 mei 2006,

Overwegende dat:

- het Koersdocument Agenda Vitaal Platteland een richtinggevend document is voor de ontwikkeling van het landelijke gebied in de provincie Utrecht tot 2013;
- het Koersdocument een essentieel koersdocument dient te zijn om de ambitie vast te stellen en de daaraan gerelateerde doelen en middelen op elkaar af te stemmen;
- het Koersdocument het document de basis is voor de provinciale onderhandelingsinzet met het Rijk in het kader van het ILG;
- in de commissie REG van 8 mei 2006 enerzijds ruimte is geboden aan het College om de volgende stap te zetten in de onderhandelingen met het Rijk, terwijl anderzijds door een meerderheid van de fracties het betreffende document als uitdrukking van de provinciale koers voor een vitaal platteland als onvoldoende kaderstellend is gekenschetst.

Constaterende dat:

- het huidige Koersdocument onvoldoende invulling geeft aan de ambitie en het overkoepelende doel van de provincie Utrecht;
- de aanbevelingen van de visitatiecommissie ILG onvoldoende zijn opgenomen in het Koersdocument;
- er in het Koersdocument geen sturing op integraliteit en ontschotting plaatsvindt;
- er in het Koersdocument geen sprake is van het stellen van prioriteiten en de meerwaarde door het ontbreken van een heldere doelstelling niet uit de verf komt;
- er in het Koersdocument onvoldoende inzicht is in de financiële dekking en gevolgen hiervan van de voorgestelde doelen waardoor de provincie de komende jaren een groot financieel risico loopt;
- de rijksoverheid onvoldoende invulling geeft aan de decentralisatie en integrale overdracht aan de provincie in het kader van het ILG;

Spreken als hun mening uit dat:

- het Koersdocument grondig bijgesteld moet worden en één overkoepelende doelstelling duidelijk maakt wat de kenmerken van een vitaal platteland als gevolg van de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland in 2013 zijn;
- alle activiteiten in het Koersdocument, en mogelijk andere activiteiten van de provincie in relatie tot het Vitaal Platteland, zowel thematisch als gebiedsgericht door GS in een beperkt aantal programma's moeten worden samengebracht waarbinnen ook de acht rijksthema's zijn verwerkt;
- deze programma's een onderlinge samenhang moeten vertonen en een projectmatige aanpak kennen;
- aangegeven wordt van alle programma's welke maatschappelijke effecten in 2013 moeten zijn bereikt (SMART geformuleerd);
- elk programma moet worden aangestuurd door één verantwoordelijke programmaleider

- per programma een begroting wordt opgesteld waarin o.m. duidelijk wordt in welke omvang rijks gelden, provinciale gelden en eventueel derde geldstromen ter beschikking zijn (als model wijzen PS daarbij aan: de opzet en rapportage van het programma van de Agenda 2010);

Stellen als uitgangspunt voor de onderhandelingen met het Rijk:

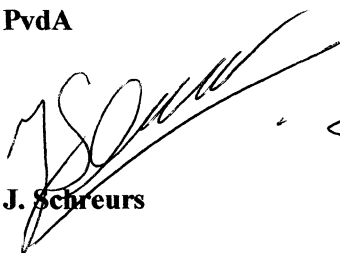
- slechts in te stemmen met kaders en doelstellingen van het Rijk als die realistisch en haalbaar zijn voor de provincie Utrecht;
- te bedingen dat er maximale beleids- en sturingsvrijheid voor de provincie is;
- als voorwaarde te stellen dat de Rijks gelden ontschot door de Provincie kunnen worden ingezet, zoals deze ontschotting door het Rijk van de Provincie wordt gevraagd;

Draagt het College op:

- om, indien het resultaat van deze onderhandelingen onverhoopt niet zou sporen met de ambities van de provincie, met een nota naar de Provinciale Staten komt waarin GS voorstellen doen die o.a. de volgende elementen omvatten:
 - Het eventueel bijstellen van de ambities;
 - het eventueel faseren van ambities;
 - het mogelijk toevoegen van extra provinciale middelen,

en gaat over tot de orde van de dag!

PvdA

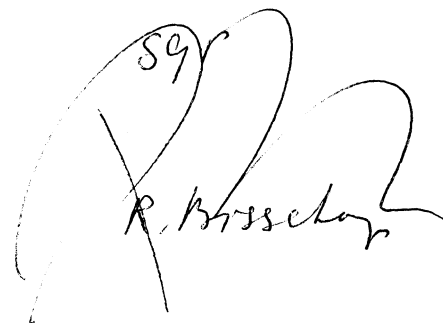

J. Schreurs

VVD

J. Damen

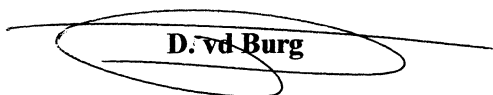

R. Brosschot

W. Bos

D. vd Burg

Bijlage 2

Indeling in 5 AVP-gebieden

De indeling in 5 AVP-gebieden is **geen** bestuurlijke indeling. Het is een ordening die er toe bijdraagt dat de doelen en gewenste resultaten, die voor het landelijke gebied zijn gesteld, optimaal gerealiseerd kunnen worden. In de ordening is zoveel mogelijk de landschappelijke samenhang gecombineerd met bestuurlijke samenhang. Ook deze indeling heeft zijn beperkingen. De volgende voorbeelden maken dit duidelijk:

Sommige gemeenten liggen in verschillende AVP-gebieden (bijvoorbeeld IJsselstein, Zeist) of hebben met verschillende gebieden van doen (Utrecht, Vianen en Utrechtse Heuvelrug). Deze gemeenten zullen dus bij de uitvoeringsprogramma's van twee AVP-gebieden worden betrokken;

De Stad Utrecht ligt in één AVP-gebied met de landinrichtingen Utrecht-West, Noorderpark en NHW- Kraag van Utrecht. In dit AVP-gebied is de uitvoering van een belangrijk doel groen en recreatie om de stad, gekoppeld aan bestuurlijke samenhang. Maar groen en recreatie om de stad speelt ook in het Kromme Rijngebied. De stad Utrecht en het BRU zijn dus ook betrokken bij de gebiedsopgave voor het Kromme Rijngebied/ Landinrichting Groenraven Oost/ NHW-enveloppen Rijnauwen-Vechten.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie ligt in drie AVP-gebieden. De samenhang van de Waterlinie als eenheid is qua gebiedsvisie (Panorama Krayenhoff) en uitvoeringsprogramma's voldoende bewaakt. Bij deze indeling is voorrang gegeven aan de positie van de NHW-enveloppen in de Vechtstreek, in Utrecht Midden en in het Kromme Rijngebied.

Bijlage 3
Gebiedsbeschrijvingen

1. Gelderse Vallei - Eemland	2
2. Heuvelrug	10
3. Kromme Rijn	14
4. Utrecht Midden	18
5. Utrecht West	20
6. Nieuw Hollandse Waterlinie	29

1. Gelderse Vallei - Eemland

1.1 Karakteristiek van het gebied

In het gebied zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden: Eemland, Amersfoort e.o. en de Gelderse Vallei. Dwars door deze deelgebieden loopt de Grebbelinie.

A Eemland

De belangrijkste landschappelijke kwaliteiten van Eemland zijn de openheid, de slagenverkaveling en het veenweidekarakter. Eemland dankt zijn openheid aan de eeuwenlange strijd tegen de Zuiderzee. Vanwege de genoemde kwaliteiten van het landschap is het centrale open gebied van Eemland, samen met het gebied Arkemheen in Gelderland, in de Nota Ruimte aangewezen als Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland.

Voor het behoud van de kwaliteiten is een goede agrarische structuur onontbeerlijk. De landbouw in het gebied bestaat voornamelijk uit melkveehouderij.

De Eem en de voor natuur ingerichte uiterwaarden en polders, zijn ecologisch van grote waarde. De graslanden in deze polders, maar ook de graslanden in agrarisch gebruik zijn van belang voor weidevogels, ganzen en wilde zwanen.

B Amersfoort

Voor een groot deel van de (toekomstige) inwoners van Amersfoort liggen de bossen en recreatiegebieden buiten de stad relatief ver weg. Bovendien is het aan de (nieuwe) stadswijken van Amersfoort grenzende landelijk gebied beperkt ontsloten en zijn er te weinig mogelijkheden om te recreëren. Daarom is de herstructurering en de aanleg van 'groene', recreatief toegankelijke gebieden in en in de directe omgeving van Amersfoort van groot belang. Deze 'groene'gebieden zijn ook van groot belang voor natuur, landschap en waterberging.

Amersfoort heeft in 2004 de Beleidsvisie Groen Blauwe Structuur (GBS) en een bijbehorend uitvoeringsprogramma vastgesteld. Deze beleidsvisie voorziet in de herstructurering en aanleg van de gewenste groene en blauwe structuur in en rond Amersfoort. Als belangrijke projecten kunnen o.a. worden genoemd: Vathorst-Noord, Randenbroek/Heiligenbergerbeekdal, De Maatweg, Bloeidaal, Stoutenburg en de Laak. Ook het Agenda 2010 project De Schammer voorziet in de behoefte aan 'groene', recreatief toegankelijke gebieden in de directe omgeving van Amersfoort.

C Gelderse Vallei

Het landschap van de Gelderse Vallei is kleinschalig, met een afwisseling van natuur, landbouw, landgoederen, houtwallen en stelsel van beken die van oost naar west stromen. Het is een gevarieerd gebied, dat aantrekkelijk is om in te wonen, te werken en te recreëren. Het is mede om die reden ook een dynamisch gebied waar veel gebeurt.

Dit leidt er in de praktijk toe dat de functies natuur, wonen, werken en recreëren elkaar regelmatig in de weg zitten. De verschillende functies kunnen zich daardoor niet goed ontwikkelen. Dit geldt in het bijzonder voor de intensieve veehouderij in relatie tot natuur. In het gebied is als onderdeel van de EHS de aanleg van de Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug voorzien. In het gehele gebied staat het milieu onder druk. Grote delen van de natuur worden geconfronteerd met de gevolgen van de overmaat aan meststoffen (vermesting), verzuring en verdroging. Ook de waterkwaliteit voldoet niet aan de norm. Om deze 'gestapelde' problemen, die zich ook in andere gebieden met veel intensieve veehouderij in Nederland voordoen, op een samenhangende manier aan te pakken, heeft het rijk na de varkenspestepidemie van 1997 de Reconstructiewet Concentratiegebieden vastgesteld, die in 2002 van kracht is geworden. Op basis hiervan heeft de Reconstructiecommissie Gelderse Vallei/Utrecht Oost het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht Oost opgesteld. Dit plan is in januari 2005 door PS van Utrecht en Gelderland vastgesteld. Het Reconstructieplan beoogt een integrale kwaliteitsimpuls voor het Reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht Oost. Het Reconstructieplan heeft niet alleen

betrekking op de Gelderse Vallei, maar ook op Eemland en de gehele Utrechtse Heuvelrug. Het zwaartepunt van de te treffen maatregelen ligt echter in de Gelderse Vallei.

D Grebbelinie

Dwars door de deelgebieden Gelderse Vallei, Amersfoort en Eemland loopt de Grebbelinie van de Nederrijn tot het Eemmeer. Deze van oorsprong achttiende eeuwse waterlinie heeft veel potenties op cultuurhistorisch, recreatief-toeristisch, ecologisch en landschappelijk vlak. De Grebbelinie vormt om die reden één van de vijf strategische gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten van het Meerjarenactieprogramma (MAP) Streekplan. In het afgelopen jaar is een gebiedsvisie en een uitvoeringsprogramma voor de Grebbelinie opgesteld. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn door PS van Utrecht vastgesteld.

1.2 Gebiedsprogramma, uitvoeringsstrategie en middelen per deelgebied

- A Nationaal Landschap Arkemheen - Eemland
- B Groen Blauwe Structuur Amersfoort, inclusief de Schammer
- C Reconstructieplan Gelderse Vallei / Utrecht Oost
- D Grebbelinie

1.2 A. Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland

Gebiedsprogramma 2007-2013

Het gebied Arkemheen-Eemland is in de Nota Ruimte aangewezen als Nationaal Landschap (NL). De uitwerking hiervan is in 2005 door beide provincies samen met het gebied ter hand genomen. Er is een visie en een gebiedsprogramma 2007-2013 opgesteld. Deze visie en het gebiedsprogramma zullen naar verwachting eind september door de hiervoor ingestelde Stuurgroep worden vastgesteld. Daarna zullen de visie en het gebiedsprogramma aan de afzonderlijke betrokken partijen in het gebied en de provincie ter instemming worden voorgelegd. De verwachting is dat de planvorming eind 2006 met de ondertekening van een intentieverklaring door betrokken partijen kan worden afgerond. De visie en het gebiedsprogramma geven de ambitie voor het NL weer voor 2007-2013.

In 2006 is reeds een eerste start gemaakt met de uitvoering. Er zijn 5 projecten geselecteerd waarvan de uitvoering ter hand is genomen (quick-win programma 2006).

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

De visie en het gebiedsprogramma kunnen tevens worden gezien als een nadere uitwerking van het Reconstructieplan voor het gebied Arkemheen-Eemland. De aanwijzing als NL in de Nota Ruimte heeft echter wel tot gevolg dat op verschillende thema's uitgegaan wordt van een hogere ambitie dan in het Reconstructieplan. Dit geldt met name voor de thema's landschap, cultuurhistorie, landbouw, recreatie en toerisme, en communicatie en educatie. Deze extra ambitie heeft betrekking op het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het NL (i.h.b. openheid, slagenverkaveling en veenweidekarakter) en het bewust maken en laten beleven van deze kernkwaliteiten door vooral mensen uit de directe omgeving van het NL.

Middelen en instrumenten

Voor de uitvoering van de extra ambitie t.o.v. het Reconstructieplan is in het Utrechtse deel van het NL op basis van het gebiedsprogramma ca. € 10,6 mln. nodig. Hiervoor wordt vooralsnog uitgegaan van de volgende financieringsverdeling.

Thema's	Benodigde Middelen (mln. €)	EU	Rijk	Provincie	Overige Partijen
Natuur	0,51	0	0,25	0,26	0
Landschap	0,45	0	0,23	0,11	0,11
Recreatie	4,70	0	2,35	1,18	1,17
Water	0,20	0	0,10	0,05	0,05
Landbouw	3,08	0	1,49	1,24	0,35
Bodem	0	0	0	0	0
Sociaal ec. Vitalisering	0	0	0	0	0
Communicatie en educatie	0,70	0	0,18	0,18	0,35
Proces- en organisatiekosten	1,00	0	0,33	0,33	0,33
Totaal	10,64	0	4,93	3,35	2,36

Tabel . Kosten van de uitvoering van het NL Arnhem-Eemland en verdeling van de financiering per thema.

Noodzakelijke cofinanciering van de beschikbare rijksmiddelen

Nog niet duidelijk is hoeveel rijksmiddelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van het NL Arnhem-Eemland. Derhalve kan ook nog geen uitspraak worden gedaan over de omvang van de noodzakelijke cofinanciering vanuit provinciale middelen.

1.2 B Groen Blauwe Structuur Amersfoort, incl. De Schammer

Visie en ambitie voor 2007-2013

In 2004 heeft Amersfoort de Beleidsvisie Groen Blauwe Structuur (GBS) en een bijbehorend Uitvoeringsprogramma met een twintigtal projecten vastgesteld. In het Streekplan van de provincie Utrecht is de ambitie van Amersfoort in grote lijnen als provinciale ambitie overgenomen. De uitvoering van de GBS Amersfoort is voorzien in de periode 2004-2015. Amersfoort heeft de afgelopen jaren de nadere planuitwerking en/of de uitvoering van de meeste projecten opgepakt.

Ook het Agenda 2010 project De Schammer draagt bij aan de Groen Blauwe Structuur van Amersfoort e.o.

Uitvoeringsstrategie voor 2007 - 2013

In het kader van de GBS Amersfoort is het voornemen o.m. in en rond Amersfoort ca. 400 ha extra stedelijk uitloopgebied te realiseren (verwerving, aanleg en herinrichting van recreatie- en natuurgebieden) en vele kilometers recreatieve routestructuren (fietsen, wandelen, kanoën en recreatietoervaart).

De belangrijkste projecten die in het kader van het AVP van belang zijn, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Projecten	Resultaten	Geraamde kosten (mln. €)
Vathorst Noord	aanleg 150 ha recreatiegebied	40-62
Randenbroek/Heiligenbergerbeekdal	herinrichting 75 ha stadspark, sportterreinen en verbetering evz Heiligenbergerbeek	10 Betreft nog niet gedekte deel
Maatweg	Aanleg 20 ha natuur- en recreatiegebied en verbetering evz Eem	3
Buitengebied West	Aanleg fiets- en wandelpaden	8
Buitengebied Oost/Stoutenburg	Aanleg fiets- en wandelpaden Stoutenburg: aanleg en herinrichting 130 ha natuur- en recreatiegebied.	3 Realisatie Stoutenburg financieel buiten beschouwing gelaten. Financiering valt onder Reconstructie.
Verbrede Laak	Aanleg vaar-, kano-, wandel- en fietsroutes en natuurontwikkeling	16

Boeidaal/Wicken-Vinkenhoef	Aanleg 47 ha natuur-, recreatie-, waterwin- en waterbergingsgebied	Financiering reeds geregeld (o.a. met programmabeheer)
EVZ Valleikanaal Amersfoort	Herinrichting Valleikanaal als evz en park	Financiering reeds geregeld
De Schammer	Aanleg 43 ha natuur-, recreatie- en waterbergingsgebied.	Financiering reeds geregeld. (o.a. met programmabeheer) M.u.v. EU-subsidie ?
Totaal		80-102

Tabel

De belangrijkste thema's waaraan de uitvoering van de GBS een bijdrage levert zijn: recreatie, natuur, volkshuisvesting (kwaliteit woonomgeving) en water.

Middelen en instrumenten

De provincie Utrecht heeft in het kader van het Stimuleringsfonds ca. € 2,8 mln. ter beschikking gesteld voor de uitvoering van de GBS Amersfoort. Dit betreft € 0,7 mln. voor de verbetering van EVZ Valleikanaal in de stad Amersfoort. De uitvoering van dit project start dit najaar. Daarnaast heeft de provincie Utrecht € 2,1 mln. gereserveerd voor de realisatie van Vathorst Noord. Het definitief beschikbaar stellen van de middelen heeft de provincie afhankelijk gesteld van de verdere planuitwerking (structuurvisie) voor Vathorst Noord. Deze verdere planuitwerking zal naar verwachting niet eerder dan in 2007 worden afgerond.

Benodigde middelen GBS Amersfoort 2007-2013 (mln. €)	Amersfoort (50%) (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie (30%) (mln. €)	EU (10%) (mln. €)	Overige partijen (10%) (mln. €)
80-102	40-51	p.m.	24-31	8-10	8-10

Van de provinciale middelen is in het kader van het Stimuleringsfonds reeds € 2,1 mln. gereserveerd voor Vathorst Noord.

Er zijn anders dan voor de realisatie van recreatiegebieden rond de stad Utrecht, (vooralsnog) geen rijksmiddelen beschikbaar voor de financiering van de GBS Amersfoort. Niet uitgesloten wordt dat in de toekomst alsnog rijksmiddelen beschikbaar zullen komen. Provincie en Amersfoort zetten zich althans hiervoor in.

1.2 C. Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht Oost

Visie en ambitie voor 2007-2013

Het Reconstructieplan is in januari 2005 door PS van Utrecht en Gelderland vastgesteld. Het Reconstructieplan beoogt een integrale kwaliteitsimpuls voor het landelijk gebied. Het Reconstructieplan heeft betrekking op het zgn. concentratiegebied Gelderse Vallei/Utrecht Oost. Dit omvat in grote lijnen (het Utrechtse en Gelderse deel van) de Gelderse Vallei, Eemland en de gehele Utrechtse Heuvelrug.

De uitvoering van het Reconstructieplan GVUO is voorzien in de periode 2004-2015. In 2005 is de uitvoering goed op gang gekomen. In 2005 heeft de provincie Utrecht (en ook Gelderland) met de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGv) afspraken gemaakt over de uitvoering van het Reconstructieplan in 2005 en 2006 (Uitvoeringsprogramma Reconstructie GVUO 2005-2006). Deze afspraken zijn door de SVGv nagenoeg volledig uitgevoerd.

Over specifiek de uitvoering van maatregelen op het gebied van water is in 2006 de zgn. Waterovereenkomst gesloten tussen het Waterschap Gelderse Vallei en Eem en de provincies

Gelderland en Utrecht. De hierin gemaakte afspraken hebben betrekking op gehele uitvoeringsperiode van het Reconstructieplan (2004-2015).

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

Het Reconstructieplan beoogt, zoals hiervoor reeds gesteld, een integrale kwaliteitsimpuls te geven aan het Reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-Oost. Dit houdt o.m. in:

1. komen tot een duurzame en concurrerende landbouw.
Dit betreft o.m. ontwikkelen van het in het Reconstructieplan aangewezen landontwikkelingsgebied voor de intensieve veehouderij (LOG), structuurverbetering van de grondgebonden landbouw en verbreding van de landbouw;
2. realisatie van de EHS, incl. Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug;
3. versterking van landschap en cultuurhistorie;
4. vergroten van de recreatieve toegankelijkheid van het landelijk gebied;
5. maatregelen op het gebied van water, bodem en lucht.
6. Dit betreft o.m. de realisatie van waterbergingsgebieden en het terugdringen van de verzuring, vermessing en verdroging;
7. maatregelen op het gebied van economie, werkgelegenheid en leefbaarheid.

Het draagvlak voor de uitvoering van het Reconstructieplan is gebaseerd op de integrale aanpak van de problemen in het gebied. Dit betekent dat de uitvoering nadrukkelijk ook integraal dient te worden opgepakt. Het te zeer voorrang geven aan bepaalde thema's in de uitvoering zal afbreuk doen aan het draagvlak voor de uitvoering.

Vanwege het draagvlak zijn er goede kansen om het Reconstructieplan uit te voeren. Dit is in 2005 en 2006 ook gebleken. Op een breed terrein zijn uitvoeringsprojecten van de grond gekomen. Hierin heeft de SVGV met het programmabureau Vallei een cruciale rol gespeeld. Een belangrijk knelpunt is het beschikbaar krijgen van de benodigde gronden voor de uitvoering. Hiervoor is het in ieder geval noodzakelijk dat er een onroerend goedbank (OGB) tot stand komt. Alleen op die manier kan de gewenste gebiedsontwikkeling voortvarend worden aangepakt. De onroerend goedbank moet het mogelijk maken om gronden en (in mindere mate ook) gebouwen op voorraad te verwerven, teneinde deze op een later tijdstip weer door te kunnen leveren t.b.v. de gewenste eindbestemming of in te kunnen zetten voor ruilingen.

Middelen en instrumenten

De kosten voor de realisatie van nieuwe natuur (EHS en RVZ), grote ecoducten en agrarisch natuurbeheer worden hier verder buiten beschouwing gelaten. Hiervoor zullen verder de gegevens van de sector RLO worden gehanteerd.

In onderstaande tabel 1 zijn de kosten volgens het Reconstructieplan weergegeven van de uitvoering in Utrecht in de periodes 2004-2015 en 2007-2013 (exclusief nieuwe natuur, grote ecoducten en agrarisch natuurbeheer).

	Utrecht en Gelderland 2004-2015 (mln. €)	Utrecht (50%) 2004-2015 (mln. €)	Utrecht 2007-2013 (7/12) (mln. €)
Kosten uitvoering Reconstructieplan	441,1	226,4	132,0

Tabel 1. Kosten uitvoering Reconstructie op basis van het Reconstructieplan

De financieringsverdeling van de benodigde € 132 mln. voor uitvoering van de Reconstructie in de provincie Utrecht in de periode 2007-2013 is, uitgaande van het Reconstructieplan, als volgt.

Totaal benodigde middelen Utrecht 2007-2013 (mln. €)	Rijk/EU (mln. €)	Utrecht/EU (mln. €)	Overige partijen (mln. €)
157,3	44,1	27,7	60,3

Tabel 2. Verdeling van de kosten van uitvoering Reconstructie op basis van het Reconstructieplan

Benodigde middelen voor de uitvoering in de periode 2007-2013 op basis van nieuwe inschatting programmabureau Vallei

Het programmabureau Vallei heeft de afgelopen maanden een nieuwe inschatting gemaakt van de kosten van uitvoering van het Reconstructieplan per thema en van de verdeling van de financiering. Het resultaat is in onderstaande tabel weergegeven.

Thema's	Benodigde Middelen (mln. €)	EU	rijk	Provincie	Overige Partijen
Natuur	11,90	0,25	2,40	7,40	1,85
Landschap	6,25	0,25	0,33	3,03	2,65
Recreatie	19,50	2,48	2,05	6,15	8,83
Water	55,21	1,30	10,55	8,33	13,55
Landbouw	42,43	3,08	12,43	16,93	10,05
Bodem	0,35	0,10	0,10	0,10	0,05
Sociaal ec. Vitalisering	8,90	1,75	1,05	2,85	3,25
Proces- en organisatiekosten	12,80	0	2,50	7,90	2,40
Totaal	157,34	9,21	31,41	52,69	42,63

Tabel 3. Kosten Uitvoering Reconstructie en financieringsverdeling op basis van een nieuwe inschatting van het Programmabureau Vallei.

Uit de tabel blijkt dat de totale kosten volgens de nieuwe inschatting van het programmabureau Vallei 25,3 verschillen van de oorspronkelijke raming in het Reconstructieplan. Wel wijkt de financieringsverdeling af van die in het Reconstructieplan.

Noodzakelijke cofinanciering van de beschikbare rijksmiddelen

Onduidelijk is welke cofinanciering het rijk van de provincie en andere partijen verwacht in het kader van de onderhandelingen over het Uitvoeringscontract 2007/2013. In 2003 zijn tussen rijk, provincies en andere betrokken partijen afspraken gemaakt over de verdeling van de financiering voor de uitvoering van de Reconstructie. De financieringsverdeling die in het Krokusakkoord is afgesproken is: rijk 39%, provincie 26%, EU 4% en overige partijen 31%. Hierover bestaat in de praktijk veel discussie. Onduidelijk is dan ook of het rijk deze financieringsverdeling, de financieringsverdeling uit het Reconstructieplan of een geheel andere verdeling hanteert bij de onderhandelingen over de Bestuursovereenkomst.

Voor de uitvoering van de Reconstructie in Utrecht voor de periode 2007-2013 is op basis van het rijksbod € 22,0 mln aan rijksmiddelen beschikbaar.

Het rijk koppelt zijn rijksmiddelen aan een beperkt aantal te realiseren rijksdoelen (flankerend beleid EHS, duurzame landbouw, duurzaam waterbeheer en overige middelen). Indien de financiering van de provincie en de overige partijen beperkt wordt tot de 'verplichte' cofinanciering, leidt dit er toe dat vooral de rijksdoelen worden gerealiseerd en de andere doelen in de realisatie naar verhouding achter zullen blijven. Om wel tot een evenwichtige uitvoering van het Reconstructieplan te kunnen komen, zal er derhalve een grotere bijdrage van de provincie en overige partijen dienen plaats te vinden. Dit is tevens nodig om over voldoende procesgeld te kunnen beschikken, de aangegane inspanningsverplichting in de zgn. Waterovereenkomst (op 30 juni 2006 gesloten tussen de provincies Gelderland en Utrecht en het Waterschap Vallei en Eem) te kunnen nakomen en om aan de voor de realisatie noodzakelijk onroerend goedbank invulling te kunnen geven.

De middelen die op basis van de provinciale begroting beschikbaar zijn voor de uitvoering van de Reconstructie voor 2007 (€ 2,3 mln.), zullen naar verwachting in 2006 reeds volledig worden verplicht.

1.2 D Grebbelinie

Visie en ambitie 2007-2013

De Grebbelinie vormt één van de vijf strategische gebiedsgerichte projecten van het Meerjarenactieprogramma (MAP) van het Streekplan Utrecht (2005-2015). In dat kader is door de provincie samen met betrokkenen uit het gebied het afgelopen jaar de gebiedsvisie 'Grebbelinie boven water' en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma opgesteld. De visie en het uitvoeringsprogramma geven de provinciale ambitie voor de Grebbelinie weer. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn op 3 juli 2006 door PS vastgesteld. Het voornemen is dat betrokken partijen op 14 september 2006 een intentieverklaring ondertekenen waarin zij verklaren in te stemmen met de visie en het uitvoeringsprogramma en samen te willen werken aan de uitvoering daarvan.

In het Reconstructieplan was een beperkte ambitie voorzien voor de Grebbelinie. De ambitie, neergelegd in de visie en het uitvoeringsprogramma, gaan veel verder. Zo veel verder dat deze, in ieder geval financieel gezien, geheel als aanvullend kan worden aangemerkt op de ambitie in het Reconstructieplan.

De uitvoering van de visie en het uitvoeringsprogramma voor de Grebbelinie is voorzien in de periode 2005-2015. Met de aankoop van het fort aan de Buursteeg door de provincie is in 2005 een eerste belangrijke stap gezet in de uitvoering.

Uitvoeringsstrategie voor 2007 - 2013

De hoofdlijnen van de gebiedsvisie zijn:

1. de Grebbelinie ontwikkelen tot de ruggengraat voor ontwikkelingen in de Gelderse Vallei. Dit geldt met name op toeristisch recreatief vlak, en in mindere mate ook voor natuur en waterberging;
2. de Grebbelinie meer smoel geven;
3. ontwikkelen van een netwerk van bezoekersknooppunten;
4. mensen laten leren over de Grebbelinie
5. de Grebbelinie verkopen.

De belangrijkste thema's waaraan de uitvoering een bijdrage levert zijn: cultuurhistorie, recreatie en toerisme, landschap, natuur en water.

Van groot belang is dat de uitvoering van de projecten uit het uitvoeringsprogramma op integrale wijze wordt opgepakt. In het uitvoeringsprogramma zijn ca. 100 projecten opgenomen die uitwerking geven aan in de visie gestelde ambities voor de Grebbelinie. Dit is geen limitatieve lijst van projecten. In het uitvoeringsprogramma zijn 11 projecten aangewezen als zgn. 'sleutelprojecten. Dit zijn grote strategische projecten die cruciaal zijn voor de uitvoering van de visie omdat daar ook de uitvoering van andere projecten van afhangt.

Middelen en instrumenten

De benodigde middelen voor de uitvoering van de gebiedsvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma wordt vooralsnog begroot op ca. € 40 mln. Uitgegaan wordt van een uitvoeringsperiode van 10 jaar, van 2006 tot en met 2015. Dit betekent dat voor de periode 2007-2013 een bedrag van ca. € 30 mln. nodig is voor de uitvoering. Daarnaast wordt uitgegaan van een aanvullend bedrag van 10% (€ 3 mln.) voor proces- en organisatiekosten.

Vooralsnog wordt van de volgende financieringsverdeling uitgegaan.

Benodigde middelen Grebbelinie 2007-2013 (mln. €)	EU (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie (30%) (mln. €)	Overige partijen (mln. €)
33	3	p.m.	18	12

Van de benodigde provinciale middelen is in het kader van het MAP Streekplan reeds € 1,5 mln. beschikbaar gesteld voor de uitvoering in de komende jaren.

1. 3. Uitvoeringsorganisatie

Over de uitvoering van het Reconstructieplan en het NL Arkemheen-Eemland in de jaren 2007-2013 zullen eind dit jaar met de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVG/ Reconstructiecommissie afspraken worden gemaakt. De SVG met het programmabureau Vallei vervullen in de uitvoering een cruciale rol. De SVG bestaat uit een brede gebiedscoalitie van betrokken overheden en maatschappelijke organisaties uit het gebied.

Voor het NL Arkemheen is daarnaast voor de uitvoering ook de instelling van een Platform voorzien. Dit Platform maakt met de SVG afspraken over de uitvoering van het NL.

De verantwoordelijk voor de uitvoering van de GBS Amersfoort ligt in de eerste plaats bij de gemeente Amersfoort. Tussen de gemeente en provincie zullen afspraken worden gemaakt over inbreng van de provincie bij de verdere planuitwerkingen en de financiële bijdrage van de provincie aan de verschillende jaren.

Voor de Grebbelinie zal de huidige Stuurgroep Grebbelinie, onder voorzitterschap van de provincie Utrecht, worden voortgezet. In de Stuurgroep hebben naast de provincie de betrokken gemeenten en Staatsbosbeheer (als eigenaar van grote delen van de Grebbelinie) zitting. De rol van de Stuurgroep in de uitvoering is: voortgangsbewaking, kwaliteitsbewaking, vaststellen jaarprogramma's en afstemmingsplatform voor activiteiten in het kader van de Grebbelinie.

De provincie Utrecht verzorgt de ambtelijke coördinatie van de uitvoering. Hiertoe is een programmamanager uitvoering Grebbelinie aangesteld. Bij de uitvoering wordt nauw samengewerkt met de SVG en het programmabureau Vallei. Mogelijk worden ook met de SVG (vanaf 2007 of op termijn) afspraken gemaakt over de uitvoering.

2. Heuvelrug

2. 1. Karakteristiek van het gebied

De Heuvelrug is een lange stuwwal van de Nederrijn bij Rhenen tot het Gooimeer bij Huizen. Onderdeel het Gooi ligt in Noord Holland. De grens van het gebied ligt ergens op de overgang naar de lagere gebieden rondom. Soms wordt de bosgrens gebruikt, maar ecologisch gezien behoren de opener flanken juist ook bij het gebied. De oppervlakte in Utrecht bedraagt ca. 20.000 ha. Dit is inclusief een aantal woonkernen op vooral de flanken (o.a. ook Amersfoort, Zeist en Veenendaal).

Het landschap wordt vooral gekenmerkt door relatief gesloten opgaande bossen, die recreatief veel worden gebruikt. Vrijwel alle terreinen zijn opengesteld voor publiek met uitzondering van de militaire terreinen. Ca. 50% van de gronden is eigendom van natuurbeherende organisaties en Domeinen/Defensie, ca. 25% is particulier landgoed en de resterende 25% is eigendom van gemeenten en kleine particuliere eigenaren. In de laatste categorie vallen vooral de bebouwde gebieden.

Hoewel het versterken van de Heuvelrug als één gebied (Heel de Heuvelrug) al jaren veel steun krijgt, is dit nog maar in beperkte mate opgepakt. Momenteel zijn er 2 samenwerkingsverbanden: het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH) ten zuiden van de A12 (ca. 6000 ha) en het Bestuurlijk Platform Hart van de Heuvelrug (globaal tussen A12 en spoor Utrecht –Amersfoort, ca. 12.000 ha). Daarnaast bestaat het voornemen het NPUH in noordelijke richting uit te breiden tot de A28, invulling te geven aan de aanwijzing in het Streekplan van de gehele Heuvelrug als provinciaal landschap en een gebiedgericht project op te starten voor de noordelijke Heuvelrug. De uitdaging is om de komende jaren hier meer samenhang in aan te brengen, om daadwerkelijk te komen tot één aanpak voor heel de Heuvelrug.

2. 2. Gebiedsprogramma, uitvoeringsstrategie en middelen per deelgebied

A Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

B Hart van de Heuvelrug en vliegbasis Soesterberg

C Provinciaal Landschap / Heuvelrug overig/ Heel de Heuvelrug

2.2 A Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

Gebiedsprogramma 2007-2013

In 2003 is het NPUH ingesteld door minister van LNV. Het NPUH richt zich op het verhogen van de natuurkwaliteit, vergroten van de mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie, natuureducatie en landschap en cultuurhistorie. Het NPUH is één van de 20 natuurparels in Nederland en voldoet aan de internationale lijst van criteria voor NP'en. In beginsel is het NPUH een permanent project. De ligging van het NPUH dicht bij de Randstad maakt het NP. Het NPUH biedt de omwonenden veel recreatiemogelijkheden.

In het Beheers- en inrichtingplan (BIP), dat is opgesteld door betrokken partijen en is goedgekeurd door de minister van LNV, zijn de ambities met betrekking tot het NPUH voor de jaren 2003-2013 beschreven. In de realisatie van deze ambities speelt het Overlegorgaan NPUH de centrale rol. In het Overlegorgaan hebben zitting vertegenwoordigers van overheden, betrokken belangorganisaties en grondeigenaren. De afgelopen jaren zijn reeds een groot aantal projecten uitgevoerd.

Het Overlegorgaan NPUH heeft de ambitie om het NP uit te breiden in noordelijk richting tot de A28. Zie hiervoor ook paragraaf 2.3.

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

Basis voor de uitvoering in 2007-2013 is het BIP. Dit richt zich met name op de volgende thema's: natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie, en educatie.

Middelen en instrumenten

In onderstaande tabel zijn de geschatte kosten per thema en (mogelijke) financieringsverdeling weergegeven van de uitvoering van het BIP in de periode 2007-2013. De middelen zijn exclusief de realisatie van nieuwe natuur (EHS), grote ecoducten en agrarisch natuurbeheer. De middelen zijn verder exclusief maatregelen op het gebied van water, landbouw, bodem en sociaal economische vitalisering. Vanuit wordt gegaan dat de maatregelen voor deze laatste vier thema's in financiële zin (voor de overheden) van beperkte omvang zijn.

Thema's	Benodigde Middelen (mln. €)	EU	Rijk	Provincie	Overige Partijen
Natuur	5,09	0,29	0,74	3,56	0,50
Landschap	1,54	0	0	1,39	0,15
Recreatie	13,08	3,73	0,15	4,49	4,71
Water	p.m.				
Landbouw	p.m.				
Bodem	p.m.				
Sociaal ec. Vitalisering	p.m.				
Proces- en organisatiekosten	2,00		1,50	0,25	0,25
Totaal	21,71	4,02	2,39	9,69	5,61

Noodzakelijke cofinanciering van de beschikbare rijksmiddelen

Voor de periode 2007-2013 is specifiek voor de uitvoering van het NPUH € 1,7 mln. aan rijksmiddelen beschikbaar. Onduidelijk is welke cofinanciering het rijk van de provincie en andere partijen verwacht.

2.2 B Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg

Visie en ambitie voor 2007-2013

Hart van de Heuvelrug is als gebiedsgericht project ontstaan vanuit de gedachte dat de eenheid van de Heuvelrug als groen gebied hier dreigde te verdwijnen door versnippering. In totaal 17 partijen (diverse overheden, grondeigenaren, zorginstellingen) hebben via een convenant een Visie voor het gebied tussen De Bilt en Amersfoort (tussen spoor Utrecht – Amersfoort en A12) ontwikkeld. Centraal daarin staat dat door toepassing van het schaakbordmodel c.q. de saldobenadering een 3-tal groene corridors worden gerealiseerd.

De herinrichting vliegbasis Soesterberg valt formeel niet onder Hart van de Heuvelrug, maar wordt wel in deze projectorganisatie uitgewerkt. Ook hier geldt dat verevening tussen rood en groen dient plaats te vinden. Daar waar verevening niet lukt, wordt bij uitzondering externe financiering gezocht. Binnen het project Hart van de Heuvelrug is slechts beperkt aandacht voor de andere AVP thema's dan natuur. De einddatum van het project is nog niet bepaald.

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

Centraal in de uitvoering staat, zoals hiervoor reeds vermeld, de realisatie van 3-tal groene corridors door toepassing van het schaakbordmodel c.q. de saldobenadering (financiële en ecologisch). Om de

kosten voor de groene herinrichting van het gebied te kunnen financieren, worden in het gebied tegelijkertijd ook een aantal ‘rode’ projecten met woningen en bedrijven gerealiseerd. De uitvoering vindt plaats in clusters, verzamelingen van groene en rode projecten. De clusters Soest 1 en Zorgpilot Zeist zijn inmiddels geconcretiseerd en worden uitgevoerd. Deze clusters zijn door zgn. clusterovereenkomsten door het Bestuurlijk Platform gefiatteerd. De projecten uit de clusters worden uitgevoerd door de gemeenten Zeist en Soest, de provincie, de betrokken zorginstaties en Rijkswaterstaat.

Middelen en instrumenten

Financiering van de groene projecten vindt in principe plaats uit te ontwikkelen rode projecten. Slechts bij uitzondering wordt externe financiering gezocht. Dit laatste geldt concreet voor het ecoduct dat onderdeel uitmaakt van de cluster Soest I. Hiervoor wordt externe financiering gezocht voor het verwachte ‘tekort’ van € 5,3 mln. De (interne) financiering van Hart van de Heuvelrug en het vliegveld Soesterberg wordt hier verder buiten beschouwing gelaten.

Benodigde externe financiering HvdH 2007-2013 (mln. €)	EU (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie (mln. €)	Overige partijen (mln. €)
5,3	p.m.	p.m.	5,3	p.m.

Beschikbare rijksmiddelen in het kader van de Bestuursovereenkomst 2007-2013

Voor het project Hart van de Heuvelrug zijn geen rijksmiddelen beschikbaar in het kader van het te sluiten Uitvoeringscontract 2007-2013 met het rijk.

2.2 C. Provinciaal landschap/Heuvelrug overig/Heel de Heuvelrug

Visie en ambitie voor 2007-2013

De ambities in het kader van het NPUH en Hart van de Heuvelrug geven nog maar gedeeltelijk uitvoering aan de ambities (zowel wat betreft de verschillende thema’s als het gebied) die ten grondslag liggen aan de aanwijzing in het Streekplan van de gehele Heuvelrug als provinciaal landschap en het idee van Heel de Heuvelrug. Het volledig invullen van deze ambities vraagt de komende jaren nog flinke aanvullende investeringen.

Uitvoeringsstrategie voor 2007 - 2013

De noodzakelijk aanvullende investeringen zullen net zoals in het kader van Hart van de Heuvelrug en NPUH vooral betrekking hebben op de thema’s: natuur, recreatie en landschap en cultuurhistorie.

Een uitvoeringsorganisatie voor deze ambities ontbreekt vooralsnog. Hieraan zal de komende jaren samen met betrokken gebiedspartners invulling dienen te worden gegeven (zie ook 2.3 Uitvoeringsorganisatie).

Middelen en instrumenten

De inschatting is dat voor het overige deel van de Heuvelrug in de periode 2007-2013 € 20 mln. aan investeringen wenselijk en mogelijk zijn. Dit betreft een inschatting op basis van een extrapolatie van de benodigde middelen in het kader van het NPUH. Hieraan ligt geen vastgesteld document ten grondslag. Er wordt vanuit gegaan dat daarna (na 2013) nog aanvullend investeringen voor vele tientallen miljoenen euro wenselijk zijn. Het zwaartepunt van de investeringen in de periode 2007-2013 zal vooral in de laatste jaren liggen. In de eerste jaren zal vooral moeten worden gewerkt aan het opzetten van de uitvoeringsorganisatie en de voorbereiding van projecten.

De middelen zijn exclusief de realisatie van nieuwe natuur (EHS), grote ecoducten en agrarisch natuurbeheer. De middelen zijn verder exclusief maatregelen op het gebied van water, landbouw, bodem en sociaal economische vitalisering. Er wordt vanuit gegaan dat de maatregelen voor deze laatste vier thema's in financiële zin (voor de overheden) van beperkte omvang zijn.

Thema's	Benodigde Middelen (mln. €)	EU	Rijk	Provincie	Overige Partijen
Natuur	(23%) 4,60		1,00	3,00	0,60
Landschap	(7%) 1,40			1,15	0,25
Recreatie	(60%)12,00	1,50	0	6,50	4,00
Water	p.m.				
Landbouw	p.m.				
Bodem	p.m.				
Sociaal ec. Vitalisering	p.m.				
Proces- en organisatiekosten	(10%) 2,00	0	0	1,50	0,50
Totaal	20,00	1,50	1,00	12,15	5,35

Beschikbare rijksmiddelen in het kader van de Bestuursovereenkomst 2007-2013

Voor de hierboven aangegeven benodigde middelen zijn geen rijksmiddelen als medefinanciering beschikbaar in het kader van het te sluiten Uitvoeringscontract 2007-2013 met het rijk.

2. 3. Uitvoeringsorganisatie

Over de uitvoering van het NPUH in de jaren 2007-2013 zullen eind dit jaar/begin volgend jaar afspraken worden gemaakt met het Overlegorgaan NPUH.

De projecten uit de clusters van Hart van de Heuvelrug worden uitgevoerd door de gemeenten Zeist en Soest, de provincie, de betrokken zorginstanties en Rijkswaterstaat. Het programmabureau Hart van de Heuvelrug speelt hierbij een coördinerende en faciliterende rol.

Het streven is om de uitwerking van de voornemens voor de uitbreiding van het NPUH, de aanwijzing van de Utrechtse Heuvelrug als provinciaal landschap en het opstarten van een gebiedsgericht project voor de noordelijke Heuvelrug, het komende jaar zoveel mogelijk te bundelen en gezamenlijk in één keer op te pakken. Daarbij zal ook de relatie van deze voornemens tot het NPUH en Hart van de Heuvelrug worden gezien. Het streven is om uiteindelijk te komen tot één samenhangende visie voor Heel de Heuvelrug en tot een heldere uitvoeringsorganisatie voor heel de Heuvelrug.

3. Kromme Rijn

3.1 Karakteristiek van het gebied

Het Rivierengebied is in de Nota Ruimte aangewezen als één van de twintig Nationale Landschappen. Het Kromme Rijngebied, gelegen in de provincie Utrecht, maakt hier onderdeel van uit. De rest van het gebied is gelegen in de provincie Gelderland. Het Kromme Rijngebied beslaat uit het landelijk gebied van de gemeenten Houten, Bunnik, Wijk bij Duurstede, de zuidkant van de gemeente Utrechtse Heuvelrug en delen van de gemeente Nieuwegein, De Bilt en Zeist. In het Kromme Rijngebied liggen de enveloppen van de NHWL: Linieland en Rijnauwen-Vechten en de landinrichtingsprojecten Groenraven Oost en RAK Kromme Rijn (zie overzichtskaart). De begrenzing van het Nationaal Landschap staat nog ter discussie maar zal eind 2006 helder zijn.

Het gebied kenmerkt zich door een parallelle opeenvolging van verschillende landschappen: de Heuvelrug met het overgangsgebied, de Langbroekerwetering, de stroomruggen van de Kromme Rijn, de kommen van Wijk bij Duurstede en Schalkwijk en de uiterwaarden van de Nederrijn en Lek. Op het hogere gesloten gedeelte van de overgangszone van de Utrechtse Heuvelrug en de Langbroekerwetering zijn veel landgoederen gevestigd. In het lagere opener gedeelte van de Kromme Rijn en de kommen zijn met name agrariërs gevestigd. Het gebied wordt doorkruist door de Kromme Rijn en het A'dam Rijnkanaal en aan de zuidkant afgebakend door de Nederrijn en Lek met prachtige uiterwaarden. Het rivierenlandschap heeft herkenbare oeverwallen die besloten zijn door de onregelmatige structuur van kleine dorpen, fruitboomgaarden en beplantingen. Deze vormen een contrast met de kommen waar de veehouderijbedrijven zijn gevestigd.

Het gebied is relatief onontgonnen voor recreanten. Al begint daar door de druk van Utrecht verandering in te komen. De bewoners van het Kromme Rijngebied omschrijven het gebied als prachtig en krachtig en zijn er trots op.

3.2 Gebiedsprogramma 2007-2013

Momenteel wordt onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep Kromme Rijn gewerkt aan een samenvoeging van de vele bestaande visies voor het gebied. Daar waar onvoldoende informatie beschikbaar is vindt een verdiepingsslag plaats; met name op het gebied van kernkwaliteiten, recreatie, duurzaam grondbeheer en verstedelijking. Vooruitlopend op deze verdiepingsslag en rekening houdend met de betekenis van Nationaal Landschap zijn de volgende ambities op het gebied van toepassing:

1. Verbetering van de belevingsmogelijkheden in het Nationaal Landschap
2. Behoud en versterking van de landschappelijke (kern)kwaliteiten
3. Behoud en beleefbaar maken van de cultuurhistorie
4. Sociaal-economische vitalisering/ruimte voor ontwikkeling
5. Bescherming en verbetering water, bodem en milieukwaliteit.

Deze ambities zijn onderstaand voor het Kromme Rijngebied nader beschreven aan de hand van de thema's uit de AVP.

Natuur

De ambitie op het gebied van natuur is in grote lijnen vastgelegd in het provinciale natuurgebiedsplan Kromme Rijngebied van 1 februari 2001. In dit natuurgebiedsplan is de bestaande natuur aangegeven, netzo als de ecologische verbindingzones en de zoekgebieden voor natuur en ecologische verbindingzones. Deze zijn ook vastgelegd in het Streekplan 2005-2015. Buiten deze gebieden zal alleen in uitzonderingsgevallen door de provincie geïnvesteerd worden in natuurlijke waarden. Een knelpunt is ontstaan door het terugtrekken van financiering van een groot deel van de verbindingzones in een deel van het Kromme Rijngebied en in de Kom van Schalkwijk. Voor concrete projecten wordt verwezen naar het herinrichtingsplan Groenraven-Oost.

Water, milieu en bodem

Het Kromme Rijngebied heeft op een aantal plaatsen te kampen met verdrogingsproblemen door het wegvallen van Kwel. Het HDSR werkt momenteel aan een visie om te bepalen wat er de aankomende jaren op dit gebied gedaan moet worden. Er is een spanningsveld ontstaan tussen natuur en landbouw. De keuze die de aankomende periode gemaakt wordt is bepalend voor de projecten die opgevoerd zullen worden.

Landschap en cultuurhistorie

Voor het behoud en herstel van landschappelijke en cultuurhistorische waarden is voor een groot deel van het Kromme Rijngebied de stuurgroep Kromme Rijnlandschap opgericht. De stuurgroep werkt succesvol samen met particuliere groeneigenaren en is momenteel met name in de Langbroekerwetering met zijn vele landgoederen actief op het gebied van bijzondere landschappelijke locaties/monumenten en dorpsgezichten. De stuurgroep maakt gebruik van de landschapsvisie en het beeldkwaliteitsplan van de Langbroekerwetering en het RAK achtergronddocument natuur en landschap. Voor de aankomende jaren zal tevens aandacht worden besteed aan behoud en herstel van de kernkwaliteiten van het gebied.

De Nota Ruimte benoemt voor het nationaal landschap rivierengebied de volgende kernkwaliteiten:

Schaalcontrast van zeer open naar besloten;

Samenhangend stelsel van rivier – uiterwaard – oeverwal – kom; en

Samenhangend stelsel van hoge stuwwal – flank – kwelzone – oeverwal – rivier.

Belangrijke doelen voor het Nationaal Landschap zijn het open houden van de kommen, het accentueren van overgangen tussen kom en oeverwallen, een kwaliteitsverbetering van de oeverwallen en behoud van de kleinschalige afwisseling in de Langbroekerwetering.

De cultuurhistorische waarden in het gebied moeten veilig gesteld worden. Binnen de enveloppen Linieland en Rijnauwen zijn vele projecten opgevoerd om de NHWL te herstellen en te behouden. (Voor een samenvatting van het Nationaal Landschap Nieuw Hollandse Waterlinie zie 6.) Voor andere delen van het Kromme Rijngebied zal met name aandacht besteed worden aan het herstel en het zichtbaar en herkenbaar maken van de rijke cultuurhistorie rondom de Kromme Rijn, waaronder de Limes, De Stichtse Lustwarande en de landgoederen in de Langbroekerwetering

Sociaal economische vitalisering en landbouw

De provincie heeft zich in Platteland in Ontwikkeling (PIO) uitgesproken over de ambitie voor het landelijk gebied voor de aankomende jaren. Voor het Kromme Rijngebied is dit document de kapstok van waaruit projecten zullen worden opgevoerd. Onder het thema recreatie is al aangegeven dat gemeenten meer faciliterend zullen moeten gaan optreden om verbreding van de agrarische sector en andere initiatieven (t.a.v. bijvoorbeeld nieuw ondernemerschap en gebiedsidentiteit te stimuleren. Met het CLM rapport “met boeren de toekomst” voorjaar 2006 hebben de agrariërs in het gebied laten zien op welke wijze zij door zouden willen gaan met de landbouw:

Geen onderscheid tussen het hoger gelegen gedeelte en het lager gelegen gedeelte van het Kromme rijngebied wat agrarische bedrijven betreft (gemiddelde omvang);

Deels verbreding van bedrijven en deels uitsluitend agrarische productie;

Bepaling van het landschap door melkvee in de wei en laagstamfruit;

Recreanten recreëren in en beleven het agrarisch cultuurlandschap.

Momenteel wordt in samenwerking met de agrariërs in het gebied bekeken of deze visie voor het gebied haalbaar is.

De kleine kernen in het gebied kampen met leefbaarheidsproblemen. De aankomende jaren zal een strategie moeten worden uitgewerkt hoe hier mee om te gaan. Een goede basis voor deze strategie vormt het programma “leefbaarheid” en de sociale agenda van de Kamer van Koophandel en de lopende leader+ projecten.

Recreatie

De toeristische ambities voor het Kromme Rijngebied worden bepaald door de nabijheid van de agglomeratie Utrecht-Nieuwegein-Houten, de aanwezige cultuurhistorie en het platteland. De druk op het gebied zal opgevoerd worden door uitbreiding van de recreatie functies van Amelisweerd en Groenraven. Ook de nieuwbouw van Houten maakt dat nieuwe recreatieve voorzieningen noodzakelijk zijn. Momenteel is het gebied slecht ontsloten voor recreanten. De ontwikkeling en verbetering van fiets en wandelroutes, kanoroutes en ruiterspaden is daarvoor een oplossing. Daarnaast biedt het gebied nauwelijks voorzieningen voor kort of langer verblijf. De gemeenten willen dit de aankomende periode meer faciliteren. Door de aanwezigheid van een actieve organisatie en veel actieve ondernemers leent het gebied zich goed voor nieuwe agrotouristische ontwikkeling. In Wijk bij Duurstede is een aantoonbare behoefte aan meer jachthavencapaciteit. Daarnaast moet het gebied worden voorzien van een aantrekkelijke informatieve functie. Met name om de pracht en kracht van het gebied ook buiten het gebied kenbaar te maken.

3.3 Uitvoeringstrategie

Op dit moment zijn er diverse projecten in uitvoer in het Kromme Rijngebied onder verantwoordelijkheid van de gebiedscommissie Langbroekerwetering, de stuurgroep Kromme Rijn Landschap, de landinrichtingsprojecten Groenraven Oost en RAK Kromme Rijn, de enveloppen van de NHWL, het HDSR, Staatsbosbeheer, Leader+ en kleinschalige projecten van andere partijen die in het gebied werkzaam zijn. De provincie en de betrokken gemeenten hebben ook rechtstreeks opdracht gegeven voor de uitvoering van diverse projecten. Met Nationaal Landschapsgeld worden momenteel enkele projecten gefinancierd die zijn opgenomen als Quick Wins 2006. Met de partijen in het gebied wordt hard gewerkt aan een integrale gebiedsaanpak die met name bottum up is ingestoken. De afstemming en samenwerking tussen partijen en projecten wordt steeds duidelijker en zal eind 2006 tot een voorstel voor een gebiedsorganisatie leiden. De provincie Gelderland en de provincie Utrecht werken parallel aan elkaar aan de invulling van het Nationaal Landschap Rivierengebied. Omdat in het Gelderse deel van het rivierengebied geen partijen werkzaam zijn vergelijkbaar met het Kromme Rijngebied, heeft de provincie Gelderland voor een top down benadering gekozen. De afstemming tussen beide delen van het Nationaal Landschap zal eind 2006 plaatsvinden.

kansen

Met het uitvoeringsprogramma 2007-2013 wordt de mogelijkheid gecreëerd de versnippering in uitvoer van projecten op te heffen en integraal in het gebied aan de slag te gaan. De afgelopen periode is door de diverse partijen het belang van deze samenvoeging uitgesproken. Duidelijk is dat in het Kromme Rijngebied het proces om te komen tot een goede samenwerking van essentieel belang is.

Accenten

Omdat het Kromme Rijngebied deel uitmaakt van het Nationaal Landschap Rivierengebied zullen de accenten voor uitvoering zich toespitsen op de thema's recreatie, landschap en cultuurhistorie. Gezien de potentie die in het gebied aanwezig is voor sociaal economische vitalisering zal de provincie zich naast bovenstaande thema's hierop richten.

Risico's

Een integrale gebiedsaanpak voor het Kromme Rijngebied zal gedragen dienen te worden door de betrokken partijen in het gebied (gemeenten, waterschap, maatschappelijke organisaties en particulieren). Zonder dit draagvlak komt de integrale gebiedsaanpak en uitvoering ervan niet (goed) van de grond en zullen partijen onvoldoende willen participeren in de medefinanciering. Momenteel bestaat onduidelijkheid over de begrenzing van het Nationaal Landschap. Zolang hierover geen afspraken zijn gemaakt kan dit belemmerd werken voor betrokken partijen. Tot slot is de wijze waarop de uitvoeringsorganisatie wordt ingericht; welke rol vervullen de diverse partijen en

belanghebbenden in de organisatie, van grote invloed op de daadkracht en uitvoeringsmogelijkheden van projecten in het gebied.

3.4 Middelen en instrumenten

Het uitvoeringsprogramma Kromme Rijn 2007-2013 is een concrete invulling van projecten om bovenstaande ambities waar te kunnen maken. De Projecten zijn thematisch gerubriceerd. De genoemde bedragen zijn gebaseerd op kengetallen. De verschillende financieringsstromen zullen in een later stadium worden aangegeven. De Projecten van leader + zijn in dit programma verwerkt. De projecten zijn op themakaarten van het gebied aangegeven.

financiële middelen

De kosten voor de uitvoering van projecten voor de integrale gebiedsaanpak Kromme Rijn 2007-2013 worden geraamd op ca 42 miljoen. De enveloppen van de NHL en de landinrichtingsprojecten zijn hierin niet meegenomen. Er wordt vanuit gegaan dat een derde (33,3%) uit rijksmiddelen wordt gefinancierd, een derde door de provincie en een derde door de andere partijen uit het gebied inclusief POP2. Dit bedrag is nog voor 0% gedekt.

Volgens planning zal eind 2006 de definitieve visie op een integrale ontwikkeling van het gebied en het uitvoeringsprogramma voor 2007 tot en met 2013 gereed komen. Op basis daarvan zal een betere inschatting kunnen worden gemaakt van de kosten van uitvoering.

Overzicht financieringsbehoefte integrale gebiedsaanpak Kromme Rijn 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)	Gebiedspartijen (mln. €)
42	14	14	14

De kosten voor de uitvoeringsprojecten binnen de enveloppes Linieland en Rhijnauwen -Vechten worden geraamd op 99,4 mln, hiervan is 2,8 mln gedekt.

Overzicht financieringsbehoefte enveloppen NHL 2007-2013

	Totale kosten (mln. €)
Linieland	49,8
Rijn.-Vechten	48,6

Overzicht financieringsbehoefte Landinrichtingsprojecten 2007-2013

	Totale kosten (mln. €)
Groenraven-oost	8,7
RAK	3,0

3.5 Organisatie

Het uitvoeringsprogramma 2007-2013 zal worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een gebiedscommissie. De samenstelling van de gebiedscommissie staat nog ter discussie. Het ligt in de lijn der verwachting dat de huidige commissie Langbroekerwetering samen zal gaan met de stuurgroep Kromme Rijn.

Het secretariaat van beiden wordt gevoerd door de provincie: de heer J. de Jager. Een verdere uitwerking van de uitvoeringsorganisatie wordt op dit moment voorbereid door een werkgroep onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep Kromme Rijn. Trekker van deze werkgroep is mevrouw C.C. Bugter. De wijze waarop de landinrichtingsprojecten Groenraven-Oost en de enveloppen Linieland en Rhijnauwen-Vechten zullen worden uitgevoerd en aangestuurd komt daar eveneens aan de orde.

4. Utrecht Midden

4.1 Karakteristiek van het gebied

Het gebied rond Utrecht is een stadsrand gebied. Het gebied staat onder grote ruimtelijke druk. Dit kan worden tegengegaan door het gebied veel beter bruikbaar en toegankelijk te maken.

Kenmerkend is de spanning tussen het drukke stedelijk gebied met hier duidelijk voelbaar de dynamiek van de stad Utrecht en daarnaast de rust van het plasseengebied Vechtstreek dichtbij. Hierdoor dreigt versnippering van het Linielandschap.

4.2 Gebiedsprogramma

Kraag van Utrecht, NHW

De enveloppecommissie Kraag van Utrecht hanteert de volgende set ambities: behoud, veiligheid en herstel van aanwezige waarden, het vergroten van de beleefbaarheid, het vergroten van de toegankelijkheid en het vergroten van de maatschappelijke betekenis van het liniegebied. Deze ambities zijn nauw verbonden met de basisgedachte 'behoud door ontwikkeling' die door de enveloppecommissie ondersteund wordt.

Achter de projectenagenda ligt een gebiedsvisie die onderscheid maakt tussen de opgave in het stedelijk gebied en in het landelijk gebied. In het landelijk gebied staat landschappelijke kwaliteit in samenhang met de linie-elementen voorop. In het stedelijk gebied zijn het de oude accessen die de waterlinie beleefbaar maken. Op deze lijnen ontmoet je waterlinie elementen. De verbinding tussen beide gebieden wordt bevorderd door het bieden van uitlooptmogelijkheden (linieommetjes). Daarnaast wordt de NHW ingezet als voornaam onderdeel van duurzaam waterbeheer rondom Utrecht.

Landinrichting: Noorderpark

De herinrichting is sinds 1995 in uitvoering en voor een groot deel gerealiseerd. Het plan voorziet in versterking en uitbreiding van natuur en recreatiegebieden en paden en versterking van de agrarische structuur en verbetering van de waterbeheersing. Het plan is zover gevorderd dat de planwijziging en het begrenzenplan zijn vastgesteld. Daarmee is het landinrichtingsplan definitief en zal de uitvoering tot 2012 doorlopen. De restantopgave betreft de aanleg van een aantal recreatiepaden, de uitvoering van het recreatiegebied Ruigenhoek waarvoor de RO procedure bij de gemeente en de provincie is afgerond. Daarnaast worden de landschaps- en natuurgebieden volgens het plan ingericht. Voor de Bethune zal nog worden gezocht naar aanvullende financiering voor de natuurinrichting die verder gaat dan het landinrichtingsplan. Het Plan van Toedeling dat is opgesteld zal in procedure worden genomen en daarna zullen de daarbij behorende kavelaanvaardingswerken in de komende jaren worden uitgevoerd. Met de op te stellen Lijst Geldelijke Regelingen en daarbij behorende procedure zal het project naar verwachting in 2011 worden afgesloten.

Landinrichting: Utrecht West

De inrichtingsopgave en de financiering is in de gebiedsperspectieven tussen rijk en provincie overeengekomen. In een door de provincie vastgesteld en door het rijk geaccordeerd Raamplan zijn de uitvoeringsmogelijkheden daarvoor nader verkend. Inmiddels is voor het deelgebied Haarzuilens een landinrichtingsplan voorbereid en in 2006 door GS vastgesteld. De uitvoering kan na vaststelling van de module dit jaar starten. Voor de rest van het groengebied zal het raamplan gericht op de uitvoering worden uitgewerkt. De uitvoering loopt volgens de afspraken door tot in 2013, maar op basis van de ruimte in het ILG moet worden geconcludeerd dat hiervoor tenminste nog een volgende uitvoeringsperiode van het ILG op zal volgen.

4.3 Uitvoeringsstrategie

Kraag van Utrecht, NHW

De projectenatlas omvat op dit moment ruim veertig projecten, met het accent op restauratie van linie-elementen en het veiligstellen van open schootsvelden. Daarnaast is een groot aantal projecten geformuleerd, gericht op het vergroten van de beleefbaarheid en de toegankelijkheid van de NHW.

4.4 Middelen en instrumenten

Kraag van Utrecht, NHW

De totale investeringsopgave komt uit op 21,7 miljoen. Daarvan is bijna 12 miljoen bedoeld voor het fysieke herstel van het waterlinieprofiel (inclusief de restauratie van objecten en het veilig stellen van schootsvelden). Daarnaast is er circa 5 miljoen geclaimd voor inrichting van forten. Circa 3,5 miljoen is geraamd voor het uitbreiden en versterken van het recreatieve routenet.

Landinrichting: Noorderpark en Utrecht West

Voor de landinrichtingsprojecten Noorderpark en Utrecht West komt de totale opgave op 30,3 miljoen voor verwerven en inrichten recreatie om de stad.

5. Utrecht West

5.1 Karakteristiek van het gebied

Het gehele westelijk deel van Utrecht ligt in het Groene Hart. In het gebied zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden: De Venen, De Groene Driehoek, De Vechtstreek.

A Groene Hart

Het Groene Hart is de plek waar Holland echt Holland is. Laaggelegen veenweiden met grazende koeien, uitgestrekte polders onder fraaie luchten, plassengebieden en oude waterlopen. Maar ook bijzonder cultuur-historisch erfgoed in stadjes met een karakteristieke oude binnenstad, dorpen met monumentale boerderijen, oude vestingwerken en maakindustrie langs rivieren.

Het Groene Hart is de binnentuin van de Randstad; een ook in Europees verband bijzonder open gebied. Geen groene vlek om de stad, maar een open ruimte omringd door de grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

Door zijn ligging en karakteristieken is het een gebied dat even waardevol als kwetsbaar is. Waardevol door de unieke combinatie van natuur, landschap en cultuurhistorie. Kwetsbaar door verstedelijking, bodemdaling en klimaatverandering.

B De Venen

De Venen is een karakteristiek veenweidegebied, centraal gelegen in het Groene Hart van de Randstad. De Venen kent behalve een verscheidenheid aan landschappen ook een rijkdom aan flora en fauna. De grote laagveenmoerassen, grote plassen, en de Botshol behoren tot de belangrijkste in Europa. De landbouw, vooral melkveehouderij, is een van de belangrijkste vormen van bedrijvigheid. Het afwisselende landschap en de nabijheid van de grote steden maakt het erg aantrekkelijk voor recreatie. Water is een essentiële factor voor het duurzaam voortbestaan van het veenweidegebied. Het gebied De Venen wordt gevormd door de Oude Rijn, het Aarkanaal, het Amstel-Drechtkanaal, de A2 en de A9 en de spoorlijn Woerden-Amsterdam. Het gebied ligt in de provincies Utrecht, Zuid-Holland en voor een klein deel in Noord-Holland.

C Groene Driehoek (Lopiker- en Linschoterwaarden)

Het betreft een gaaf deel van het Nederlandse veenweidegebied met open polders met cultuurhistorisch waardevolle ontginningspatronen en besloten lintbebouwingen langs de weteringen en waterlopen. Ook gaat het om het rivierkommen- en stroomruggenlandschap langs de Lek en Hollandse IJssel. Het gebied is een belangrijk weidevogelgebied. Het gebied behoort tot het Nationaal Landschap Groene Hart en is een recreatief belangrijk uitloopgebied voor de Randstad.

D Vechtstreek

De Vechtstreek is een streek waarin geheel verschillende historische lagen en landschappelijke waarden op een bijzondere wijze in elkaar grijpen. Naast de waterlinie zijn die historische lagen te vinden in de vervening, de eeuwenoude verkavelingen en de buitenplaatsen langs de Vecht. In het gebied is veel ruimte voor ontspanning, rust, landschaps- en natuurbeleving. De grote dynamiek vindt plaats in de steden eromheen.

5.2 Gebiedsprogramma, uitvoeringsstrategie en middelen voor Nationaal Landschap en per deelgebied

- A Groene Hart
- B De Venen
- C Groene Driehoek
- D Vechtstreek

5.2 A Groene Hart

Visie en ambitie voor 2007-2013

De bestuurlijk met provincies en Rijk overeengekomen visie en ambitie voor het Groene Hart, inclusief de uitvoering, vraagt doorwerking in het AVP. Het betekent dat Utrecht een inspanningsverplichting is aangegaan om prioriteit aan het Groene Hart te geven en zo een evenredig aandeel van de ILG-gelden en provinciale middelen aan het Groene Hart te besteden. Specifiek is prioriteit voor de uitvoering van de iconen Groene Hart aan de orde.

De provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland ontwikkelen samen met andere partijen een landschappelijk mooi, ecologisch waardevol en economisch vitaal Groene hart, waarin het voor inwoners en recreanten goed toeven is. De handen zijn ineengeslagen voor een collectieve inspanning met het rijk op weg naar een nieuw ontwikkelingsperspectief en uitvoering voor het Groene Hart. Het Groene Hart is een rijksprogramma in het kader van de Nota Ruimte. Met het rijk is overeengekomen dat de 3 provincies hierin de regie nemen.

Het perspectief is aangegeven in het *Ontwikkelingsprogramma Groene Hart*, dat in januari 2006 is vastgesteld door PS.

Het totale pakket aan visie, ambitie inclusief uitvoering wordt definitief vastgelegd in het *Uitvoeringsprogramma Groene Hart* (besluitvorming PS najaar 2006).

Bestuurlijk vindt de aansturing plaats door de Stuurgroep Groene Hart waarin Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland deelnemen. De Stuurgroep maakt bestuurlijk afspraken met de minister van LNV als coördinerend minister van het kabinet, aangezien het Groene Hart een rijksprogramma is. De stuurgroep stuurt ook de gelden voor de Kwaliteitsimpuls Groene Hart aan (Dittrich-gelden).

Het Ontwikkelingsprogramma en straks het Uitvoeringsprogramma gaan om een gezamenlijk uitvoeringsproces met de volgende accenten:

- Het Groene Hart nationaal en internationaal op de kaart
- Groene Hart kwaliteit bij wonen en werken
- De transitie van de veenweidegebieden
- Een nieuwe toekomst voor de droogmakerijen

De uitvoeringsaccenten zijn voorzien van 10 iconen en 3 potentiële iconen die prioriteit krijgen. Iconen zijn de projecten die essentieel zijn voor het Groene Hart (vanwege de ruimtelijke betekenis of vanwege het mobiliseren van het netwerk dat nodig is voor de uitvoering) en die een voorbeeld- of aanjaagfunctie hebben voor het hele Groene Hart.

Voor Utrecht zijn dit de iconen de Venen, Groot Mijdrecht-Noord, Natte As, Venster Bodegraven-Woerden en als kandidaat-icoon de Vechtstreek. Van belang zijn ook de Groene Hart brede iconen “Organisatie van Merk en Marketing” en “Recreatief Routenetwerk”.

Ook andere gebiedsprojecten zijn onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Groene Hart.

In het Groene Hart Utrecht liggen de De Venen, Groene Driehoek, Landinrichting Utrecht-West/Noorderpark en de Vechtstreek.

Uitvoeringsstrategie en middelen 2007-2013

De investeringsstrategie voor het Groene Hart richt zich op het zicht houden op het ambitieniveau van investeringen door: een adequate fasering in de ILG/AVP-systematiek, coalities voor financiering, en mogelijk fondsvorming als financiële motor.

Met het rijk is overeenstemming over de noodzaak om voor de totale ambitie voor 2007-2013 1 miljard euro te investeren in het Groene Hart.

De verdeling van deze ambitie over de partijen is als volgt bestuurlijk afgesproken:

Dit betreft extra inspanningen van het rijk voor medefinanciering door V&W, Groene Hart-gelden (motie Dittrich) en FES-middelen voor de Veenweiden.

Uitgangspunt is daarnaast dat 160 tot 200 miljoen van de 1 miljard als concrete projectfinanciering wordt bijgedragen door gemeenten, waterschappen en marktpartijen.

De 3 provincies hebben zich bestuurlijk verbonden aan de totale inzet van 200 mln ILG-gelden voor het Groene Hart, en aan de inzet van 100 mln provinciale gelden. Een evenredig aandeel hierin vanuit de provincie Utrecht zou daarmee in de orde van grootte van 80 mln ILG en 40 mln provinciale middelen kunnen liggen. De nadere verdeling over de provincies is niet bestuurlijk vastgelegd.

Om de gezamenlijke extra Groene Hart ambitie te realiseren is naast Rijk en regio ook extra inspanning vanuit de provincies naar de toekomst toe bestuurlijk toegezegd.

De benodigde investeringen worden geconcretiseerd per icoon. In de AVP-gebieden is dit voor de Utrechtse iconen meegenomen. Voor de algemene iconen is dit als volgt:

Het icoon merk&marketing is gericht op versnelling of start van gewenste initiatieven om te komen tot een breed gedragen merk Groene Hart. In AVP-kader is relevant dat wordt ingezet op Europese cofinanciering vanuit het Europese project Sustainable Open Space II (SOS II) voor de periode 2007-2013 van in totaal voor het Groene Hart indicatief maximaal €500.000.

Het icoon recreatieve routenetwerken is gericht op de systematische versterking van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het Groene Hart, met name de ommetjes vanuit de steden. Het project is in voorbereiding. Op basis van geïnventariseerde knelpunten wordt een plan van aanpak opgesteld. Op dat moment is de extra investering voor Utrecht concreet aan te geven. Indicatief wordt in het Uitvoeringsprogramma uitgegaan van een totale extra investering van 38,0 mln voor het gehele Groene Hart, en daarmee in de orde van grootte van 15 mln voor Utrecht voor 2007-2013.

5.2 B De Venen

Visie en ambitie voor 2007-2013

Het Convenant/Plan van Aanpak de Venen is gesloten in 1998. De centrale doelstelling van het Plan van Aanpak is: het tot stand brengen van een samenhangend gebied voor natuur en recreatie-ontwikkeling, waarbij in de blijvende landbouwgebieden wordt gestreefd naar handhaving en verdere versterking van een duurzame landbouw, en het bereiken van een water- en milieukwaliteit behorend bij de aanwezige of te realiseren functies. Het convenant is een samenwerkingsovereenkomst van de verschillende overheden en een aantal maatschappelijke organisaties. De afgesproken ambitie is om deze doelen voor 2020 te realiseren.

De Herijking van het plan van Aanpak de Venen is recent in 2006 bestuurlijk voorgelegd voor besluitvorming. De besluitvorming zal in het najaar 2006 definitief plaatsvinden.

In de voorgelegde herijking zijn de doelen vertaald naar een integrale ruimtelijke opgave voor een duurzame inrichting en beheer van het (veenweide)gebied De Venen.

Hierin worden perspectieven geboden aan:

Landbouw: structuurversterking, aanbod Groene en Blauwe Diensten

Natuur: ecologische hoofdstructuur, ecologische verbindingen en Natte As

Water: duurzaam waterbeheer, gekoppeld aan grotere peilvakken

Recreatie: volop recreatiemogelijkheden in het gebied, routes, start- en knooppunten, Marickenland.

Stand van zaken: De uitvoering loopt vanaf 1998. In 2004 is geconstateerd dat de uitvoering versterking behoeft en aanvulling met bovengenoemde (nieuwe) opgaven. De sturing is vanaf 2005 versterkt door een bestuursaanpassing. In 2005-2006 is de vrijwillige kavelruil versterkt en de inrichting van natuurgebieden.

Inmiddels is binnen De Venen Marickenland in ontwikkeling. Tussen de bebouwingskernen van de gemeente De Ronde Venen ontwikkelen gemeente, provincie Staatsbosbeheer en Waternet een recreatie- en natuurgebied in samenhang met een nieuw woongebied.

Parallel aan het Plan de Venen vindt voor Groot Mijdrecht Noord de verkenning duurzame strategieën water en ruimte plaats. Besluitvorming wordt begin 2007 hiervoor voorzien en zal tot nieuwe investeringen kunnen leiden. Zie de toelichting over Groot Mijdrecht-Noord.

Het gebied De Venen is in het Ontwikkelingsprogramma Groene Hart benoemd tot icoon voor het Groene Hart. Hiermee is het ook bestuurlijk een van de parapleedjes voor de Stuurgroep Groene Hart van de 3 provincies.

In de Venen ligt een belangrijk deel van de Natte As, de robuuste ecologische verbinding van de Natte Natuurgebieden in west Nederland.

Een belangrijk deel van de Venen betreft het LEADER-project Weidse Veenweiden, waar vanuit de Plaatselijke Groep van onderop is ingezet op gebiedsprojecten gericht op leefbaarheid en sociaal-economische vitalisering. Deze inzet gaat vanaf de komende periode deel uitmaken van de visie en ambities van De Venen.

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

In de periode 2007-2013 wordt de uitvoering van de aangegeven doelen versterkt.

Hiervoor zal de grondverwerving in de komende periode versterkt worden ingezet. Met een actieve aanpak van deelgebieden, gebaseerd op vrijwilligheid, wordt de basis voor verdere inrichting gelegd.

De nadruk ligt sterker op het stimuleren van krachtig ondernemerschap en het zoeken naar meer verweving tussen landbouw en natuur. Hierbij liggen kansen om het nieuwe veenweidebeleid, de strategie "landbouw met natuur" in de praktijk vorm te geven.

Deze ILG periode wordt in het gebied een flinke stap voorwaarts gemaakt met de realisatie van EHS en een goede start van de ontwikkeling van de Natte As. Juist voorafgaand aan deze periode wordt het eerste gebiedje nieuwe natuur ingericht (Waverhoek). Voor diverse andere gebieden is al veel gedaan aan de planvorming. De afgelopen jaren is goed in beeld gekomen welke processen doorlopen moeten worden om tot uitvoering te komen. Er is bij de uitvoeringsorganisatie en bij partners ervaring opgedaan die cruciaal is voor realisatie van de vervolgprojecten. Het gaat de komende jaren om het oogsten van het rijpe fruit: gebieden waar de verwerving in de loop van de jaren heeft geleid tot de aaneengesloten gebieden, waar de inrichting van start zou kunnen gaan.

De grondverwerving wordt meer gericht ingezet op specifieke gebieden, zodat binnen afzienbare tijd weer nieuwe aaneengesloten gebieden beschikbaar komen voor inrichting. Hiervoor is een nieuw Aankoopstrategieplan in de maak.

Concreet wordt daarvoor langs 2 hoofdsporen gewerkt :

programmering van grondverwerving, vrijwillige kavelruil en inrichtingsprojecten voor natuur, waterbeheer en recreatie. Uitvoering gebeurt in opdracht van het Dagelijks Bestuur, c.q. het programmteam, primair door DLG.

programmering van stimuleringsmiddelen (o.a. subsidies) voor gewenste ontwikkelingen:

Belangrijkste speerpunten en zwaartepunten zijn maatregelen voor:

1. wateropgave met maatwerk realiseren (functie volgt peil-benadering)
2. impuls voor grondverwerving met aankoopstrategieplan, met bedrijfsverplaatsing en het creëren van een projecttoeslag voor grondprijs
3. EHS inrichting
4. landbouw structuurversterking waaronder bedrijfsverplaatsing
5. stimulering van sociaal-economische vitalisering, waaronder recreatie.
6. evenwichtige inzet van maatregelen die noodzakelijk zijn voor draagvlak
7. benutting FES-veenweidegelden van het rijk voor de aanpak van veenweideprojecten

Belangrijkste knelpunten en voorwaarden

1. middelen voor grondverwerving (normkosten liggen onder de marktwaarde, ruimte nodig voor toeslag). Ten behoeve van natuur en de robuuste verbindingzone moet de verwerving naar 225 ha per jaar, dit ligt ruim boven het niveau van de afgelopen jaren. Vrijwilligheid blijft vooralsnog uitgangspunt. Voor de grondverwerving is een projecttoeslag op de grondprijs een voorwaarde om dit te bereiken. Om de 10 bedrijfsverplaatsingen te realiseren is een herkenbare financiële prikkel noodzakelijk.
2. voldoende capaciteit DLG met name voor grondverwerving
3. vasthouden van het toenemende draagvlak in het gebied

Middelen en instrumenten

De totale kosten van de uitvoering van het Plan de Venen (Herijking) bedragen 141 mln € voor de periode 2007-2013.

De maatregelen zijn merendeels bestuurlijk verplicht in het Plan van Aanpak 1998, en voor het overige opgenomen in het bestuurlijk voorstel voor de Herijking Plan van Aanpak 2006.

Het overzicht is weergegeven in tabel 1 voor zover het de Utrechtse investeringen betreft.

Tabel 1 Overzicht maatregelen en afspraken De Venen (Utrechts deel)

Doel	Ha	Investering 2007-2013 (mln €)	ILG/provincie /EU	Bestuurlijke verplichting PvA ¹	Nieuw in bestuurlijk voorstel PvA ²	Anders
NATUUR						
EHS ³ -verwerven	1390	55,2	55,2 /29,3	Ja		733 in overeenkomst met rijk
EHS –inrichten	1220	15,7	15,7 / 6,9	Ja		721 in overeenkomst met rijk
Robuuste verbinding (natte as) –verwerven	200	4,0	4,0 / 4,0		Ja	157 in overeenkomst met rijk
Robuuste verbinding (natte as) –inrichten	180	1,0	1,0 / 3,0		Ja	227 in overeenkomst met rijk
LANDSCHAP						
Landschap en cultuurhistorie: Oude HW Linie Stelling van Amsterdam Icoon Venster Bodegraven-		6,5 + Pm	6,5		OHW en Stelling: Ja voorlopige startraming Venster: Nee	Meer investeringen aan de orde bij uitwerking en als icoon Groene Hart

¹ conform afspraken Convenant/PvA de Venen (1998)

² Herijking PvA (2006)

³ Hier zijn de Ecologische verbindingzones bij inbegrepen (totale opgave nog 162 ha).

Woerden						Venster is nieuw in OP en UP Groene Hart
WATER						
Water – Uitvoeren WGP's.	6500	14,6	7,3	Ja	Ja	50/50 Ws en rijk, mogelijk geen cofinanciering Provincie aan de orde
Verdrogingsbestrijding: verwerving bebouwing Groot Mijdrecht Noord		30,0	30,0	Ja + financiële dekking afspraak LNV 1994: 9 mln 50/50 prov./rijk		Voor PvA is 21 mln boven fin dekking nodig, mogelijk ook 50-50 verdeling P/R
Water – Verdrogingsbestrijding en Functie volgt Peil	pm	0,5	0,5		Ja	FES gelden
LANDBOUW						
Landbouw (ruimtelijke structuur + innovatie + bedrijfsverplaatsing)	2000	8,4	7,1	Ja		Deel FES en KIGH
SOCIAAL EC VITALISERING						
Sociaal-ec. Vitalisering (LEADER-projecten)	-	3,0	1,8		Ja	
RECREATIE						
Recreatie – Marickenland	116	6,8	5,2	Ja		VROM-bijdrage buiten ILG (cf Samenwerkings-overeenkomst: VROM + gemeente DRV
Recreatie – gebieden	70	4,8	3,4	Ja		
Recreatie paden	-	5,5	4,1	Ja		
OVERIG						
Proceskosten De Venen		2,7	2,7			
TOTAAL						

Voor de projecten Marickenland, Groot Mijdrecht Noord en het Venster Bodegraven-Woerden is de uitvoeringsopgave nog niet concreet bepaald. Voor deze projecten is een indicatie gegeven.

GROOT MIJDRECHT NOORD (icoon Groene Hart)

In de polder Groot Mijdrecht Noord is het Plan de Venen in uitvoering. Het gaat om realisatie van 395 hectare EHS in combinatie met extensieve recreatie in het oostelijk deel van deze polder. Kosten betreffen aankoop van grond, opstallen en inrichting. Aandachtspunt: de middelen die voor aankoop van opstallen zijn gereserveerd zijn ontoereikend omdat wordt uitgegaan van agrarische prijzen. Op deze locatie is dat volstrekt onvoldoende en moet rekening worden gehouden met marktprijzen. Dit onderdeel is opgenomen in de tabel middelen.

Naar aanleiding van geconstateerde waterproblemen is inmiddels parallel een verkenning gaande naar de toekomst van de polder in 2025. Rond de jaarwisseling 2006/2007 wordt een voorkeursstrategie gekozen uit de strategieën Plan de Venen, Technieken, Meegroeien, Ophogen en Plas. Minimum ambitie is uitvoering van het bestaande Plan de Venen. Afhankelijk van de gekozen voorkeursstrategie worden doelen en ambities naar boven bijgesteld. De benodigde middelen voor de gehele planperiode hangen daar geheel van af. Voldoende harde toezeggingen over financiële middelen die overeenkomen met de gekozen strategie zijn daar voorwaarde voor. Aanvullende doelen kunnen voorsnog niet concreet worden gemaakt. Afhankelijk van de keuze voor een voorkeursstrategie betreft het doelen op het gebied van verdrogingsbestrijding, landschap en cultuurhistorie, waterkwantiteit, waterkwaliteit KRW, sociaal economische vitalisering en recreatie. Nieuwe doelen en ambities kunnen gevolgen

hebben voor prestatieafspraken en de afspraken over beschikbare financiële middelen, ook in de periode van 2007-2013.

Venster Bodegraven-Woerden (icoon Groene Hart)

Het Groene Hart wordt doorsneden door rijkswegen en andere infrastructuur. Dat maakt het mogelijk om het nationaal landschap vanuit verschillende gezichtspunten te beleven. Tegelijk is de economische dynamiek van dien aard dat dit lang niet overal meer mogelijk is. De kwaliteitszoning bevat daarom 'vensters' op het landschap. Het Venster Bodegraven-Woerden is op de schaal van het Groene Hart cruciaal voor de landschappelijke samenhang. Feitelijk vormt het de enige open verbinding van redelijk formaat tussen de grote landschapseenheden in het noordelijk en zuidelijk deel van het Groene Hart.

Aangezien het nog te vroeg in het proces is om concrete prestaties en de daarbij behorende inzet van middelen aan te geven, worden voor het Utrechtse deel van het Venster de ambities geschetst met een indicatief bedrag. Om een hoogwaardige en robuuste overgang van het stedelijk gebied van Woerden (incl. het regionaal bedrijventerrein) naar de openheid van het Venster te waarborgen is naar verwachting € 5 miljoen nodig⁴. De functie van het Venster is om vanuit verschillende gebruikersperspectieven uitzicht te bieden op het Groene Hart. De recreatieve ontsluiting zal waarschijnlijk vragen om een investering van € 4 miljoen⁵.

5.2 C Groene Driehoek

Visie en ambitie voor 2007-2013

Voor de Groene Driehoek is een gebiedscoalitie in ontwikkeling. Er ligt nu nog geen bestuurlijk afgesproken integraal plan. Wel zijn verschillende relevante (deel)gebiedsplannen vastgelegd. Een deel is ook vastgesteld door de provincie, ander deel door de gemeente. Voor dit gebied zijn voor de periode 2007-2013 de belangrijkste gebiedsgerichte plannen:

Landschapsontwikkelingsplan Groene Driehoek en daarbij behorende Uitvoeringsprogramma voor de komende 10 jaar, vastgesteld door de gemeenten Lopik, Montfoort en Oudewater in samenspraak met het hoogheemraadschap en maatschappelijke organisaties (2005) Hierin zitten projecten gericht op de AVP-thema's recreatie, landschap/cultuurhistorie, natuur, water, en landbouw; aanvullend zijn door de gemeenten nog projecten voor de AVP-thema's milieu en sociaal economische vitalisering geformuleerd. De provincie is betrokken geweest bij de totstandkoming van het landschapsontwikkelingsplan.
stand van zaken: uitvoering van projecten kan starten.

Integraal Ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel en bijbehorende gebiedsovereenkomst 2005-2020, vastgesteld door de gemeenten Montfoort, Oudewater, IJsselstein en Vlist, hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, de provincies Zuid-Holland en Utrecht en RWS (2005)

Hierin zitten projecten gericht op de AVP-thema's recreatie, landschap/cultuurhistorie, natuur en water.

stand van zaken: uitvoering van projecten kan starten.

⁴ post: overig recreatiegroen

⁵ post: overige routenetwerken

Startdocument Linschoterwaard, behorend bij de Intentieverklaring Linschoterwaard, vastgesteld door de gemeenten Montfoort, Oudewater, hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, de Stichting Landgoed Linschoten en de provincie Utrecht (2005) voor de periode 2005-2010. Hierin zitten projecten gericht op de AVP-thema's recreatie, landschap/cultuurhistorie, natuur, water, landbouw, recreatie en sociaal economische vitalisering. De Linschoterwaard betreft een MAP-streekplanproject.

stand van zaken: uitvoering van projecten is gestart.

Het gebied maakt onderdeel uit van het nationaal landschap het Groene Hart. Het Uitvoeringsprogramma Groene Hart (najaar 2006) is daarmee van belang. In het Uitvoeringsprogramma zal de Groene Driehoek naar verwachting worden opgenomen als potentieel icoonproject.

Een belangrijk deel van de Groene Driehoek betreft het LEADER-project Weidse Veenweiden, waar vanuit de Plaatselijke Groep van onderop is ingezet op gebiedsprojecten gericht op leefbaarheid en sociaal-economische vitalisering. Deze inzet zal mogelijk gekoppeld worden aan de gebiedsafspraken met De Groene Driehoek.

Uitvoeringsstrategie voor 2007-2013

Speerpunten vormen de thema's recreatie, landschap/cultuurhistorie en water.

Voor het thema natuur zijn de afgesproken taakstellingen tussen Rijk en provincie toegevoegd.

Het gebiedsgericht project Linschoterwaard is in uitvoering en kent een eigen uitvoeringsorganisatie, getrokken door de provincie.

De drie gemeenten die het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Groene Driehoek en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma hebben vastgesteld bereiden voorstellen voor waarin gedacht wordt om samen met LTO Noord, het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Werkgroep Behoud Lopikerwaard, de Agrarische Natuurvereniging Lopikerwaard en het Recreatieschap een formele gebiedscommissie te vormen, waarmee de provincie afspraken maakt over de uitvoering.

Ambtelijk/bestuurlijk is er met name bij de gemeenten energie om ambitieus met de uitvoering en gebiedsafspraken aan de slag te gaan.

In de gebiedsovereenkomst 2005-2020 'Hollandse IJssel meer dan water' zijn partijen overeen gekomen een projectorganisatie in te stellen t.b.v. de coördinatie tussen en stimulering van de uitvoeringsprojecten uit het ontwikkelingsperspectief. De provincie Utrecht is als trekker van deze projectorganisatie aangewezen.

Ambtelijk wordt nu bezien of en hoe tot een bundeling van de uitvoering in deze verschillende sporen kan worden gekomen om tot een efficiënte en effectieve werkwijze te komen.

Middelen en instrumenten

In totaal worden op basis van de ambtelijke bijdrage van de drie gemeenten op basis van het LOP, de inbreng vanuit de Linschoterwaard, de Hollandse IJssel Oost en de provinciale natuuropgave de volgende kosten ingeschat per thema:

Tabel Middelen en instrumenten Groene Driehoek

Doel	Ha	Totale investering 2007-2013 (mln €)	Investering ILG/provincie/EU	Bestuurlijke verplichting (Linschoterwaard/ Hollandse IJssel/natuur)	Bestuurlijk/ beleids-intenties	Nieuwe ambitie
NATUUR						
EHS -verwerven	5,6	0,2	0,2	Ja		
EHS –inrichten	81,8	0,99	0,79	Ja		
Ecologische verbindingzone; natuurvriendelijke oevers	23 km	1,23	50%	Ja		
LANDSCHAP						
Landschap en cultuurhistorie: KLE Erven		4,6	1,6	1,9		2,7
WATER						
Water – Uitvoeren WGP's.		1,25	0	1,0		0,25
LANDBOUW						
Landbouw (ruimtelijke structuur + innovatie + bedrijfsverplaatsing)		2,7	1,35	1,8		0,9
SOCIAAL EC VITALISERING						
Sociaal-ec. Vitalisering Projecten LEADER-projecten		4,1	1,9	0,1		4,0
RECREATIE						
Recreatie gebieden en paden		3,7	1,7	1,8		1,9
OVERIG						
Proceskosten 10%		0,3	0,3			
TOTAAL						
		19,5				

Voor projecten behorende tot het gebiedsgericht project Linschoterwaard is een intentieverklaring afgesproken en zijn bestuurlijk inspanningsverplichtingen vastgelegd. Voor de Hollandse IJssel geldt dit ook.

Voor de overige projecten moeten nog afwegingen plaatsvinden en zijn er nog geen bestuurlijke afspraken gemaakt tussen partijen over financiering.

Er ligt een lijst met concrete projecten op basis van het LOP inclusief verdeling van kosten ambtelijk voor, waarover nog geen gerichte beoordeling vanuit de provincie door met name de sectoren heeft plaatsgevonden.

Het gebied wil zich ook inzetten op agrarisch natuurbeheer, in de orde van grootte van 6,6 mln . Dit is buiten beschouwing gebleven, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de AVP/ILG afspraken.

Van belang is de energie voor het realiseren van een gebiedscoalitie met gebiedsafspraken vast te houden en hier mee vorm aan te geven. Daarvoor is ook zicht op middelen en instrumenten nodig.

5.2 D Vechtstreek

Visie en ambitie voor 2007-2013

In de Vechtstreek lopen verschillende initiatieven die deelproblemen aan de orde stellen of die slechts op een gedeelte van de Vechtstreek slaan. Naar aanleiding van het Restauratieplan voor de Vecht heeft

Gedeputeerde Staten in december 2005 besloten een integrale visie voor de Vechtstreek op te stellen. Deze beslissing is ondersteund door een motie die in mei 2006 door Provinciale Staten is vastgesteld. De gebiedsvisie Vechtstreek zal een overkoepelend kader bieden voor lopende projecten (zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie, Icoonproject Groene Hart, ontwikkeling van de Natte As, De Groene Uitweg en andere lokale projecten). De gebiedsvisie zal daarnaast een aantal zaken omvatten die niet in bestaande programma's zijn opgenomen. Daarmee zal de gebiedsvisie een belangrijk afwegingskader voor de Vechtstreek gaan vormen voor ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening, natuur, landschap, water, cultuurhistorie, verkeer en vervoer, wonen, economische ontwikkelingen, recreatie en toerisme, integrale handhaving, et cetera. De gebiedsvisie zal bestaan uit een ambitiedocument (februari 2007) en een uitvoeringsprogramma (zomer 2007). Naar alle waarschijnlijkheid zullen hier projecten, die essentieel zijn voor de integrale ontwikkeling van de Vechtstreek, in worden opgenomen die nog niet zijn geprogrammeerd in de bestaande programma's.

Uitvoeringsstrategie voor 2007-2013

In de integrale Visie voor de Vechtstreek komen thema's als ecologische en recreatieve structuren, economische activiteit, bouwen en cultuurhistorie samen. De gebiedsaanpak voor de Waterlinie wordt gezien als een sectoraal belang binnen de integrale afwegingen in de Vechtvisie. De uitvoering van de ambities voor de Waterlinie is zoveel mogelijk projectmatig georganiseerd.

De enveloppecommissie van NHW Vechtstreek Zuid heeft vier ambities vastgesteld: behoud, veiligheid en herstel van aanwezige waarden, het vergroten van de beleefbaarheid, het vergroten van de toegankelijkheid en het vergroten van de maatschappelijke, ecologische en economische toekomstwaarde van het liniegebied. De drie uitvoeringsambities uit het overkoepelende uitvoeringsprogramma zijn hierin terug te vinden.

6. Nieuwe Hollandse Waterlinie

6.1 Karakteristiek van het gebied

Het Nationaal Landschap De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een verdedigingslinie met een lengte van 85 km en 5 km breed., aangelegd tussen 1815 en 1940. De overheden willen deze verdedigingslinie nieuwe functies geven en beleefbaar en toegankelijk maken voor het publiek.

Doel en organisatie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is door het Rijk benoemd tot Nationaal project op basis van een landschappelijke visie, de nota Linieperspectief Panorama Krayenhoff. Deze visie is leidraad voor de opwaardering en ontwikkeling van de overgebleven elementen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het gaat daarbij niet alleen om de nog aanwezige forten, maar ook de waterstaatkundige structuur is onderdeel van het Nationaal project. Hoofdpijnen van de doelstelling zijn:

- vergroten beleefbaarheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie
- vergroten toegankelijkheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie
- behoud, veiligstelling en herstel van elementen en landschap
- vergroten aantrekkelijkheid van het Hollandse Waterliniegebied

Maar de Nieuwe Hollandse Waterlinie is meer: het is tevens aangewezen als Nationaal Landschap. In die zin is het project in een breder kader geplaatst voor een integrale gebiedsbenadering en – ontwikkeling.

Voor het organiseren van de uitvoering van de doelstellingen van Linieperspectief Krayenhoff is een Liniecommissie benoemd waarin de vijf betrokken ministeries en de vijf betrokken provincies zitting hebben. Inmiddels heeft de Liniecommissie de uitvoering met een “bestuursovereenkomst” overgedragen aan de provincies, die de rol van opdrachtgever vervult. De planninghorizon van realisering van Linieperspectief Panorama Krayenhoff is 2020.

In het Linieperspectief is de Nieuwe Hollandse Waterlinie van Muiden tot de Biesbosch in zeven stukken met verschillende opgaven geknipt, de “enveloppen”. Van de zeven enveloppen liggen er vier binnen de grenzen van de provincie Utrecht. De provincie is opdrachtgever en bewaakt de samenhang tussen de vier Utrechtse enveloppen en die met de enveloppen in andere provincies. De Utrechtse projectenveloppen zijn:

- Vechtstreek-Zuid
- Kraag van Utrecht
- Rijnauwen-Vechten
- Linieland

Voor iedere projectenveloppe is op initiatief van de provincies een Enveloppencommissie benoemd die verantwoordelijk is voor de uitvoering van Linieperspectief Panorama Krayenhoff. In de enveloppecommissies hebben bestuurders zitting van de betrokken gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties en uiteraard de provincie Utrecht.

Wat de provincies in de bestuursovereenkomst met de Liniecommissie hebben geregeld is via aparte "gebiedsafspraken" aan de Enveloppencommissies overgedragen. Belangrijk uitgangspunt van de Gebiedsafpraak is dat de Enveloppencommissie verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Gebieds- en Uitvoeringsprogramma.

De Gebiedsafpraak voor iedere projectenvelop bestaat uit:

1. **Gebiedsprogramma** met ambitie, visie en uitvoeringsstrategie
2. **Spelregels**: regelt de relatie tussen de partijen in de Enveloppecommissie Vechtstreek Zuid
3. **Uitvoeringsprogramma** projecten per doel en effect:

- uitwerking ontwerpogave in de dynamische gebieden
- ontwikkelopgaven; w.o. publiek/private samenwerking
- investeringen, dekking en planning

Stand van zaken

Op 30 maart 2006 hebben de Utrechtse enveloppecommissies de Gebiedsafspraken ondertekend. De commissies bereiden nu het Uitvoeringsprogramma's voor die enerzijds opgenomen worden in het Liniebrede Uitvoeringsprogramma dat de Liniecommissie opstelt, en anderzijds onderdeel worden van de Agenda Vitaal Platteland van de provincie Utrecht.

6.2 Gebiedsprogramma

Visie en ambitie 2007-2013

Voor iedere projectenvelop is een gebiedsprogramma opgesteld waarin de visie en ambities van de enveloppecommissie voor de uitvoering van het Linieperspectief in het betrokken gebied is vastgelegd. In dit AVP is voor het geheel van de Utrechtse projectenveloppen een samenvatting van deze ambities en visie op hoofdlijnen weergegeven. Voor meer uitgebreide informatie over ambitie, visie wordt verwezen naar het Gebiedsprogramma van de betrokken projectenveloppe.

Op hoofdlijnen hebben de enveloppecommissies de volgende ambities bepaald:

- 1 *behoud, veiligstelling en herstel van aanwezige waarden*
De elementen die direct verband houden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie zorgvuldig behouden, veilig stellen en waar nodig herstellen/restaureren.
De ambitie is concreet gericht op het herstel/restauratie van de forten, kazematten, en de waterhuishoudkundige werken zoals sluisjes, stuwtejes enzovoorts.
Daarnaast is de ambitie gericht op veilig stellen van de waarden in bestemmingsplannen.
- 2 *vergroten leefbaarheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie*
Het bewustzijn van de aanwezigheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het landschap te vergroten. Het gaat zowel om het zichtbaar maken van de linie en haar elementen in het veld, als om het geven van informatie over de linie in dit specifieke gebied.
- 3 *vergroten toegankelijkheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie*
Het vergroten van de toegankelijkheid voor bezoekers van de Waterlinie-elementen voor recreatief (langzaam) verkeer. Daarnaast gaat het binnen deze ambitie ook om het geleiden van de bezoekersstromen (met name autoverkeer) in het gebied, zodat de kwaliteit van het gebied en het woongenot behouden blijft.
- 4 *vergroten van de maatschappelijke, ecologische en economische toekomstwaarde van het Nieuwe Hollandse Waterlinie-gebied.*
Binnen deze ambitie wordt gestreefd naar een gebied dat als geheel een robuuste kwaliteit heeft op economisch, ruimtelijk en ecologisch vlak en het benutten van kansen vanuit de Nieuwe Hollandse Waterlinie die hieraan kunnen bijdragen. Het gaat daarbij o.a. om versterking van de recreatieve infrastructuur en de ontwikkeling van nieuwe (woon- en werk)functies in het gebied die bijdragen aan het waterlinieconcept.

Uitvoeringsstrategie 2007-2013

In de Gebiedsafspraken hebben de enveloppecommissies de volgende uitvoeringsstrategie vastgelegd. De enveloppecommissie entameert en realiseert in samenwerking met partners in het gebied projecten die bijdragen aan de ambitie. Daarbij wordt er naar gestreefd dat deze projecten onder regie van de enveloppecommissie zoveel als mogelijk worden ondergebracht en uitgevoerd door een van de partners in het gebied.

Grote waarde wordt gehecht aan particuliere betrokkenheid; daardoor wordt de waterlinie in de samenleving duurzaam verankerd. Projecten die het meest bijdragen aan de realisatie van de ambities worden met voorrang uitgevoerd, en projecten die in uitvoering worden genomen zijn financieel gedekt. De Enveloppecommissie zal ieder jaar een Uitvoeringsprogramma voor de enveloppe

opstellen, waarin de uitvoeringsprojecten worden opgenomen die in het daaropvolgende jaar kunnen worden uitgevoerd.

Voor elke projectenveloppe is per ambitie een lijst opgesteld met projecten waarmee de ambitie gerealiseerd wordt. De investeringsomvang die gemoeid is met het realiseren van alle projecten die genoemd zijn voor de eerste 7 jaar bedraagt zo'n 170 miljoen euro. Gecorrigeerd voor bijdragen uit cofinanciering door gebiedspartners zal 'netto' zo'n 150 miljoen euro nodig zijn uit bijdragen van Rijk en provincie.

Dit bedrag is een veelvoud van de de middelen die -naar verwachting- in de periode 2007-2013 beschikbaar zullen zijn.

Scenario's

Op grond van de Bestuursovereenkomst die gesloten is tussen ondermeer Rijken provincies, is de provincie Utrecht 'gehouden' uitvoering te geven aan het Linieperspectief. Nu de beschikbare middelen hiervoor onder druk staan, is gekeken naar een uitvoeringsprogramma dat nog recht doet aan de opdracht die de provincie heeft aanvaard. Hierbij is het uitgangspunt dat het ambitieniveau zoals vastgelegd door de enveloppecommissies onverkort in stand blijft. Het uitvoeringsprogramma wordt echter bij aanvang zo samengesteld dat in ieder geval van een zinvolle start van het uitvoeringsproces sprake kan zijn, anticiperend op het verkrijgen van aanvullende middelen.

Met andere woorden: welke projecten dienen in een 'minimum programma' te worden opgenomen en welk investeringsvolume hoort daar bij?

Deze vraag is per projectenveloppe en in samenhang met de andere Utrechtse projectenvolven beantwoord. Per envelop is gelet op het karakter van het gebied en verschillen in opgave, een minimum programma samengesteld. Hierin zijn de projecten opgenomen die uitgevoerd moeten worden om de vervolginvesteringen in het gebied zinvol te laten zijn. Restauraties vormen hierbij een zware en kapitaalsintensieve component.

De benaderingswijze is hier: worden deze projecten niet uitgevoerd, dan ontvalt de samenhang in het vervolgprogramma. Deze projecten vormen dus de *conditio sine qua non* voor uitvoering van het Linieperspectief in de provincie Utrecht. Hierbij ligt dus de nadruk op een 'overlevingsscenario' voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Daarvoor is € 58 miljoen euro nodig.

Als de middelen voor dit minimumprogramma niet beschikbaar komen kan de provincie Utrecht niet voldoen aan de gemaakte afspraken met Liniecommissie en enveloppecommissies.

Anticiperend op een substantiële financiële toekomstig bijdragen in de planperiode (bijvoorbeeld in de restauratiekosten) is dit minimumprogramma uitgebreid met een programma (hierna: "*minimum programma +*") dat een soepel vervolg op het minimumprogramma waarborgt, zodat de ambities in de beoogde breedte en samenhang kunnen worden uitgevoerd. Voor de uitvoering van het minimumprogramma + is tot 2013 aanvullend € 21 miljoen euro nodig; totaal voor dit scenario is € 79 miljoen euro nodig.

Het totale uitvoeringsprogramma voor de Utrechtse projectenvolven is zo ingericht dat het minimumprogramma probleemloos opgeschaald kan worden naar het geambieerde uitvoeringsprogramma.

Als bijlagen zijn toegevoegd:

- matrix met drie uitvoeringsscenario's
- uitvoeringsprogramma per projectenveloppe, gespecificeerd naar scenario
- specificatie overall programmakosten

Financiële middelen

Voor het minimumprogramma is € 58 miljoen euro nodig, voor het minimumprogramma + is € 79 miljoen euro nodig. Dit zijn netto bedragen, d.w.z. te verwachten cofinanciering door gebiedspartners is al verrekend.

Het verwezenlijken van de beoogde ambitie vraagt 150 miljoen euro. De kosten voor de uitvoeringsorganisatie (zie onder 4.) zijn per scenario's gecorrigeerd voor de omvang van het programma.

Nodig uit AVP

Met de kennis van nu zullen de te alloceren budgetten in het kader van het AVP geen van de hiervoor genoemde programma's kunnen dekken. Het is dus noodzakelijk vanuit het AVP maximale inzet te leveren op het mogelijk maken van de uitvoering van het minimumprogramma. De orde grootte van deze inzet zal zich minimaal moeten bewegen tussen 20 en 35 miljoen euro (ILG gelden en aanvullende provinciale inzet). Daarmee resteert nog steeds een fors deficit.

De opgave voor 'derden' om hierin te voorzien wordt dringender gevoeld indien van provinciale zijde qua AVP-bijdrage al zo zwaar (zie boven) ingezet wordt op uitvoering van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Voor het verschil, lees: tekort van minimaal 40 tot 25 miljoen euro, dient dus zware inzet te worden geleverd te in termen van aanvullende cofinanciering door de partners in het gebied, aanvullende Rijksbijdragen, Europese subsidies, gebiedsontwikkeling met hulp van Rijk en provincie enz. Gegeven de voorliggende problematiek is een gezamenlijke, georganiseerde krachtsinspanning van alle betrokken partijen noodzakelijk.

Middelen en instrumenten

PM

3. Uitvoeringsprogramma 2007/2008

Nader te bepalen tussen oktober en december 2006

4. Uitvoeringsorganisatie

Voor het management van uitvoeringsproces van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is in het afgelopen jaar al een structuur neergezet.

De uitvoeringsorganisatie bestaat uit de programmamanager van de provincie Utrecht en de vier projectleiders van de projectenveloppen. Zij zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke en financiële voortgang in het proces binnen de kaders aangegeven door de enveloppecommissies.

Tot de uitvoeringsorganisatie behoort naast de tijdbesteding door de programmamanager en projectleiders ook communicatie, marketing door UTR, planvoorbereiding en een 'aanjaagfonds' om initiatieven in het gebied te faciliteren.

5. Contactpersonen

Bestuurlijk trekker gedeputeerde J. van Bergen.

Ambtelijk projectdirecteur C. Paris.

Programmamanager T. Tammens, vanaf 1 september 2006 mw. M. de Wit.

Projectleiders:

- Vechtstreek zuid mw. N. van Herp (provincie Utrecht)
- Kraag van Utrecht C. de Jager (gemeente Utrecht)
- Rijnauwen Vechten mw. S. Kemperman (provincie Utrecht)
- Linieland G. van der Zwaan (gemeente Houten)

Matrix scenario's Nieuwe Hollandse Waterlinie

Projectenveloppe *)	Minimum programma	Minimum programma +	Programma ambitie
Vechtstreek zuid	6	10	14
Kraag van Utrecht	6	12	32
Rijnauwen Vechten	21	22	33
Linieland	21	30	51
Programma organisatie	4	5	5
Totaal	58	79	135 + PM **)

Bedragen in € afgerond op miljoen

Netto bedragen: uitgangspunt is 10 % cofinanciering uit het gebied

*) *voor details zie bijgevoegde xcel sheet per envelop*

***) *PM voorlopig kwantificeren op 15 miljoen euro*

Bijlage 4

Ad tabel 5.4, Overig, provinciebreed.

In de tabel is te zien welke onderdelen van het provinciale beleid niet zijn verdeeld naar de gebieden.

Agenda Vitaal Platteland overzicht ambities en kosten 2007 tm 2013

Overig (provinciebreed, vanuit beleidssectoren)

DOEL	AMBITIE	VAST BELEID tm 2013	
		<i>gedekt</i>	<i>ongedekt</i>
NATUUR	3,1	1,6	1,5
Soortenbescherming	0,70	0,70	
Milieukwaliteiten - duurz. bodemgebruik	2,43	0,93	1,50
Milieukwaliteiten - verm./voedselr. bodems	11,80	0,90	10,90
Milieukwaliteiten - monitoring	0,21	0,02	0,19
LANDSCHAP/CULTUURHISTORIE	11,2	3,8	7,4
Provinciale landschapstichting	2,02	1,92	0,10
Overig cultuurhistorie	9,15	1,90	7,25
SOCIAAL-ECONOMISCHE VITALITEIT	28,8	4,1	24,7
Duurzame bedrijfsvoering	3,16	1,66	1,50
Overig PiO (incl. leefbaarheid)	14,30		14,30
Landelijke routenetwerken	2,45	2,45	
Recreatie (overig)			8,90
RECONSTRUCTIE incl cofinanciering niet van toepassing			
ORGANISATIEKOSTEN			
TOTAAL	43,1	9,6	33,6

GEBIEDSOVEREENKOMST
MET TOELICHTING

Utrecht, 1 juni 2006

van Doorne Advocaten
Berenschot

GEBIEDSOVEREENKOMST
MET TOELICHTING

	Blz.
1. GEBIEDSOVEREENKOMST PROVINCIE UTRECHT - GEBIEDSCOALITIE	2
2. SAMENVATTING	11
2.1 GEBIEDSPLAN.....	11
2.2 GEBIEDSPROGRAMMA 2007-2013	11
2.3 UITVOERINGPROGRAMMA MET PROJECTEN.....	11
2.4 SPELREGELS EN ROLVERDELING TUSSEN PARTIJEN.....	11

1. GEBIEDSOVEREENKOMST PROVINCIE UTRECHT - GEBIEDSCOALITIE

In het kader van de uitvoering AVP-U wordt er een gebiedsovereenkomst gesloten tussen de provincie Utrecht en een zogenaamde 'Gebiedscoalitie'.

ENKELE OVERWEGINGEN VOORAF

- (A) In de Agenda Vitaal Platteland Utrecht zijn voor een periode van 7 jaar afspraken vastgelegd tussen het Rijk en de Provincie over de inzet van rijks- en provinciale financiële middelen voor de realisering van rijksdoelen voor de thema's natuur, milieu, landschap, recreatie, landbouw en reconstructie;
- (B) De Provincie wil haar doelen uit het AVP-U in nauwe samenwerking met de 'gebiedscoalities' realiseren.
- (C) De Provincie en de gebiedscoalitie hebben voor het gebied een gebiedsplan vastgesteld.
- (D) In deze Overeenkomst wensen de Provincie en de Gebiedscoalitie vast te leggen op welke wijze zij zich tot elkaar zullen verhouden om de doelen van de AVP-U en het Gebiedsplan te realiseren en welke financiële middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld;

1 Doel van deze Overeenkomst

- 1.1 Deze Overeenkomst heeft ten doel tussen Partijen vast te leggen op welke wijze zij zullen samenwerken, teneinde de doelstellingen vastgelegd in het Gebiedsplan en de AVP-U te realiseren.

2 Uitvoering

- 2.1 Partijen komen overeen dat de Gebiedscoalitie, gedurende de looptijd van deze Overeenkomst, de tussen Partijen voor dit Gebied in bijlage 1¹ overeengekomen doelstellingen en prestaties voor de thema's uit het Gebiedsprogramma 2007-2013 zal realiseren.

¹ Deze bijlage bevat een tabel met de thema's uit de AVP-U en het Gebiedsplan en taakstellingen per thema voor dit gebied.

3 **Rol van partijen**

3.1 De Partijen hebben de volgende rollen, taken en verantwoordelijkheden:

de Gebiedscoalitie:

- a) draagt zorg voor de realisatie van het gebiedsprogramma;
- b) maakt cq. actualiseert jaarlijks een (meerjarig) Uitvoeringsprogramma met projecten ter uitvoering van het Gebiedsprogramma;
- c) initieert en stimuleert (integrale) uitvoeringsgerede projectaanvragen ter uitvoering van het Uitvoeringsprogramma en het Gebiedsprogramma;
- d) draagt zelfstandig zorg dat derden, waaronder de deelnemers van de Gebiedscoalitie, extra financiële middelen ter beschikking stellen (cofinanciering) voor de verwezenlijking van genoemde doelstellingen en prestaties voor het Gebied;²
- e) adviseert de Provincie over de uitvoering, waaronder tevens wordt verstaan het uitbrengen van advies ter zake van aanvragen voor subsidies voor uitvoeringsgerede projecten;
- f) stelt over realisering van het Uitvoeringsprogramma en het Gebiedsprogramma tussentijdse voortgangsrapportages en een eindrapportage op;
- g) begeleidt en houdt toezicht op de uitvoering van de projecten;
- h) bevordert zonedig dat het Gebiedsplan wordt opgenomen in relevante beleidskaders.
- i) legt verantwoording af aan de Provincie voor de uitvoering van deze Overeenkomst en over de uitvoering van het uitvoeringsprogramma;

de Provincie:

- j) voert de regie over de uitvoering van de AVP-U op het niveau van de gehele provincie (Gebiedscoalitie overstijgend);
- k) toetst jaarlijks (geactualiseerde) meerjarige Uitvoeringsprogramma's met projecten aan het Gebiedsprogramma en is bevoegd Uitvoeringsprogramma's met projecten goed te keuren en vast te stellen;
- l) stelt binnen de voorwaarden van deze Overeenkomst en andere terzake geldend beleid en wet- en regelgeving financiële middelen beschikbaar;

² De Provincie kan hier eventueel nog richtlijnen voor opstellen.

- m) verleent aan aanvragers van subsidie voor uitvoeringsgerede projectaanvragen conform het positief advies van de Gebiedscoalitie passend binnen het uitvoeringsprogramma;
- n) Ondersteunt de Gebiedscoalitie bij de totstandkoming en uitvoering van het Uitvoeringsprogramma.

4 **Werkwijze uitvoering**

- 4.1 De Gebiedscoalitie zal ieder jaar ter realisatie van de in bijlage 1 genoemde doelen en prestaties voor het Gebied een Uitvoeringsprogramma met projecten (met een meerjarige visie) opstellen, waarin ook een doorkijk wordt opgenomen naar de uitvoeringsprojecten die in de daaropvolgende jaren kunnen worden uitgevoerd.
- 4.2 De Gebiedscoalitie bekijkt hoeveel geld, dat nodig is voor de uitvoeringsprojecten, kan worden gekoppeld aan subsidiebudgetten van bijvoorbeeld Rijk, provincie en EU en adviseert hierover aan de Provincie.
- 4.3 Het Uitvoeringsprogramma met projecten dient op [datum] gereed te zijn en ter goedkeuring te worden aangeboden aan de Provincie. De Provincie zal het Uitvoeringprogramma met projecten toetsen het gebiedsprogramma.
- 4.4 De Provincie kan het initiatief nemen om extra inspanningen, maatregelen te (laten) nemen in (een deel van) het Gebied of - gericht op bepaalde doelen - opdragen daarvoor bepaalde projecten te (doen) initiëren. De Provincie kan daartoe beslissen indien het door de Gebiedscoalitie voorgestelde Uitvoeringprogramma met projecten onvoldoende breed of evenwichtig is samengesteld, of dat bepaalde onderdelen versterking behoeven. De Provincie brengt de Gebiedscoalitie hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte.³
- 4.5 Na goedkeuring en vaststelling van het Uitvoeringsprogramma met projecten door de Provincie staat het beschikbare budget voor dat betreffende jaar vast⁴ en zullen aanvragen voor subsidies voor uitvoeringsgerede projecten kunnen worden ingediend bij de Gebiedscoalitie.

³ Partijen streven aldus naar een tweerichtingsverkeer in de organisatiestructuur ('bottom up' én 'top down'), teneinde te voorkomen dat slechts gemakkelijke projecten worden opgepakt en moeilijkere aandachtspunten blijven liggen.

⁴ Bijstelling op basis van de voortgangsrapportages is mogelijk.

- 4.6 De Gebiedscoalitie zal de Provincie per aanvraag voor subsidie een advies uitbrengen, waaruit blijkt dat met het uitvoeringsgerede project de doelen per thema van het Uitvoeringsprogramma met projecten en de in artikel 2 genoemde doelstellingen en prestaties voor het Gebied worden bereikt. Dit dient te blijken uit een duidelijke omschrijving van de Gebiedscoalitie van:
- a) het te verwachten eindresultaat (output); en
 - b) een sluitende projectbegroting;
 - c) een beschrijving van de bijdrage van het uitvoeringsproject aan de te realiseren doelen per thema;
 - d) de omvang van de cofinanciering;
 - e) een beschrijving van hoe de kwaliteit van het uitvoeringsproject wordt geborgd;
 - f) een beschrijving van de risico's van het project en de maatregelen ter vermijding daarvan;
 - g) de beoogde inzet van geld en personeel;
 - h) een beschrijving van de wijze waarop de resultaten van het uitvoeringsproject worden gerapporteerd.
- 4.7 De uitvoeringsgerede projectaanvragen, waarover door de Gebiedscoalitie advies wordt uitgebracht aan de Provincie, dienen te zijn voorzien van een sluitende projectbegroting. Dit betekent dat de initiatiefnemer (waaronder deelnemers van de Gebiedscoalitie) niet alleen van een bijdrage van derden⁵ in de vorm van cofinanciering verzekerd dient te zijn, maar ook dat - zo mogelijk - helderheid wordt gegeven over de haalbaarheid van een bijdrage van Europese fondsen of overige bijdragen, zodanig dat sprake is van een sluitende projectbegroting op het moment dat de subsidie door de Provincie wordt verleend. Hierbij ondersteunt de Gebiedscoalitie de initiatiefnemer.
- 4.8 De Provincie zal bij een positief advies van de Gebiedscoalitie de subsidie - bij wege van beleidsgebonden beschikking - binnen de voorwaarden van deze Overeenkomst en andere terzake geldend beleid en wet- en regelgeving - verlenen. Na verlening van de subsidie kan begonnen worden met de uitvoering van het project. Tussen de Provincie en de indiener van de subsidieaanvraag kan een uitvoeringsovereenkomst worden gesloten.

⁵ Bijvoorbeeld van waterschappen, gemeenten en private partijen, al dan niet in combinatie met publieke partijen.

5 Beschikbaarheid financiële middelen

5.1 Partijen komen overeen dat de Provincie de voor de realisatie van het Gebiedsprogramma de in bijlage 1⁶ genoemde financiële middelen ter beschikking heeft voor de periode [____].⁷

5.2 Partijen komen overeen dat de Provincie een overeen te komen percentage van de in bijlage 1 genoemde financiële middelen per jaar ter beschikking stelt voor realisatie van het Uitvoeringsprogramma. Het percentage zal na goedkeuring en vaststelling van het Uitvoeringsprogramma door de Provincie gedurende dat jaar worden gereserveerd voor aanvragen van subsidies als bedoeld in artikel 4.6 van deze Overeenkomst.

6 Tussentijdse herverdeling financiële middelen

6.1 De Provincie kan besluiten, indien uit de in artikel 8 bedoelde voortgangsrapportages blijkt dat het aannemelijk is dat één of meer van de doelstellingen uit het Gebiedsprogramma niet, onvoldoende of niet tijdig zal of zullen worden gerealiseerd, de aan die doelstellingen gekoppelde financiële middelen (of een gedeelte daarvan) in het daarop volgende jaar niet meer ten behoeve van Gebied [__] ter beschikking te stellen (variabele programmering en ontschotting). Alvorens de Provincie hiertoe besluit zullen Partijen hierover overleggen.

7 Verlening financiële middelen

7.1 De Provincie zal een aanvraag van een indiener voor subsidie voor een uitvoeringsgereed project ten behoeve van het realiseren van de doelstellingen van bijlage X honoreren indien:

- a) de aanvraag is voorzien van een positief advies van de Gebiedscoalitie als bedoeld in artikel 4.6; en
- b) De aanvraag volgens de Gebiedscoalitie en de Provincie past binnen het Uitvoeringsprogramma en het Gebiedsprogramma.

⁶ Dit kan in dezelfde tabel als genoemd in voetnoot 4.

⁷ Bijvoorbeeld gekoppeld aan de periode waarvoor de Overeenkomst Gebiedsgerichte Inrichting Landelijk Gebied 2005-2006 is gesloten en in de toekomst gekoppeld aan de periode waarvoor tussen het rijk en de Provincie in verband met de WILG een ILG-convenant zal worden gesloten (2007-2013).

- c) is gebleken dat de Gebiedscoalitie zich heeft ingespannen om voldoende cofinanciering te regelen;
- d) de aanvraag is voorzien van een sluitende projectbegroting;
- e) er geen strijd ontstaat met het terzake geldend beleid en wet- en regelgeving;
- f) past binnen de afgesproken financiële kaders als bedoeld in artikel 5.

8 **Voortgangsrapportages**

8.1 Partijen komen overeen dat de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma met projecten tussentijds zal worden geëvalueerd. De Gebiedscoalitie dient daartoe vier keer per jaar een voortgangsrapportage op te stellen, waarin verantwoording wordt afgelegd over de voortgang van lopende uitvoeringsprojecten en over het resultaat van gerealiseerde uitvoeringsprojecten.

8.2 De voortgangsrapportage dient de Provincie inzicht te verschaffen in de voortgang van de realisatie van de in artikel 2 genoemde doelstellingen en prestaties. De voortgangsrapportage kan eveneens, gelet op de resultaten van lopende of gerealiseerde uitvoeringprojecten, advies bevatten om nieuwe uitvoeringsgerede projecten op een gewijzigde wijze te beoordelen.

8.3 De Gebiedscoalitie dient uiterlijk op [__]⁸ een eindrapportage op te stellen gebaseerd op de [jaarlijkse] voortgangsrapportages.

9 **Communicatie**

9.1 De Gebiedscoalitie is verantwoordelijk voor de communicatie en voorlichting met betrekking tot het Gebied. De Gebiedscoalitie zal een Communicatieplan opstellen, waarin onder meer de communicatiedoelen, doelgroepen en communicatiemiddelen verder worden uitgewerkt.

10 **Organisatie**

Stuurgroep

10.1 Partijen stellen een Stuurgroep in bestaande uit een Gedeputeerde en een bestuurder van de Gebiedscoalitie. De Stuurgroep vormt het eerste

⁸ Voor het einde van de periode genoemd onder artikel 6.1.

aanspreekpunt voor de Managementgroep als bedoeld in artikel 10.5 ter zake van de uitvoering van deze Overeenkomst. Binnen de Stuurgroep wordt de voortgang van de uitvoering van deze Overeenkomst besproken. De Stuurgroep bepaalt haar eigen vergaderschema.

- 10.2 De Stuurgroep vormt een overlegorgaan en is niet gemandateerd tot het nemen van beslissingen namens de Provincie en de Gebiedscoalitie. De Provincie en de Gebiedscoalitie blijven eindverantwoordelijk voor hun eigen rol, taken en verantwoordelijkheden uit hoofde van deze Overeenkomst.

Gebiedscoalitie en Programmabureau

- 10.3 De Gebiedscoalitie wordt ondersteund door een Programmabureau. Het Programmabureau voert de taken van de Gebiedscoalitie feitelijk uit. Het Programmabureau vormt het eerste aanspreekpunt voor betrokkenen uit het Gebied voor alle zaken die de uitvoering betreffen binnen het Gebied.⁹

- 10.4 Binnen het Programmabureau functioneert een directeur die verantwoordelijk is voor de dagelijkse aansturing van het Programmabureau.

Provinciaal Programmamanager en Managementgroep

- 10.5 Om de uitvoering van deze Overeenkomst te faciliteren heeft de Provincie voor het Gebied een Provinciaal Programmamanager aangesteld. De Provinciaal Programmamanager heeft het overzicht over de uitvoering van het PMJP op het niveau van de gehele provincie (Gebiedscoalitie overstijgend).

- 10.6 De Provinciaal Programmamanager vormt het eerste aanspreekpunt voor de directeur van het Programmabureau. De Provinciaal Programmamanager en de directeur van het Programmabureau vormen tezamen de Managementgroep.

11 Looptijd Overeenkomst

- 11.1 Deze Overeenkomst treedt in werking door de ondertekening door Partijen. Deze Overeenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd, te weten tot en met [

⁹ Indien van toepassing. Mocht er geen sprake zijn van een Programmabureau, dan kan hier worden opgenomen dat de Gebiedscoalitie het eerste aanspreekpunt is.

__].¹⁰ Partijen treden uiterlijk [6] maanden voor laatstgenoemde datum in overleg over een mogelijke verlenging van deze Overeenkomst.

12 **Wijziging Overeenkomst**

12.1 Wijziging van deze Overeenkomst kan alleen met schriftelijke instemming van Partijen.

12.2 Indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen die wezenlijke gevolgen voor de uitvoering van deze Overeenkomst hebben, zullen Partijen in overleg treden over een wijziging van deze Overeenkomst. Partijen zullen overleg plegen, teneinde een vervangende regeling te treffen, waarop aan een zodanige wijze inhoud zal worden gegeven, dat de strekking van (het betreffende voorschrift/nadere afspraak van) de Overeenkomst zoveel mogelijk in stand blijft.

13 **Tussentijdse beëindiging Overeenkomst**

13.1 De Provincie kan deze Overeenkomst tussentijds, met een opzegtermijn van [3 maanden] beëindigen indien uit de voortgangsrapportages blijkt dat de in artikel 2 genoemde doelstellingen en prestaties niet, onvoldoende of niet tijdig zal of zullen worden gerealiseerd. Alvorens de Provincie hiertoe besluit zullen Partijen hierover overleggen.

13.2 Bij beëindiging van deze Overeenkomst wordt de reservering als bedoeld in artikel 5 van deze Overeenkomst van de in bijlage X genoemde financiële middelen ingetrokken. Reeds gesloten uitvoeringsovereenkomsten als bedoeld in artikel 4.8 blijven in stand, behoudens voor zover in de uitvoeringsovereenkomst anders is bepaald.

13.3 De Provincie kan na beëindiging van deze Overeenkomst besluiten om - buiten de Gebiedscoalitie om - op projectniveau met aanvragers van subsidie uitvoeringsovereenkomsten te sluiten waarmee de doelen van het PMJP en de afspraken met het Rijk worden bereikt.

¹⁰ De Gebiedsovereenkomst wordt gesloten voor de tijd die nodig is om het Gebiedsplan te realiseren, maar de looptijd zal niet langer zijn dan de periode waarvoor tussen het rijk en de Provincie in verband met de WILG een ILG-convenant zal worden gesloten (2007-2013).

14 **Geschillen**

- 14.1 Indien in verband met de uitvoering van deze Overeenkomst tussen Partijen een geschil ontstaat, zal allereerst worden getracht dit geschil in onderling overleg te beslechten. Bestuurlijk overleg maakt onderdeel uit van dit overleg.

- 14.2 Indien het in het vorige lid genoemde overleg het geschil niet beslecht en een der Partijen dit schriftelijk aan de andere Partij mededeelt, kan het geschil worden voorgelegd aan door Partijen te benoemen adviseurs ten behoeve van een bindend advies. Elke Partij zal daartoe een adviseur benoemen welke adviseurs gezamenlijk de derde adviseur zullen aanwijzen om het ontstane geschil door een bindend advies te beslechten. De drie adviseurs brengen het advies uit binnen twee maanden na hun benoeming.

2. SAMENVATTING

Samengevat bevat de overeenkomst de volgende ingrediënten:

2.1 GEBIEDSPLAN

Het gebiedsplan is een strategisch plan waarin de doelstellingen voor de langere termijn (ongeveer 7-20 jaar) zijn beschreven met veelal een begroting op hoofdlijnen.

Doelstellingen worden “smart”, in termen van prestaties voor de uitvoeringsperiode geformuleerd.

De Provincie en de gebiedscoalitie stellen gezamenlijk de doelstellingen en ambities vast omtrent de inrichting van een gebied op middenlange termijn (de periode 2007-2013) in een gebiedsprogramma.

2.2 GEBIEDSPROGRAMMA 2007-2013

Het AVP-Utrecht en het gebiedsplan vormen de basis voor het gebiedsprogramma.

Het gebiedsprogramma omvat de concreet te realiseren doelen in de periode 2007-2013 en de daarvoor beschikbare middelen.

De vastlegging van de middelen biedt de gebiedscoalitie trekkingsrechten op middelen.

De gebiedscoalitie is verantwoordelijk voor de vertaling van het gebiedsprogramma in een (jaarlijks) uitvoeringsprogramma met projecten (met een meerjarige doorkijk).

2.3 UITVOERINGSPROGRAMMA MET PROJECTEN

De basis voor het uitvoeringsprogramma is het gebiedsprogramma 2007- 2013.

In het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen de concreet uit te voeren projecten in het eerste jaar en een doorkijk voor de uit te voeren projecten in de daarop volgende jaren.

De Provincie honoreert uitvoeringsgerede projectaanvragen, voor zover die passen binnen de kaders van het vastgestelde uitvoeringsprogramma.

De Gebiedscoalitie is verantwoordelijk voor het verwerven, beoordelen en begeleiden van uitvoeringsgerede projectaanvragen.

2.4 SPELREGELS EN ROLVERDELING TUSSEN PARTIJEN

De verschillende betrokken partijen in een gebied vormen een gebiedscoalitie (bij voorkeur) in de vorm van een rechtspersoon, die dient als contractpartner en aanspreekpunt van de provincie.

De gebiedscoalitie stelt een uitvoeringsprogramma met projecten op. Het gebiedsprogramma vormt hiervoor de basis.

De gebiedscoalitie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het gebiedsprogramma en het uitvoeringsprogramma en voor het genereren van uitvoeringsgerede projectaanvragen. Het gebied wordt hierin ondersteund door een Programmabureau.

Op basis van het uitvoeringsprogramma met projecten vindt een concrete toedeling van de middelen plaats voor het betreffende jaar. Hier gaat het om trekkingsrechten.

Pas op basis van concrete subsidieaanvragen vindt de toekenning van middelen plaats. De Provincie verplicht zich, voor zover projecten passen binnen het uitvoeringsprogramma, een subsidie toe te kennen.

Partijen stellen een Stuurgroep (samengesteld uit GS-lid en Vz gebiedscoalitie) en een Managementgroep (samengesteld uit provinciale programmamanager en directeur programmabureau) in. Deze Stuurgroep is het dagelijks aanspreekpunt voor de managementgroep en directeur programmabureau.

De gebiedscoalitie zal via voortgangsrapportages de Provincie inzicht verschaffen in de voortgang en de uitvoering van het gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma en de realisatie van de doelstellingen in het gebied.

Een voortgangsrapportage per trimester geeft de voortgang van de uitvoering van het uitvoeringsprogramma met projecten weer.

Verantwoording over het uitvoeringsprogramma met projecten wordt jaarlijks achteraf afgelegd. Dit vormt tevens een jaarlijkse voortgangsrapportage over de uitvoering van het gebiedsprogramma.

Waar gewenst faciliteert de Provincie de bovenvermelde activiteiten. De Gebiedscoalitie is verantwoordelijk voor het verwerven van cofinanciering.

Bijlage 6

Afkortingen

AVP	Agenda Vitaaal Platteland
GO-AVP	Gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaaal Platteland
WILG	Wet Inrichting Landelijk Gebied
PS	Provinciale Staten
GS	Gedeputeerde Staten
rMJP	Rijksmeerjarenprogramma
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied (bestuursovereenkomst)
IPO	Inter Provinciaal Overleg
POP	Plattelands Ontwikkelingsprogramma
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
RODS	Recreatie Om De Stad
EVZ	Ecologische Verbindingszones
RVZ	Robuuste Verbindingszones
KRWW	Kaderrichtlijn Water
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied voor de intense veehouderij
GBS	Groen Blauwe Structuur
MAP	Meerjarenactieprogramma
NPUH	Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
BIP	Beheers- en inrichtingsplan
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
SGR	Structuurschema Groene Ruimte